

SÉANCE PLÉNIÈRE

du

JEUDI 20 FEVRIER 2014

Après-midi

PLENUMVERGADERING

van

DONDERDAG 20 FEBRUARI 2014

Namiddag

La séance est ouverte à 14.24 heures et présidée par M. André Flahaut.
De vergadering wordt geopend om 14.24 uur en voorgezeten door de heer André Flahaut.

Le **président**: La séance est ouverte.
De vergadering is geopend.

Une série de communications et de décisions doivent être portées à la connaissance de la Chambre. Elles seront reprises sur le site web de la Chambre et insérées dans l'annexe du compte rendu intégral de cette séance.

Een reeks mededelingen en besluiten moeten ter kennis gebracht worden van de Kamer. Zij worden op de website van de Kamer en in de bijlage bij het integraal verslag van deze vergadering opgenomen.

Ministre du gouvernement fédéral présent lors de l'ouverture de la séance:
Aanwezig bij de opening van de vergadering is de minister van de federale regering:

Elio Di Rupo

Les ministres Pieter De Crem et Didier Reynders sont excusés.

Excusés

Berichten van verhindering

Eva Brems, Ingeborg De Meulemeester, Minneke De Ridder, Flor Van Noppen, pour raisons de santé / wegens gezondheidsredenen;
Meyrem Almaci, Hans Bonte (votes/stemmingen), pour raisons familiales, wegens familieaangelegenheden;
Éric Thiébaud (votes/stemmingen), pour devoirs de mandat / wegens ambtsplicht.

Questions

Vragen

01 Samengevoegde vragen van

- de heer Vincent Van Quickenborne aan de eerste minister over "de toestand in Oekraïne" (nr. P2301)
- mevrouw Christiane Vienne aan de eerste minister over "de toestand in Oekraïne" (nr. P2302)
- de heer Bruno Valkeniers aan de eerste minister over "de toestand in Oekraïne" (nr. P2303)
- de heer Georges Dallemagne aan de eerste minister over "de toestand in Oekraïne" (nr. P2304)
- de heer Olivier Maingain aan de eerste minister over "de toestand in Oekraïne" (nr. P2305)
- de heer Wouter De Vriendt aan de eerste minister over "de toestand in Oekraïne" (nr. P2306)
- de heer Bruno Tuybens aan de eerste minister over "de toestand in Oekraïne" (nr. P2307)
- de heer Daniel Bacquelaine aan de eerste minister over "de toestand in Oekraïne" (nr. P2308)
- de heer Jean Marie Dedecker aan de eerste minister over "de toestand in Oekraïne" (nr. P2309)
- de heer Roel Deseyn aan de eerste minister over "de toestand in Oekraïne" (nr. P2310)
- mevrouw Daphné Dumery aan de eerste minister over "de toestand in Oekraïne" (nr. P2322)

01 Questions jointes de

- M. Vincent Van Quickenborne au premier ministre sur "la situation en Ukraine" (n° P2301)
- Mme Christiane Vienne au premier ministre sur "la situation en Ukraine" (n° P2302)
- M. Bruno Valkeniers au premier ministre sur "la situation en Ukraine" (n° P2303)

- M. Georges Dallemagne au premier ministre sur "la situation en Ukraine" (n° P2304)
- M. Olivier Maingain au premier ministre sur "la situation en Ukraine" (n° P2305)
- M. Wouter De Vriendt au premier ministre sur "la situation en Ukraine" (n° P2306)
- M. Bruno Tuybens au premier ministre sur "la situation en Ukraine" (n° P2307)
- M. Daniel Bacquellaine au premier ministre sur "la situation en Ukraine" (n° P2308)
- M. Jean Marie Dedecker au premier ministre sur "la situation en Ukraine" (n° P2309)
- M. Roel Deseyn au premier ministre sur "la situation en Ukraine" (n° P2310)
- Mme Daphné Dumery au premier ministre sur "la situation en Ukraine" (n° P2322)

01.01 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, collega's, het is niet de eerste keer dat verschillenden onder u op dit spreekgestoelte hun verontwaardiging uitdrukken voor wat er gebeurt in Kiev, in Oekraïne. Het is niet de eerste keer dat zo goed als alle partijen in dit Parlement hun bezorgdheid ter zake uitdrukken. Het is ook niet de eerste keer dat omzeggens alle partijen in dit Parlement vragen om sancties tegen het regime in Oekraïne; daartoe werd zelfs een resolutie met een kamerbrede meerderheid goedgekeurd.

Op dit ogenblik smeken aan de grenzen van Europa honderdduizenden mensen om toenadering tot Europa. Mensen staan al maandenlang in de bittere koude, met een Europese vlag in de hand, naar ons te kijken. Zij rekenen op Europa voor een vrije, betere en veilige samenleving. Wat is het antwoord van Europa? Wat heeft Europa tot op heden voor Oekraïne gedaan? Wij moeten ons schamen. Europa staat erbij en kijkt ernaar. Europa is andermaal een reus op lemen voeten.

Daarom is het onbegrijpelijk dat Europa pas na het vallen van tientallen doden en honderden gewonden bereid is om te spreken over sancties. Sancties waarvan wordt gezegd dat ze zijn gericht tegen de veiligheidsdiensten, maar niet tegen politici. Sancties waarvan wordt gezegd dat mevrouw Ashton, de Hoge Vertegenwoordiger, nu nog het hoe en waarom ervan moet uitwerken, terwijl die zaken al lang moesten zijn voorbereid.

Mijnheer de eerste minister, ik heb de ontwerpconclusies van de Raad van de Europese Unie gelezen, maar ze zijn bedroevend zwak en ze blijven vaag. Europa blijft achter de feiten aanhollen.

Het is niet omdat de Raad straks sancties aanneemt, dat die sancties voldoende zullen zijn om het geweld te stoppen.

Mijnheer de eerste minister, ik heb een aantal vragen.

Ten eerste, welk standpunt zal België straks innemen op de Raad van de Europese Unie?

Ten tweede, zal ons land aandringen op doeltreffende sancties, niet alleen tegen de veiligheidsdiensten, maar ook tegen de president, de regering en hun entourage, alsook tegen de oligarchen die hen steunen?

Ten derde, als de uitvaardiging van sancties onvoldoende effect blijkt te hebben, wat kan en wil ons land dan nog doen om de mensen aldaar een vrije en veilige toekomst te geven?

Premier, geef ons een Europa waarop wij trots kunnen zijn. Geef ons een Europa dat opkomt voor mensen die vechten voor mensenrechten. Geef ons een Europa van de toekomst. Dank u wel!

01.02 Christiane Vienne (PS): Monsieur le président, monsieur le premier ministre, depuis la volte-face de Viktor Ianoukovitch lors du sommet de Vilnius en décembre dernier, la situation en Ukraine n'a fait que se dégrader. Et aucun des deux camps ne semble vouloir plier et entrer dans une phase de dialogue.

Au lendemain des affrontements qui ont causé la mort d'on ne sait combien de personnes, mais elles sont nombreuses, une crise d'apparence politique au départ, concernant la prise de position pour ou contre l'Europe, s'est muée en crise de régime et surtout en bain de sang. Un bain de sang et des violences inacceptables qui, s'ils ne trouvent aucune justification, nous prouvent que, dans ce pays membre du Conseil de l'Europe, la situation n'est pas aussi claire que certains le prétendent.

Une seule chose reste néanmoins certaine: rien ni personne ne peut brimer indéfiniment les aspirations profondes d'un peuple, d'une génération. Ces aspirations sont certes européennes, mais elles sont peut-être encore davantage celles d'une volonté d'autre chose, face à la corruption, aux dérives autoritaires et aux lois

liberticides.

Une réponse adaptée, dans la nuance, et un soutien aux mouvements démocratiques et pacifiques et contre la répression brutale des autorités s'impose donc dans l'action indispensable de l'Union européenne.

Monsieur le premier ministre, pouvez-vous, via nos relais diplomatiques, nous dresser un état des lieux actuel en Ukraine?

Aujourd'hui, à 15 h 00, se tient un Conseil européen des ministres des Affaires étrangères pour débattre de cette situation et des réponses que l'Union européenne peut y apporter, notamment en termes de sanctions.

Quelle sera la position défendue par la Belgique, dans ce cadre?

Comment s'assurer, monsieur le premier ministre, que ces sanctions ne pénalisent pas la population ukrainienne et n'enveniment pas la situation? En effet, le premier objectif est de ne pas lui nuire alors que, sur place, ladite situation est déjà tellement compliquée.

Comment l'Union européenne doit-elle, selon vous, réagir et adopter une position globale?

Enfin, comment notre pays et l'Union européenne se positionnent-ils, notamment lorsque la Russie affirme que, je cite: "les Européens ont suffisamment joué les médiateurs"?

01.03 Bruno Valkeniers (VB): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, de situatie in Oekraïne evolueert van kwaad naar erger, ze escaleert op grote schaal en ondertussen zijn er helaas reeds tientallen doden gevallen en duizenden gewonden. Het is niet altijd even duidelijk waar de sluipschutters actief zijn en wie nu juist tegen wie aan het vechten is, maar één ding wordt voor mij wel hoe langer hoe duidelijker: dat is dat de Oekraïense bevolking nu aan het strijden is tegen de gevolgen van een massale russificatie, die gedurende eeuwen, als gevolg van tsaristische, stalinistische en communistische bezetting, aldaar heeft plaatsgevonden, samen met een cultureel imperialisme dat vandaag nog voortduurt. Het is ook een strijd tegen Janoekovitsj, een bendeleider die toevallig ook president is geworden.

Mijnheer de eerste minister, de Oekraïense bevolking verdient dus wel degelijk onze steun, maar wel voor een vreedzame strijd. Helaas, en ik heb er vorige week ook reeds voor gewaarschuwd, heeft men in de EU van die in wezen onafhankelijkheidsstrijd, een strijd gemaakt over de keuze voor de EU en tegen Rusland. Dat maakt de zaken alleen maar ingewikkelder. Dan komen de ego's boven en wij weten allemaal dat ego's en politiek een gevaarlijke cocktail is.

Mijnheer de eerste minister, ik heb slechts twee vragen aan u.

Ten eerste, wat zult u, wat zal de regering, wat zal de EU doen om een vreedzame strijd van de Oekraïense nationalisten te steunen?

Ten tweede en niet minder belangrijk, op zijn minst even belangrijk, hoe gaat u, hoe gaat de regering en hoe gaat de EU ervoor zorgen dat de zaken niet escaleren tot een strijd buiten de grenzen van Oekraïne, en dat de machtsspelletjes tussen de EU en Rusland niet daar of hier worden uitgevochten, want dat kunnen wij missen als de pest?

01.04 Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le président, monsieur le premier ministre, chers collègues, à l'heure où nous parlons, des dizaines de personnes se font tuer à Kiev sur la place de l'Indépendance. Ce sont des Européens qui souhaitent se rapprocher de notre Union européenne, qui souhaitent profiter, eux aussi, de solidarité, de prospérité et qui souhaitent adhérer à nos valeurs. Ils sont tués pour cela, parce qu'ils ont osé affirmer qu'ils souhaitaient se rapprocher de l'Union européenne. Nous ne pouvons pas tolérer que des Européens, que des Ukrainiens, soient tués parce qu'ils souhaitent adhérer à nos valeurs et à notre prospérité et parce qu'ils souhaitent se rapprocher de nous.

Il aura fallu que le sang coule sur la place de l'Indépendance. Il aura fallu un massacre – ce massacre est en cours – pour qu'enfin, l'Union européenne agisse, passe de la "consternation", pour reprendre un mot cher à Mme Ashton, à peut-être enfin, nous l'espérons, l'action. Une action que nous voulons forte, parce que nous souhaitons que cette insurrection ne se transforme pas en guerre civile. Nous souhaitons que Ianoukovitch parte parce qu'il est discrédité, parce que c'est lui qui a organisé cette violence. La Constitution actuelle

liberticide doit être abrogée et celle de 2004 restaurée.

Je n'oublie pas, monsieur le premier ministre, que derrière Ianoukovitch, il y a Vladimir Poutine qui a eu, depuis le début, un langage dur. Il n'a pas cherché le compromis ni le dialogue, notamment avec l'Union européenne. Il faut que nous fassions en sorte que la Russie sorte de ce monde binaire, quasi soviétique où il y a une opposition entre deux blocs. Nous, les Européens, nous avons tout intérêt qu'il y ait la liberté de tous les Européens, qu'il y ait la liberté de l'Atlantique à l'Oural!

Tous les peuples européens, y compris le peuple russe et bien entendu le peuple ukrainien, demandent à sortir de ce monde binaire et à avoir accès à la liberté et à la dignité.

J'aimerais, monsieur le premier ministre, connaître vos propositions pour sortir de la crise ukrainienne, pour qu'enfin, ces massacres s'arrêtent, et pour que les Ukrainiens aient accès à ce qu'ils demandent.

Il faut pouvoir travailler avec la Russie pour sortir de ce monde, où on tente d'opposer l'Est contre l'Ouest et où se rejoue la guerre froide. Il faut sortir de ce schéma. Il ne faut pas admettre non plus que M. Poutine, lui-même, aujourd'hui, viole la trêve olympique qu'il voulait pourtant et qu'il soit derrière ce qui se passe en Ukraine.

01.05 Olivier Maingain (FDF): Monsieur le président, monsieur le premier ministre, les événements de Kiev devraient amener tous les eurosceptiques à se remettre en cause, car ce qui se joue à Kiev, c'est non seulement l'aspiration profonde d'un peuple à adhérer et à partager ce qui est le fondement même de la construction de l'Union européenne, mais c'est aussi la capacité de l'Union européenne à pouvoir, sur son continent, faire entendre sa voix et la faire respecter.

Nous avons déjà dû regretter que, par le passé, l'Union européenne n'ait pas été en mesure de peser suffisamment dans le débat sur les Balkans. Si, aujourd'hui, les opposants en Ukraine ne devaient pas avoir une main forte les soutenant et venant de l'Union européenne, ce serait l'Union européenne qui s'affaiblirait encore bien plus.

Il est vrai que la première chose qu'on attend de l'Union européenne, c'est qu'elle ne renvoie pas dos à dos le régime en place et les opposants parce que la violence est partagée – ce qui est trop souvent sa tentation. La réaction des opposants au régime ukrainien est une réaction vitale et nécessaire pour un peuple qui subit encore le joug d'un régime inspiré par la conception des nationalistes nostalgiques du régime soviétique, les "rouges-bruns", comme on peut le lire chez plusieurs observateurs.

Et puis, ce que l'on attend aussi de l'Union européenne, c'est qu'elle n'annonce pas que des sanctions. Car les sanctions, même ciblées, si elles peuvent avoir un certain effet, ne pourront pas faire contrepoids au travail en sous-main de la Russie sur le plan financier, aux budgets alloués par Moscou au régime en place. Il faut donc d'autres mesures que les seules sanctions pour tenir en échec la stratégie diplomatique unilatérale de la Russie en la matière.

Ce que l'on attend aussi, monsieur le premier ministre, c'est que chaque État de l'Union européenne, non seulement mette en œuvre les décisions qui seront prises par le Conseil des ministres cet après-midi, mais pose peut-être des gestes plus forts et plus symboliques.

Je vous demande que le gouvernement belge convoque l'ambassadeur pour signifier la protestation de notre pays contre la dérive inacceptable et attentatoire aux droits humains dans ce pays. Si tous les États européens adoptent cette attitude et pèsent de leur poids collectif avec l'Union européenne, alors ceux qui portent l'espoir de l'Europe sur la place de la Liberté à Kiev auront enfin le soutien qu'ils méritent. Je vous remercie.

01.06 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, collega's, een hoofdstad in Europa staat in brand. Op een paar uur vliegen van Brussel, op ons continent, wordt vandaag met scherp op demonstranten geschoten. De jongste dagen vielen er al tientallen doden. Kiev staat in brand. Oekraïne balanceert op de rand van een burgeroorlog.

Mijnheer de eerste minister, vandaag zitten de Europese ministers van Buitenlandse Zaken bijeen. Groen vraagt een assertieve houding van uw regering om een einde te maken aan het geweld in Oekraïne. Zal de Europese Unie opnieuw verzanden in de passiviteit die haar kenmerkt waar het om mensenrechten gaat? Of

zal zij eindelijk haar hakken in het zand zetten en harde sanctiemechanismen creëren, en een streep trekken? Geweld tegen burgers, geweld tegen demonstranten, is immers ontoelaatbaar in het Europa dat wij vandaag kennen.

Wij vragen sancties. Wij vragen een reisverbod. Wij vragen de bevrozing van tegoeden. Wat zult u daar straks op antwoorden? Zult u ook deze positie innemen of zult u het alleen bij mooie woorden houden?

Mijnheer de eerste minister, vergeet ook Rusland niet. Ik wil vragen aan de diplomaten en politici die nu naar Kiev afreizen dat zij ook naar Moskou zouden reizen. Rusland kijkt toe aan de grens. Rusland wacht af. Als wij niet willen dat na de Winterspelen in Sotsji Poetin hard toeslaat, moeten wij nu onderhandelen in Moskou. Wij moeten nu de Russische ambassadeur in ons land op het matje roepen. Deelt u deze visie? Bent u bereid dit diplomatiek initiatief te nemen?

Ik wil wel eindigen met een waarschuwing aan zij die denken dat Oekraïne een zwart-witverhaal is. De politieke toekomst van Oekraïne is complex. In de hoofdstad Kiev is men prowesters, maar daarbuiten is men voor een groot deel pro-Russisch. Het is niet aan ons om te bepalen hoe de politieke toekomst van Oekraïne er zal uitzien.

Europa moet de hakken in het zand zetten wanneer het gaat over geweld tegen betogers. Dat is immers ontoelaatbaar. Daar bestaat een consensus over. Er moeten harde sancties komen. Maar wees voorzichtig. Doe niet wat de Russen willen doen met Oekraïne. Oekraïne voor de Oekraïners! Het zullen de Oekraïners zijn die beslissen hoe de toekomst van hun land er zal uitzien.

01.07 Bruno Tuybens (sp.a): Mijnheer de eerste minister, wij hebben vorige week hier in het Parlement een resolutie goedgekeurd waarin kamerbreed voor sancties is gepleit. Met andere woorden, diverse partijen hebben hier legitimiteit gegeven aan de vraag van minister Reynders om in de Europese Unie effectief sancties te bepleiten. Men heeft natuurlijk wel een consensus nodig van 28 regeringen, 28 ministers van Buitenlandse Zaken. Dat zal hoe dan ook niet eenvoudig zijn.

Wat ook speelt, is dat er signalen zijn vanuit de financiële markten, onder andere vanuit Londen, die aangeven dat de Oekraïense regering momenteel zeer veel moeite heeft om aan geld te komen. Er zijn geen geldleners meer voor de Oekraïense overheid. De financiële noden die het land op korte termijn heeft, worden op het ogenblik niet meer gelenigd. Dat betekent dat wij naar mijn oordeel heel snel een capitulatie van de Oekraïense regering zullen meemaken. Men kan immers niet verschillende dagen of weken na elkaar zonder de financiële markten overleven.

Mijnheer de eerste minister, het is heel erg belangrijk dat de Europese Unie klaar is om te reageren op die nakende capitulatie van het Oekraïense regime. De sp.a is bijzonder bezorgd over het feit dat er vele doden vallen en het geweld blijft duren. Het mikken op betogers om te doden, maken we niet zo vaak mee op ons continent.

Ik kom dan tot mijn vragen. Hoe bereidt de Europese Unie zich voor? Op welke wijze zal er worden gereageerd op het moment waarop de Oekraïense autoriteiten de handdoek in de ring gooien?

Wat zijn onze contacten met de Russische overheid? We lezen van premier Medvedev dat hij van de Oekraïense autoriteiten verwacht dat ze legitimiteit en efficiëntie tonen. Ze zijn behoorlijk efficiënt bij het mikken van kogels op de betogers, dat hebben we intussen al mogen ondervinden. Tegelijk zweert men het geweld af. Mijn vraag is dan ook of de Europese Unie in contact met de Russische autoriteiten tot een gemeenschappelijk standpunt kan komen over een signaal aan Janoekovitsj om het geweld effectief te stoppen.

01.08 Daniel Bacquelaine (MR): Monsieur le président, monsieur le premier ministre, chers collègues, chacun s'accorde à décrire la situation en Ukraine comme dramatique. Elle suscite l'indignation, la réprobation, la condamnation.

Les faits se passent en Europe, dans un pays où les citoyens souhaitent s'associer au projet européen, aux valeurs européennes de liberté, d'égalité, de solidarité et de paix. Cela devrait – me semble-t-il – rappeler à la raison les eurosceptiques, ceux qui font de l'Europe le bouc émissaire des difficultés rencontrées dans les démocraties européennes.

Aujourd'hui, des sanctions sont indispensables car l'impunité n'est pas admissible. La frilosité de certains et, en l'occurrence, de Mme Ashton - il faut dire -, n'est plus acceptable. L'Europe doit agir en prenant les sanctions nécessaires. Je pense à la politique des visas, à la politique en matière de sanctions économiques, au gel éventuel des avoirs des dirigeants ukrainiens.

Mais l'Europe doit également agir, monsieur le premier ministre, en relançant le dialogue politique qui doit nécessairement inclure la Russie, quoi qu'on en pense. En effet, l'association de l'Ukraine au projet européen n'est pas incompatible avec des relations de voisinage entre ce pays et la Russie.

Monsieur le premier ministre, quel est l'engagement du gouvernement en termes de sanctions qui, à nos yeux, sont nécessaires et que propose-t-il comme solution politique?

01.09 Jean Marie Dedecker (LDD): Mijnheer de voorzitter, premier, collega's, in 2004 was ik in de Senaat rapporteur van een voorstel van een Open Vld-senator, Didier Ramoudt. De heer Ramoudt vroeg in een resolutie de erkenning van de genocide die in Oekraïne heeft plaatsgegrepen in de jaren 1932 en 1933. Er zijn toen niet minder dan 7 miljoen mensen omgekomen door een door Stalin georganiseerde hongersnood.

Die resolutie heeft in de commissie gedurende drie jaar rondgewaard en in 2007 werd het voorstel gefnuikt door de regering-Verhofstadt op basis van het feit dat de erkenning van die genocide de Sovjetunie, het huidige Rusland, voor het hoofd zou stoten. Wij zijn nu zeven jaar verder. Zij die toen de resolutie de grond hebben ingeboord, zijn vandaag de grootste eurofielen. Ik ben zelf geen eurofiel. Wie vandaag roept om Oekraïne bij de Europese Unie te krijgen, moet volgens mij nog eens nadenken. Ook de economie speelt hier een rol. Het bnp van Oekraïne is even groot als dat van Polen in 1990. Polen is nu drie keer zo groot. Het is een smeltkroes van etnieën en culturen. U weet wat dit in dit land betekent, premier. Wij hebben een Noord en een Zuid, zij hebben een Oost en een West. Het is een verouderde economie. Er spelen bovendien nog allerlei invloeden, onder meer een stalinistische invloed.

In principe gaat het daar niet over. Mij gaat het vandaag over iets anders. Ik vraag trouwens niet zo vlug het woord als het gaat over buitenlandse aangelegenheden, want ik weet heel goed dat de invloed van België op dit vlak quasi nihil is. Het is wel erg dat wij terug aan de vooravond staan van een burgeroorlog aan de grenzen van Europa. Wij hebben in principe te maken met een nieuw Joegoslavië. Daar moeten wij iets aan doen. Wij moeten niet roepen om meer Europa. Wij moeten hier praten over mensenrechten. Tot 60 % van de Oekraïense bevolking zou roepen om meer aansluiting bij Europa. Laat hen dat zelf bepalen, maar wij moeten ervoor zorgen dat de burgerrechten worden gerespecteerd zodat wij geen nieuw Joegoslavië krijgen.

Ik heb dan ook de volgende vragen. Wat is uw houding in Europa? Staat u voor strengere sancties? Kunnen er sancties worden genomen? Dit land heeft geld nodig. Wij kunnen de centen van de oligarchen bevriezen in het buitenland. Mijnheer de minister, ik wil graag uw standpunt kennen. Welke voorstellen doet België? Ik zal u niet vragen om met Poetin te gaan praten. Laat dit maar aan andere mensen over. Wat zal het standpunt zijn van de Belgische regering in Europa ten opzichte van de toestand in Oekraïne?

01.10 Roel Deseyn (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, collega's, Europa staat voor een zeer moeilijke uitdaging. Hoewel het geweld eenduidig negatief te noemen is, is de situatie niet zwart of wit of, om het in Oekraïense termen te zeggen, blauw of geel.

De eisen die in de straten worden gescandeerd, gaan van "wij willen een nieuwe grondwet" tot "wij willen opnieuw de oude grondwet" en tot zeer nationalistische eisen, die de revolutie aanwakkeren. Wat al die mensen echter bindt, en waarvoor wij respect moeten hebben, is hun afkeer van een politieke en economische elite die geen rekening houdt met de wil van het volk. Het is dan ook begrijpelijk dat men meer macht vraagt voor het parlement, ten nadele van de president, en dat men op nieuwe verkiezingen aanstuurt.

Een escalatie die zou leiden tot een balkanisering van het conflict en het uiteenvallen van het land in twee blokken, zou echter, zoals het bij ons niets zou oplossen, ook voor Oekraïne niets oplossen. Het regime kon de zaken natuurlijk niet goed uitleggen. Men wou voor een stuk meegaan in de verandering. Men heeft onderhandelingen gevoerd met Europa, maar men werd gegijzeld door bepaalde voorwaarden met betrekking tot het stijgen van de gasprijzen, ten nadele van de bevolking.

Wat nu gebeurt – er worden mensen neergeknuppeld of doodgeschoten – kan echter ook nooit worden

uitgelegd. Het is gevaarlijk dat een Belgisch EU-commissaris spreekt over de “ultieme verantwoordelijkheid”. Als men die redenering zou doortrekken, dan zouden de ultieme verantwoordelijken Adam en Eva zijn, hoewel die waarschijnlijk weinig bezorgd waren over Oekraïne.

Het is natuurlijk een systeem dat niet deugt. Corruptie zet de toekomst van het land op het spel. Vandaar is het belangrijk de internationale waarnemingen te versterken. Wij hebben daar echter, ook in de voorbije jaren, te weinig boegbeelden van de echte democratie ontwaard. De Europese Unie heeft nochtans steeds gesprekspartners gezocht. Ook de Verenigde Staten moeten dat proces en die dynamiek respecteren. Het is ook waar dat wij samen met Rusland scenario's moeten voorschotelen om de toekomst van het land voor te bereiden voor de mensen in Oekraïne, die weinig bezorgd zijn om internationale verhoudingen, maar die vooral binnenlandse veranderingen bepleiten.

Vandaag worden sancties voorgesteld. Mijnheer de eerste minister, welke sancties zal België voorstellen? Op welke wijze zal de lokale bevolking daarin ontzien worden? Ook de bemiddelingsrol is heel belangrijk. De opvolging van het conflict op neutraal terrein, bijvoorbeeld via een bemiddelingsconferentie in Genève, kan een goed voorstel zijn. Er kan een EU-gezant aangeduid worden. Ook de Commissie en de Raad hebben een rol, via de diplomatieke vertegenwoordiging van de EU. De schuldigen moeten worden gestraft en er moeten tendensen worden gedetecteerd.

Mijnheer de eerste minister, hoe zal België dit opvolgen?

01.11 Daphné Dumery (N-VA): Mijnheer Di Rupo, wij zijn allemaal gechoqueerd door de beelden die wij te zien krijgen uit Kiev, de hoofdstad van Oekraïne.

De collega's hebben al uitgebreid beschreven welke schrijnende toestanden daar aan de gang zijn. Op dit moment zijn de ministers van Buitenlandse Zaken hier in Brussel samengekomen om een oplossing voor deze toestand te zoeken. Misschien kun u straks iets meer zeggen over wat daar uit de bus is gekomen.

Wij hebben ondertussen al gehoord dat minister Reynders voor sancties heeft gepleit.

Wij hebben hier vorige week nog een resolutie goedgekeurd die ertoe strekt om sancties te nemen. Er was in dit Parlement al een consensus bereikt om die sancties af te zwakken, wat voor mijn fractie een gemiste kans is om daarover een open en eerlijk debat te voeren.

Erger nog, Europa reageert opnieuw veel te laat en veel te zwak op de ontwikkelingen in Oekraïne.

Dat is nochtans al jaren duidelijk, want wij hebben dat hier niet alleen vorige week besproken. Wij hebben twee jaar geleden al een resolutie goedgekeurd waarin de problematiek van Timosjenko werd behandeld. Daarin stond duidelijk dat er in Oekraïne een probleem is met de beginselen van de rechtsstaat. Toen hadden wij al het signaal gegeven dat het daar bergaf gaat. Wat hebben wij gedaan? Het is bij woorden gebleven.

Europa moet dus vandaag reageren. Vandaag moeten de autoriteiten worden gesanctioneerd. Daar wordt met scherp geschoten. Er wordt geschoten op de bevolking. Daar is slechts één woord voor: het is misdadig. Wij pleiten dan ook voor onmiddellijke sancties.

Mijnheer Di Rupo, mijn vragen en ook die van mijn fractie en veel andere mensen zijn de volgende.

Geef hierover eens duidelijkheid. Is er al duidelijkheid over de uitkomst van de vergadering van deze namiddag? Wanneer zal Europa diplomatieke sancties afkondigen? Wanneer zullen deze in voege treden? Over welke sancties gaat het dan? Gaat het over het bevriezen van tegoeden? Gaat het over inreisverboden voor politici en ambtenaren?

Wij hopen alvast dat het geen sancties zijn die de bevolking zullen treffen.

01.12 Elio Di Rupo, premier ministre: Monsieur le président, chers collègues, nous sommes tous témoins aujourd'hui d'une situation tragique et de violences inacceptables aux portes de l'Union européenne. Soyons tous honnêtes: il n'existe pas de solution simple.

Collega's, wij zijn vandaag getuige van tragisch en onaanvaardbaar geweld aan de poorten van de

Europese Unie.

La situation en Ukraine est extrêmement grave et elle se dégrade d'heure en heure. On parle de violations très graves des droits de l'homme, de personnes disparues, d'usage de la torture. Il y a des morts et des blessés de toutes parts.

Tout doit être fait pour éviter un basculement dans un conflit généralisé.

La Belgique condamne fermement toutes les violences.

De regering veroordeelt streng het ongerechtvaardigde en excessieve gebruik van geweld door de autoriteiten. Wij sturen een heel duidelijk signaal. Voor België kan er geen straffeloosheid zijn voor de misdaden die momenteel worden gepleegd.

La Belgique est très claire: la seule solution durable à la crise en Ukraine passe par le dialogue politique. Ce dialogue exige le respect absolu de la démocratie, les libertés individuelles et les droits de l'homme.

Beste collega's, het is een nieuwe uitdaging voor de internationale gemeenschap om die boodschap op een geloofwaardige manier te laten doordringen, en een nieuwe uitdaging voor de Europese diplomatie. De buitengewone vergadering van de Raad van Buitenlandse Zaken vandaag om 15 uur is volledig gewijd aan Oekraïne en is daarin een belangrijke eerste stap. De Kamer van volksvertegenwoordigers heeft overigens op 13 februari jongstleden een resolutie goedgekeurd over de situatie in Oekraïne. Daarin wordt onder meer het belang van de Europese diplomatie benadrukt.

Il va sans dire que, lors de cette réunion, le ministre des Affaires étrangères s'inspirera de la résolution de notre honorable assemblée pour défendre notre position.

Plusieurs pistes seront évoquées lors de ce Conseil des Affaires étrangères, notamment un embargo sur les armes et équipements utilisés pour la répression interne. À cet égard, tant la Région wallonne que la Région flamande ont déjà réagi. Des mesures ciblées à l'égard des responsables de violences doivent absolument être envisagées. Je pense par exemple au gel des avoirs financiers sur le territoire de l'Union européenne et au refus de visa pour entrer dans l'Union européenne.

Bovendien kunnen wij internationale mechanismen in werking laten treden die uit de internationale engagementen van Oekraïne voortvloeien, onder meer via de Raad van Europa en de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa, de OVSE. In dat verband denk ik aan het sturen van internationale waarnemers.

Je pense également à la mise sur pied d'enquêtes indépendantes sur les accusations de disparitions, de tortures et de meurtres. Il est essentiel que l'Europe travaille en coopération étroite avec toutes les organisations internationales. En outre, je suis favorable à une assistance humanitaire en fonction de l'évolution de la situation.

Mes chers collègues, ayant participé au sommet de Vilnius, je peux vous affirmer que mes homologues et moi-même sommes déterminés à signer un accord de coopération avec l'Ukraine. Nous l'avons clairement et longuement indiqué au président ukrainien Ianoukovitch.

L'Europe est une terre de démocratie et de progrès. Nous n'avons jamais, jamais payé pour qu'un pays se rapproche de nous. Nous continuerons à tendre la main aux Ukrainiens désireux de vivre en démocratie.

We blijven de hand reiken aan de burgers van Oekraïne, die in democratie willen leven.

La diplomatie européenne doit prendre contact avec tous ceux qui, en Ukraine et en dehors de l'Ukraine, ont une influence sur le conflit pour éviter toute escalade de violence supplémentaire.

Enfin, je rappelle que l'Europe reste déterminée à favoriser la mise en œuvre de réformes en Ukraine et à signer un accord d'association longuement négocié avec les responsables de ce pays.

01.13 Vincent Van Quickenborne (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, ik dank de eerste minister voor zijn antwoord.

Collega's, het debat dat we vandaag voeren, gaat niet alleen over Oekraïne, maar ook over Europa, ons Europa. Welk Europa willen wij: een Europa dat enkel gaat over markten, diensten, goederen en centen of een Europa dat kiest voor mensenrechten, dat model wil staan in de wereld voor diegenen die opkomen voor het recht op vrije meningsuiting en het recht om vreedzaam te betogen?

Mijnheer de eerste minister, zolang wij dat laatste niet kunnen waarmaken, rollen wij de rode loper uit voor alle eurosceptici die Europa kapot willen maken. Laat België, een van de *founding fathers* van de Europese Unie, een voorbeeld wezen en dat voorbeeld ook stellen.

Collega's, de eerste minister heeft gesproken over een eerste stap, een eerste belangrijke stap. De enige echte oplossing voor dat conflict is echter een dialoog die eindigt met vrije verkiezingen, waarbij de Oekraïners inderdaad oordelen over het lot van hun Oekraïne.

01.14 Christiane Vienne (PS): Monsieur le premier ministre, je vous remercie de votre réponse. C'est vrai, nous ne pouvons tolérer les violences inadmissibles qui sont perpétrées par les autorités contre les manifestants. Mais vous l'avez dit, seule une solution politique, à savoir négocier par le dialogue, peut permettre à ce pays de sortir de la crise.

Mon groupe, je le rappelle, n'est pas favorable à des sanctions commerciales. En effet, finalement, elles constituent une arme dangereuse. Elles vont, d'abord, peser sur les populations et n'auront que très peu d'effets sur les dirigeants et les responsables des violences. Je parle bien des responsables des violences quel que soit le camp auquel ils appartiennent.

Et vous l'avez dit aussi - nous soutenons totalement ce point de vue - les crimes ne doivent pas rester impunis. Les sanctions doivent être soigneusement ciblées et graduées, sinon elles auront pour effet de figer la situation, de donner des arguments aux pro-russes, dont les pressions sur Kiev sont, pour mon groupe, totalement inacceptables.

01.15 Bruno Valkeniers (VB): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, ik dank u voor uw antwoord.

Maak alstublieft uw steun aan de Oekraïners concreet. Maak ook de sancties tegen het Janoekovitsj-regime concreet.

Ik ben het met u eens dat er geen gemakkelijke oplossingen zijn voor het drama dat zich vandaag in Europa afspeelt.

Mag ik u echter ook aanraden de diehards, de haviken van de Europese Unie, op te roepen te dimmen? Met een verdere escalatie, eventueel buiten de Oekraïense grenzen, en een verder opbod tussen de Europese Unie en Rusland is immers niemand gediend, niet Europa en zeker niet de Oekraïners.

01.16 Georges Dallemagne (cdH): Monsieur le premier ministre, je vous remercie pour cette réponse détaillée. J'espère sincèrement que ce ne sera pas *too little too late*, comme la diplomatie européenne nous y a malheureusement habitués sur d'autres terrains, notamment dans l'exemple particulièrement cruel qu'est la Syrie.

Au-delà des sanctions, il faut pouvoir aider l'Ukraine immédiatement, en plus de l'aide humanitaire puisque le risque est qu'elle soit étranglée si elle devait suivre un chemin pro-européen. J'attire également votre attention sur le risque important de partition de ce pays. J'entends qu'à Moscou, des personnalités politiques travaillent sur cette partition. Il serait particulièrement dramatique de voir ce pays coupé en deux.

Enfin, je rappelle qu'en 2011, nous avons vendu des petites armes et des munitions à l'Ukraine pour 1,25 million d'euros. J'espère qu'aujourd'hui ce ne sont pas ces armes qui tuent des manifestants épris de liberté.

01.17 Olivier Maingain (FDF): Monsieur le premier ministre, vous avez appelé au dialogue. Le dialogue est nécessaire mais pas dans l'ambiguïté. C'est bien le régime du président Ianoukovitch qui ne respecte pas les engagements pris quant à la volonté de changer profondément la Constitution ukrainienne et la pratique du pouvoir. Dès lors, l'Union européenne et notre pays doivent avoir le courage de dire clairement qu'ils

appellent au dialogue, certes, mais qu'ils appellent d'abord au respect de l'aspiration démocratique de la population ukrainienne. Il ne faut pas avoir peur de se ranger du côté de ceux qui veulent le changement radical du pouvoir dans ce pays. C'est la condition même pour que le rêve nostalgique de ceux qui, à Moscou, veulent garder l'Ukraine comme appendice d'un empire dépassé, ne puisse aussi avoir, demain, une influence au détriment des démocrates en Russie même.

01.18 Wouter De Vriendt (Ecolo-Groen): Mijnheer de premier, ik dank u voor uw antwoord. Samen met veel politieke fracties toonde u verontwaardiging in dit halfroond, al zal er veel meer nodig zijn dan alleen verontwaardiging.

U stelt zich tevreden met de weifelende houding die de Europese Unie de afgelopen weken heeft ingenomen met betrekking tot Oekraïne. Waarom vindt u de rol van mevrouw Ashton niet problematisch? Waarom vindt u de passiviteit die Europa zo kenmerkt, niet problematisch? Verstop u niet in de logge schaduw van een tandeloze Europese Unie, maar onderneem actie, ook op Europees niveau. De resolutie die het Parlement heeft goedgekeurd, vermeldt amper economische sancties. Welnu, premier, ik had van u een duidelijker antwoord verwacht waar het gaat over een verharding van het Europese sanctieregime. Het protest in Oekraïne, beste collega's, zal alleen maar groeien. Eenmaal het vuur van het democratisch protest smeult, raakt het niet zo snel uitgedoofd. Dan moet Europa beschikbaar zijn en de hand blijven reiken aan de democratische krachten in Oekraïne, ook als het gaat over economische integratie en het associatieakkoord.

Over Rusland hebt u gezegd dat België ook contact zal nemen met de diplomatie, niet enkel in Oekraïne, maar ook daarbuiten. Premier, wij hadden u gevraagd om de Russische ambassadeur in ons land op het matje te roepen, want die stap is nodig. Ik voorspel dat de actie van Rusland zal verharden na de Olympische Winterspelen in Sotsji. Ten opzichte van de Winterspelen hebben wij nagelaten om te pleiten voor een harde politieke boycot. Wij laten nog veel te vaak toe dat landen met een deplorabele staat van dienst op het vlak van mensenrechten, grote evenementen en manifestaties organiseren. Wij staan erbij en kijken ernaar, maar eigenlijk doen wij veel te weinig. Ik vrees dat wij na afloop van de Winterspelen daarvoor de politieke prijs zullen betalen.

01.19 Bruno Tuybens (sp.a): Mijnheer de eerste minister, u hebt zich zeer uitdrukkelijk uitgesproken over het geweld, over de verdwenen en gemartelde burgers van Oekraïne, en u hebt een zeer sterk pleidooi gehouden om straffeloosheid in dezen onmogelijk te maken. Ik denk niet dat u het scherper kon verwoorden dan op de wijze waarop u dat hebt gedaan.

Voorts ben ik tevreden dat er acties worden ondernomen door de Raad van Europa en door de OVSE. Ik heb daar vorige week in de resolutie ook om gevraagd en ik ben blij dat dit punt wordt overgenomen.

Ten derde, wat het wapenembargo betreft, gisteren vroeg de sp.a-fractie in het Vlaams Parlement een snel antwoord van de minister-president. Uiteindelijk werd toegezegd, zij het met lemen voeten, dat de Vlaamse overheid zich aan het wapenembargo zal houden.

Ten slotte, wij pleiten niet voor economische sancties, mijnheer De Vriendt. Economische sancties raken immers altijd de Oekraïense bevolking en dat willen wij absoluut niet.

01.20 Daniel Bacquelaine (MR): Monsieur le premier ministre, merci pour votre réponse à la fois claire et juste. Je me réjouis de la position du gouvernement belge, exprimée par la voix du ministre des Affaires étrangères, ainsi que la vôtre.

Je pense qu'effectivement, nous devons avoir une réaction tout à fait ferme par rapport à cette situation. Vous avez parlé, monsieur le premier ministre, de morts et de blessés de toutes parts. Certes. Mais je voudrais que l'on soit clair: il y a bien des coupables et des victimes. Nous devons prendre le parti des victimes, très clairement. Et les coupables sont bien le régime autoritaire et dictatorial de Ianoukovitch. Je pense qu'il ne peut pas y avoir d'ambiguïté à cet égard.

Je souhaite aussi que, comme vous l'avez exprimé, le dialogue politique soit relancé. Il faut aussi rechercher une solution au-delà des sanctions nécessaires pour contrer l'impunité. La relance d'un dialogue politique est indispensable, en incluant la Russie, quoi qu'on en dise, parce que c'est nécessaire.

Nous devons être les porte-parole de l'engagement européen et le soutien ferme de tous ceux qui veulent s'associer aux valeurs que nous défendons en Europe libre et démocratique.

01.21 Jean Marie Dedecker (LDD): Mijnheer de voorzitter, collega's, mijnheer de eerste minister, het is altijd mooi om te zien hoe zelfs een nakende burgeroorlog in Oekraïne wordt uitgebuit voor binnenlands gebruik, om een statement over eurofielen en eurosceptici te maken.

Mijnheer de minister, ik ben tevreden met uw antwoord. Ik zal u ook zeggen waarom.

Het is altijd gevaarlijk om boven zijn gewicht te boksen. Ik weet dat uw enige invloed op het vlak van de Oekraïense gebeurtenissen in de Europese Unie ligt.

Mijnheer de minister, er is toch iets meer nodig. U hebt gelijk dat de oplossing er op het politieke forum moet komen.

Hoe moet er gepraat worden met Oekraïne? Ik geef een voorbeeld. In een vorig leven heb ik als sportman het geluk gehad een twintigtal keer in het Oostblok te vertoeven. Wie in het Oostblok parlamentslid wil worden, moet één miljoen euro aan de partij betalen, aan links, aan rechts of aan om het even wie. Een parlamentslid heeft daarna het recht corrupt te zijn en de mensen uit te buiten.

Vandaag is in Oekraïne een oorlog aan de gang met martelingen en met censuur, goelagstraffen en scherpshutters.

Mijnheer de eerste minister, mijn enige vrees is dat wij alleen tot woorden komen. Ik heb gesproken over de resolutie van de heer Ramoudt, Open Vld-er. Wij hebben die resolutie niet durven goedkeuren. De Amerikanen en de Canadezen hebben ze goedgekeurd. Ik kom nu op deze resolutie terug omdat ik Joegoslavische toestanden vrees. Dat is het probleem.

Wie heeft de problemen toen opgelost? Niet Europa heeft ze opgelost. Europa is blijven palaveren. Ik vrees dat er nu meer nodig is.

Mijnheer Tuybens, u wil geen economische sancties. Ik weet desgevallend ook niet meer wat nog moet worden gedaan. Indien er volgens u geen economische sancties mogen komen, geef dan eens een voorstel over mogelijke sancties.

Mijnheer de eerste minister, ik vrees dat er meer nodig is. Ik hoor u dan ook graag verklaren dat u verontwaardigd bent en dat u er ook alles aan zal doen om de huidige toestand te veranderen.

01.22 Roel Deseyn (CD&V): Mijnheer de eerste minister, bedankt voor uw antwoord. Het Europees project, dat bij uitstek een project van vrede is, zullen wij graag verdedigen, zeker nu het erg concreet gemaakt kan worden in ons nabuurschapsbeleid ten opzichte van Oekraïne. Europa kan nu tastbaar worden. Wij zijn dan ook blij dat u voorstander bent van een sterk EU-mandaat voor een bemiddelingsronde, niet enkel met Oekraïne, maar ook met de andere invloedssferen.

Wij zijn ook blij met uw verklaring dat er zeker geen straffeloosheid mag zijn. Daarom zijn internationale waarnemers erg belangrijk. Zij moeten een goed dossier samenstellen, zodat de schuldigen vervolgd kunnen worden.

Als het huidig regime het geweld niet kan bezweren, dan moet een EU-interventie ook aan de orde kunnen zijn. Waarom heeft het anders zin dat wij gedurende al die jaren hebben nagedacht over een capaciteit? Ik denk dat de EU ter zake zijn tanden moet laten zien.

Vooraleer Oekraïne het woord neemt in fora als de Raad van Europa of de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa, zal het toch twee keer in de spiegel moeten kijken om te vermijden dat de geloofwaardigheid van de hele organisatie in diskrediet wordt gebracht.

01.23 Daphné Dumery (N-VA): Mijnheer Di Rupo, Europa moet vandaag reageren. Dat de Raad van ministers nu pas samen zit, terwijl de Verenigde Staten al lang sancties hebben genomen, getuigt er alleen maar van dat de Raad inderdaad te laat en te traag reageert.

Ik begrijp wel dat u de lijnen wilt openhouden en dat u denkt dat vanuit Europa vooral geïnvesteerd moet worden in de diplomatieke weg, maar misschien is er juist al te veel met het regime van Janoekovitsj

gedebatteerd via diplomatieke weg.

We moeten ook eerlijk zijn met de bevolking van Oekraïne. Als wij debatten openen over Europa, over de rol van Europa en met open armen naar die mensen toe stappen, dan moeten wij hen misschien ook heel duidelijk kunnen zeggen dat een toetreding tot Europa niet de oplossing is voor hun problemen.

Mijn fractie kijkt dan ook vol verwachting uit naar de resultaten van de vergadering van deze namiddag. Wij hopen dan ook dat er sancties uitgevaardigd zullen worden ten opzichte van dat misdadig regime.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

02 Question de M. Laurent Louis au premier ministre sur "l'accueil des pandas géants en Belgique et le coût de l'opération pour l'État" (n° P2311)

02 Vraag van de heer Laurent Louis aan de eerste minister over "de aankomst in België van de reuzenpanda's en de kosten voor de Staat" (nr. P2311)

02.01 Laurent Louis (indép.): Monsieur le président, monsieur le premier ministre, que les Belges qui n'ont rien dans leur frigo – oui, ça existe – se réjouissent! Les pandas géants prêtés par la Chine arrivent ce week-end en Belgique. Nous voilà donc sauvés! Merci, merci mon Dieu!

Que ne ferait-on pas pour des pandas! Ne nous refusons rien! Sortons tout le tralala! Faites sauter le champagne et préparez les petits fours! Le programme sera festif si j'en crois la presse.

Avion privé, protégeons la biodiversité et sauvons cette espèce en polluant encore un peu plus la planète! Nous ne sommes plus à une incohérence près.

Cérémonie d'accueil à Zaventem où vous serez présent avec d'autres membres du gouvernement. Que voulez-vous, notre pays se porte tellement bien que nos ministres, bien payés, n'ont rien d'autre à faire que d'aller accueillir des pandas à l'aéroport.

Escorte policière entre l'aéroport de Bruxelles et le parc Pairi Daiza près de Mons que vous connaissez très bien. On craint que le peuple belge ne sorte massivement de chez lui pour encombrer nos routes dans l'espoir d'admirer ces magnifiques pandas, considérés, au passage, comme des bêtes de foire. Disons-le! Des pandas qui seront de toute façon visibles d'ici quelques semaines pour ceux qui auront la possibilité de dépenser 24 euros par personne. C'est le prix d'entrée au parc-prison Pairi Daiza. Je vous dis le prix car, vous, quand vous y allez, vous ne payez pas. Il est vrai que tous ne pourront pas payer une telle somme, surtout en famille, vu l'explosion du chômage dans notre pays et la diminution de notre pouvoir d'achat.

Mais de qui se moque-t-on? Franchement! Si seulement on pouvait accorder autant d'importance et de respect au peuple belge qu'aux pandas. Mais non, le peuple belge, on le méprise. On le maltraite. On le piétine.

Le coût de cette opération marketing devrait s'élever à 10 millions d'euros. Est-ce exact? Qui prendra en charge ces dépenses inutiles? Quel est le budget à charge de l'État? Pourriez-vous également m'expliquer ce que notre pays a à gagner en accueillant ces pandas? Vont-ils, selon vous, booster notre économie, garantir nos soins de santé ou nos pensions? Si j'ai bien compris, le but est de sauver l'espèce menacée. Simple question: n'eût-il pas été plus intelligent de mener à bien ce projet dans leur habitat naturel plutôt que de les mettre dans un zoo en captivité?

Puisque notre pays se veut souvent moralisateur, avez-vous profité de ce prêt de pandas pour condamner l'absence de liberté d'expression en Chine et l'exploitation d'enfants dans certaines usines chinoises? Comptez-vous enfin demander à votre ami Hollande de leur décerner la Légion d'honneur pour services rendus au pays?

02.02 Elio Di Rupo, premier ministre: Monsieur le président, chers collègues, la venue des pandas dans notre pays est une bonne nouvelle. C'est un événement exceptionnel. Seuls 12 pays dans le monde ont l'opportunité d'accueillir des pandas géants de Chine.

Les pandas sont, pour les Chinois, des trésors nationaux. Leur arrivée en Belgique symbolise la qualité de

nos relations avec la Chine, qui sont excellentes.

Inutile de vous l'expliquer, la Chine occupe une place essentielle sur la scène internationale. Ces dernières années, l'État fédéral belge et les Régions ont beaucoup travaillé pour renforcer les liens économiques, culturels et politiques avec la Chine. De nombreuses entreprises belges sont présentes en Chine et ont l'ambition d'y développer encore davantage leurs activités.

L'arrivée des pandas est également positive pour l'image et l'économie de notre pays. Les retombées touristiques et économiques sont énormes.

Dans ce contexte, la présence des autorités publiques pour accueillir les pandas est tout à fait normale. C'est pour cette même raison que d'autres États ont accueilli les pandas avec tous les honneurs officiels. À titre d'exemple, le premier ministre canadien a personnellement accueilli 2 pandas géants à leur arrivée à Toronto en mars 2013. Je ne parle pas du maire de Toronto mais du premier ministre du Canada.

Ne pas accueillir les pandas à leur arrivée ce dimanche aurait donc constitué une faute économique et politique et surtout un affront aux autorités chinoises.

Permettez-moi dès lors d'être étonné par les propos de certains qui sont non seulement ridicules mais traduisent une profonde méconnaissance de ce dossier. Je suis tout autant étonné que certains parlementaires, d'une famille politique supposée défendre les intérêts des entreprises, portent atteinte par leurs propos aux bonnes relations économiques entre la Belgique et la Chine. Croyez que j'en suis peiné.

Enfin, cher collègue, rassurez-vous, personne ne sera obligé d'aller voir les pandas.

Le parc Pairi Daiza et ses partenaires supportent tous les coûts liés à l'arrivée des pandas, en ce compris le transport. L'État fédéral n'intervient en rien à l'exception des mesures de sécurité qui sont prises pour l'arrivée et le transfert des pandas. Ces mesures sont justifiées vu l'engouement important et bien compréhensible de la population pour l'arrivée de ces deux pandas.

Quant aux droits de l'homme, j'y suis, comme vous pouvez l'imaginer, extrêmement attaché. À cet égard, j'ai toujours eu des échanges francs dans le respect mutuel avec les autorités chinoises.

Enfin, à titre personnel, je peux vous l'avouer, monsieur le président, chers collègues, comme des millions de personnes chez nous et ailleurs dans le monde, j'aime bien les pandas.

02.03 Laurent Louis (indép.): Exceptionnel! Votre réponse est exceptionnelle. Je me demande si vous êtes vraiment sérieux. En tout cas, je suis abasourdi par une telle réponse. Je ne sais pas quoi dire. C'est extraordinaire d'entendre cela. Si seulement vous pouviez aimer les Belges autant que les pandas, monsieur Di Rupo. Si vous voulez, je vous offre un panda. Mais, de grâce, occupez-vous des citoyens belges!

Vous me dites que l'argent vient du parc Pairi Daiza. Bien sûr, vous encouragez ce genre d'investissement. Ne me dites pas que le parc ne bénéficie pas de nombreux subsides, qu'ils soient régionaux, communaux, provinciaux, etc. C'est l'argent des Belges.

Je voudrais aussi vous dire que pour sauvegarder une espèce comme les pandas géants, il faudrait aussi s'intéresser à la biodiversité dans nos campagnes. Cette biodiversité est menacée et là, cela urge, monsieur Di Rupo. Elle est menacée à cause du catalogue européen. Les semences naturelles sont également menacées. C'est bien beau de sauver les pandas géants mais il faudrait aussi sauver les abeilles belges. Je sais, c'est moins sexy mais c'est tout aussi important. On ne fait rien pour venir en aide à nos apiculteurs. Les 10 millions d'euros utilisés par le parc Pairi Daiza pour accueillir les pandas géants auraient pu servir à mener un procès contre Monsanto. Vous ne l'auriez pas soutenu car, bien entendu, il y a des intérêts auxquels on ne touche pas.

Pour terminer, monsieur Di Rupo, je vous souhaite bien du plaisir avec vos deux pandas géants.

02.04 Elio Di Rupo, premier ministre: Monsieur le président, n' imaginez pas une seule seconde que je n'aime pas les abeilles. Je défends aussi les abeilles.

(Applaudissements)

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

03 Vraag van de heer Roel Deseyn aan de vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Europese Zaken over "het biometrische paspoort" (nr. P2312)

03 Question de M. Roel Deseyn au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères, du Commerce extérieur et des Affaires européennes sur "le passeport biométrique" (n° P2312)

03.01 Roel Deseyn (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, eind 2012 startte het pilootproject voor het afleveren van nieuwe reispassen met vingerafdrukken. In de tweede helft van 2013 is men dan gestart met de uitrol in de verschillende gemeenten. Zo heeft men met de nieuwe biometrische passen ook voldaan aan de Europese eisen ter zake. Voortaan wordt de foto van de aanvrager gescand en worden ook zijn vingerafdrukken en zijn handtekening elektronisch geregistreerd.

Het elektronisch doorsturen betekent gelukkig ook een verkorting van de aanvraagtijd. Toch bestaat er bij de gemeentebesturen, van wie ik vandaag de vertolker wil zijn, enige bezorgdheid dat wanneer zij eenmaal zijn ingestapt in het systeem, er capaciteitsproblemen zouden ontstaan bij de productie van de passen nu de jaarlijkse grote vakantie met de administratieve voorbereiding daarvan in zicht komt.

De Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten vraagt dan ook terecht hoe de producent zich voorbereidt om die piekperiode zonder problemen op te vangen. Hoe zult u, ook preventief als het kan, communiceren met de gemeenten in verband met de procedures en de voorlichting van de consumenten, de toeristen en de reissector, opdat de burgers hun paspoort tijdig zouden aanvragen zodat er op bepaalde piekmomenten geen capaciteitsproblemen zijn?

Het zou ook interessant zijn te weten hoeveel nieuwe reispassen er reeds werden uitgereikt en wat het verwachte aantal aanvragen is voor de periode juli-augustus.

03.02 Minister Sabine Laruelle: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Deseyn, vanaf 1 mei 2014 worden de Belgische passen door een nieuwe firma geproduceerd.

De overgang naar de nieuwe producent wordt voorbereid door wekelijkse meetings tussen de producent en de administratie voor het opvolgen van het opstartproces, waarbij speciale aandacht wordt besteed aan het respecteren van de timing. Voorts zijn er ook maandelijkse vergaderingen van het steeringcomité bestaande uit vertegenwoordigers van de producent, het management en de administratie, dat eveneens waakt over een correcte uitvoering en het respecteren van de timing van het project.

Momenteel verloopt alles volgens schema en zijn er geen redenen om te vrezen dat piekperiodes niet zouden kunnen worden opgevangen. Dit is niet het eerste jaar dat de gemeenten worden geconfronteerd met een piekperiode en zij zijn ervoor georganiseerd. Te noteren valt dat het aantal biometrische kits per gemeente is berekend op basis van vroegere piekperiodes.

Het aantal aan de burgers in België uitgereikte passen met vingerafdrukken bedraagt momenteel 42 542. Het aantal tot op heden geregistreerde aanvragen bedraagt 56 652 en het verwachte aantal passen voor de periode juni-augustus wordt geraamd op 150 000 tot 155 000, naar de cijfers van de laatste drie jaar tijdens dezelfde periode.

03.03 Roel Deseyn (CD&V): Mevrouw de minister, ik heb de indruk dat er proactief wordt opgetreden en dat men zo goed mogelijk probeert te anticiperen op de piek. Het zou voor de lokale besturen immers jammer zijn dat zij een slechte pers krijgen door een gebrek aan service wegens elementen die zij niet in de hand hebben.

Ik stel deze vraag vandaag omdat wij bij de uitrol van de nieuwe identiteitskaarten met chips verschillende problemen hebben gekend en dan is het de man of de vrouw achter het loket, die het gemeentelijk bestuur vertegenwoordigt, die de storm over zich heen krijgt. Verschillende gemeenten hebben hun loketwerking moeten reorganiseren, maar in de praktijk doen er zich toch technische storingen of problemen voor, bijvoorbeeld met de digipad. Ik beweer niet dat die problemen vaak voorkomen, maar het verloopt toch niet altijd even vlot.

Het is belangrijk dat wij ons goed voorbereiden en dat de gemeentebesturen in de toekomst efficiënt en op korte termijn een oplossing kunnen vinden voor zeer acute problemen, dat er een goede helpdesk is en dat de producent en de federale overheid maximale steun verlenen aan dat project.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

04 Question de Mme Valérie De Bue à la ministre de l'Emploi sur "les stages de transition en entreprises" (n° P2317)

04 Vraag van mevrouw Valérie De Bue aan de minister van Werk over "de instapstages in bedrijven" (nr. P2317)

04.01 Valérie De Bue (MR): Monsieur le président, madame la ministre, chers collègues, après plusieurs mois de négociations difficiles avec les Régions, en juillet 2012, le gouvernement fédéral annonçait, dans le cadre du plan pour l'emploi, la mise en place de 10 000 stages en entreprise, appelés stages de transition. Ces stages sont destinés aux jeunes les moins qualifiés, qui n'ont pas trouvé d'emploi dans un délai de six mois après avoir quitté l'école, pour leur permettre d'avoir une première expérience professionnelle. Ils sont rémunérés en partie par l'entreprise, à concurrence de 200 euros et en partie par l'État, à raison de 665 euros. À cela vient s'ajouter une réduction des charges patronales.

Force est de constater qu'après un an et demi, ces stages sont un flop, comme le titre aujourd'hui le journal *Le Soir*. On recense, en effet, 589 stages en Flandre, presque 300 à Bruxelles et seulement 84 en Wallonie, soit, au total, 900 contrats alors qu'on en escomptait 10 000.

Madame la ministre, confirmez-vous ce constat interpellant, voire désolant? Disposez-vous de chiffres précis en la matière? Comment expliquez-vous des résultats aussi faibles au regard des moyens engagés et du nombre des jeunes demandeurs d'emploi sous-qualifiés? Avez-vous prévu de vous entretenir avec les différents ministres régionaux compétents en la matière? Dans l'affirmative, avez-vous fixé des objectifs? Est-il prévu de procéder à une évaluation à court ou moyen terme.

D'après l'Union Wallonne des Entreprises, l'écueil principal réside dans la multiplication des plans pour l'emploi: plan Win-Win, plan Activa, plan Jeunes, stages, dispositifs pour le secteur horeca, etc. Tous ces plans compliquent la vie des entreprises et font tout sauf contribuer à la remise à l'emploi des chômeurs, en particulier quand ils sont jeunes, sans expérience et non qualifiés. Ne pensez-vous pas, madame la ministre, qu'il serait temps de simplifier tous ces dispositifs pour arriver à un système plus simple et surtout plus efficace?

04.02 Monica De Coninck, ministre: Monsieur le président, chers collègues, comme vous le savez, le gouvernement fédéral a créé la possibilité de réactiver le montant moyen des allocations d'insertion sous forme de rémunération pour les jeunes quittant l'école et entamant un stage de transition à partir du septième mois de leur période d'insertion; et ce, jusqu'au douzième mois maximum. L'orientation des jeunes vers les employeurs intéressés à l'élaboration du contrat de stage, avec un plan de formation, tombe sous la compétence des services régionaux de l'Emploi.

Le lancement des stages dans les trois Régions a pris du retard parce que certaines Régions ont adapté leur réglementation concernant la formation professionnelle individuelle assez tardivement. Ainsi, l'arrêté de la Région wallonne est apparu au *Moniteur belge* au moment où les jeunes quittant l'école - année 2011-2012 -, avaient déjà atteint les douze mois de période d'insertion. Je déplore vivement ce retard. Entre-temps, l'adaptation a été réalisée partout.

Par le biais de différents canaux, nous mettons en évidence l'ensemble des mesures au profit de l'emploi des jeunes, par exemple, via une rubrique spécifique sur le site web plusdemploisetdanslesregles.be. L'ONEM a également inséré une rubrique à ce sujet sur son site Emploi. Quelques fédérations d'employeurs ont aussi porté ces mesures à la connaissance de leurs membres.

J'espère donc que l'on pourra aider un plus grand nombre de jeunes ayant quitté l'école (2012-2013) et qui se trouvent, à partir de ce mois, dans le septième mois de période d'insertion professionnelle, à trouver un emploi, notamment grâce aux stages de transition.

Des organisations patronales m'ont d'ailleurs confirmé que les employeurs sont enthousiastes, mais que

cela prend environ un an pour faire adopter une nouvelle mesure dans la pratique.

04.03 Valérie De Bue (MR): Monsieur le président, je remercie Mme la ministre pour sa réponse, mais elle ne m'a pas confirmé les chiffres. Je suppose donc que ceux mentionnés confirment la réalité. J'en prends acte.

Tout comme vous, madame la ministre, je déplore aussi le manque de proactivité de la Région wallonne dans ce projet. Cela a engendré une complexification administrative pour les entreprises; finalement, le résultat est peu significatif en ce qui concerne la remise à l'emploi des jeunes.

Je pense aussi qu'une des solutions pour lesquelles nous devons plaider est la baisse substantielle des charges salariales, qui permettra de réduire l'écart salarial avec nos voisins et *in fine* augmenter l'emploi.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

05 Vraag van de heer Willem-Frederik Schiltz aan de minister van Werk over "de wet-Major" (nr. P2318)

05 Question de M. Willem-Frederik Schiltz à la ministre de l'Emploi sur "la loi Major" (n° P2318)

05.01 Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Mevrouw de minister, België is een havenland. De Belgische havens genereren in totaal jaarlijks een directe toegevoegde waarde van maar liefst 16 miljard euro voor de Belgische economie.

Het is dan ook essentieel ervoor te zorgen dat onze havens in een concurrentiële omgeving kunnen blijven bestaan. Dat kan alleen als het arbeidsrechtelijk kader waarbinnen deze havenbedrijven opereren wordt gemoderniseerd. Het regeerakkoord bevat trouwens een passage om de havenarbeid te moderniseren.

Om dit te realiseren moet de wet-Major worden aangepast. Wij moeten daar niet flauw over doen. Wij moeten daar geen fetisj over cultiveren. Deze wet moet worden bekeken.

Volgens maritiem transporteconoom Theo Notteboom mist de Antwerpse haven door het huidige systeem wat buitenlandse investeringen. Uit een vergelijkend onderzoek, uitgevoerd door de Europese Commissie, blijkt daarenboven dat België de enige Europese lidstaat is waar de havenarbeid nooit ingrijpend werd gemoderniseerd. Dat is bijzonder jammer, met als gevolg het gekende, zeer rigide en kostenverhogende systeem.

Havenarbeiders worden in België gerekruteerd in een zogenaamde *closed shop*, die overigens niet in elke Belgische haven op dezelfde manier wordt toegepast. Er is dus zelfs een concurrentievervalsing binnen België.

In zijn antwoord op een vraag van Philippe De Backer, mijn collega in het Europees Parlement, zegt Europese commissaris Siim Kallas dat de Commissie zich, op basis van de informatie die uw administratie aan haar ter beschikking heeft gesteld, zal beraden over eventuele aanmaningen aan het adres van België.

In tegenstelling tot wat sommigen ervan maken is er geen Europese heksenjacht tegen de wet-Major. Het is belangrijk om dat op dit spreekgestoelte even te zeggen.

In het debat dat momenteel in het Europees Parlement wordt gevoerd, wordt zelfs met geen woord over havenarbeid gerept, net omdat de havenbonden zich daartegen verzetten. Een debat over de havenarbeid zonder over de wet-Major te spreken lijkt mij onmogelijk.

Mevrouw de minister, ik heb twee zeer eenvoudige vragen.

Wat is de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het engagement dat in het regeerakkoord is opgenomen om de havenarbeid te moderniseren? Hoe verlopen de gesprekken met de sociale partners?

05.02 Minister Monica De Coninck: Mijnheer de voorzitter, beste collega's, er is inderdaad een werkgroep bezig met de modernisering van de havenarbeid. Die werkgroep is trouwens door mij in het leven geroepen en wordt ondersteund door mijn diensten.

Voor alle duidelijkheid: het regeerakkoord zegt niet dat de wet-Major moet verdwijnen. Wat wel moet gebeuren, is een actualisering van de codex die bij de wet-Major hoort. De actualisering vindt eigenlijk permanent plaats. Er wordt rekening gehouden met de context van elke haven. Die onderhandelingen lopen bijna constant.

Wij hebben aan de werkgroep gevraagd voorstellen te formuleren over veiliger werken in de haven, om meer tewerkstelling te creëren en om klantgericht en betrouwbaar werken binnen de havens te stimuleren. De besprekingen vinden plaats in het paritair comité voor het havenbedrijf. Dat is bijzonder gevoelige materie. Het zou me bijzonder verheugen, mochten zowel de werkgevers als de vakbonden concrete voorstellen formuleren in onderling overleg en met voldoende draagvlak.

Ik heb al twee keer contact gehad met de werkgroep en verschillende keren met de voorzitter ervan om daar een beetje vaart achter te zetten. Er werd mij beloofd dat tegen einde maart concrete voorstellen zullen worden geformuleerd. Ik ben ervan overtuigd dat aan beide kanten de wil bestaat om er iets aan te doen.

Europa kijkt, onder invloed van bepaalde krachten, heel nauw toe. Wij proberen daar echter op een creatieve manier en gedragen door alle partners, een mouw aan te passen en tot een actualisering te komen.

Waarom is dat zo moeilijk? De wet-Major was immers indertijd, objectief bekeken, heel sterk avant-gardebeleid. Men heeft toen jonge, sterke mannen – er was nog veel handenarbeid – in de haven gerekruteerd. Zij moesten echter goed worden opgeleid omdat de veiligheid heel belangrijk was. Er werd ook een soort interimkantoor gecreëerd, waar mensen bij wijze van spreken aan een kapstok hangen en kunnen worden opgeroepen. Men moest flexibel zijn in die tijd. Daarnaast wou men ook bestaanszekerheid garanderen; vandaar dat een speciaal fonds voor bestaanszekerheid werd opgericht. De bestaanszekerheid werd ook deels gegarandeerd door middel van werkloosheidsvergoedingen.

Om dit systeem niet over heel het land te moeten toepassen, heeft men het principe van het territorium gebruikt. De haven waar dit van toepassing is, is een afgebakend gebied. Op die plaats kan deze specifieke regeling worden gebruikt. In de loop der tijden is de afbakening van het havengebied heel wat veranderd.

Wij zijn ons daarvan absoluut bewust. Wij proberen creatieve oplossingen te vinden. Op een bepaald moment hebben zich in het havengebied ook andere activiteiten ontplooid. De wereld staat immers niet stil. Deze evolutie zorgt echter voor de nodige discussies.

Wij werken voort aan een oplossing en ik hoop dat wij dit moeilijk dossier nog kunnen oplossen.

05.03 Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Mevrouw de minister, ik verneem dat er in de maand maart een voorstel komt van de sociale partners over de aanpassing. Als dat niet gebeurt, moet de politiek haar verantwoordelijkheid nemen en de sociale partners op zijn minst voldoende motiveren om tot een resultaat te komen. Bovendien weet u net zo goed als ik dat, eens de paasvakantie voorbij is, het nog zeer moeilijk zal zijn om hier concreet werk gerealiseerd te krijgen.

U hebt ons een mooie historiek gegeven van de wet-Major. Deze wet heeft zeker zijn verdiensten gehad, maar hij is te statisch. De codex wordt wel aangepast, maar u verwijst zelf naar de aanpassing van de havengebieden. Ondertussen zien wij dat tal van economische activiteiten zich ontplooiën in de havens. Door de territoriale afbakeningen vallen zij dan toch onder de toepassing van die wet. Ik meen dat wij snel vaart moeten maken en die wet zo moeten veranderen dat er geen sociale afbraak gebeurt, maar dat wij ook niet in een protectionistisch systeem terechtkomen waarbij elke investeerder wegvlucht.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

06 Vraag van mevrouw Nadia Sminate aan de vice-eersteminister en minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, belast met Beliris en de Federale Culturele Instellingen, over "de efficiëntie van de gezondheidszorg" (nr. P2314)

06 Question de Mme Nadia Sminate à la vice-première ministre et ministre des Affaires sociales et de la Santé publique, chargée de Beliris et des Institutions culturelles fédérales, sur "l'efficacité des soins de santé" (n° P2314)

06.01 Nadia Sminate (N-VA): Mevrouw de minister, de ziekenhuizen hebben veel te weinig werkingsmiddelen. Tegelijkertijd wordt er in onze gezondheidszorg veel te veel verspild. Dat zeg ik niet alleen, dat wordt gezegd door de heer Annemans, niet onze collega hier in het Parlement, maar een echte expert in de sector.

Mevrouw de minister, al meer dan tien jaar heeft uw partij het departement Volksgezondheid in handen, maar nog nooit zijn de uitgaven voor gezondheidszorg zo fel gestegen als in die periode. Nog nooit waren er zo veel gezinnen die hun gezondheidszorg moesten uitstellen wegens veel te duur. Na al die jaren stelt een gezondheidsexpert oplossingen voor. Wat doet u? U breekt hem af. U speelt op de man, zonder de inhoudelijke merites van zijn voorstel te beoordelen.

Collega's, hoewel wij steeds meer centen in het systeem pompen, wordt het voor steeds meer mensen moeilijk om hun rekeningen te betalen. Men kan dus de vraag stellen waar al dat geld naartoe gaat. Ik zal het u zeggen: dat geld gaat naar de zuilen, niet naar de patiënten, die het het meest nodig hebben. U countert al die kritiek door te zeggen dat u die problemen al jaren kent en dat ze niet nieuw zijn, maar waarom hebt u dan al die jaren gewacht om te reageren?

06.02 Minister Laurette Onkelinx: De vaststellingen van professor Annemans zijn inderdaad niet nieuw. Zowel politici als wetenschappelijke instellingen hebben die al vele jaren geleden gedaan. De oplossingen die hij voorstelt, heb ik in de meeste gevallen, in overleg met de betrokken actoren, al tijdens deze legislatuur gestart. Ik denk bijvoorbeeld aan de hervorming van de ziekenhuisfinanciering. Ik heb het systeem van de referentiebedragen uitgebreid, zodat de ziekteverzekering overschrijdingen terug kan vorderen, maar ik heb ook, en vooral, de basis gelegd voor een fundamentele hervorming van de ziekenhuisfinanciering. Een van de experts die daarbij betrokken zijn, is trouwens professor Annemans. Dat is wel vreemd, niet?

Ik verwijs ook naar de bestrijding van de grote medische verschillen in de praktijk en het geneesmiddelenbeleid. Sinds 2012 heeft mijn geneesmiddelenbeleid ervoor gezorgd dat de ziekteverzekering en de patiënten minder moesten uitgeven, met een daling van 15,6 % sinds 2006 als gevolg.

Naast die fundamentele hervormingen heb ik tijdens deze legislatuur veel andere essentiële maatregelen genomen, bijvoorbeeld de invoering van een statuut en een maximumfactuur voor patiënten met een chronische ziekte. Dat zijn maar enkele antwoorden op de problemen die professor Annemans naar voren schuift. Ik zou er nog veel meer kunnen geven. Het is misschien leuk om een buzz te creëren, maar het is niet correct dat te doen door de burgers bang te maken.

06.03 Nadia Sminate (N-VA): Mevrouw de minister, we weten al langer dat u jaar na jaar dezelfde maatregelen neemt, maar ondertussen kunnen wel 250 000 gezinnen het zich niet permitteren om naar de dokter te gaan. En u komt hier nu zeggen dat u goed bezig bent?

Als er in zijn onderzoek niets nieuws staat, waarom bent u nu dan net begonnen met een onderzoek naar de financiering? Ik denk dat dat verkeerd is.

Er is maar een conclusie: al die miljarden worden niet goed besteed. Dat is de reden voor uw gepikeerde reactie op al degenen die het belang van de patiënt boven dat van de zuilen plaatsen. Het verschil tussen sociaal en socialist is bij dezen duidelijk.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

Le président: Chers collègues, le ministre des Entreprises publiques est actuellement au Sénat. Le ministre des Pensions est annoncé vers 16 h 15 – 16 h 30. Quant à la ministre de la Justice, nous sommes à sa recherche.

Je vous propose donc de suspendre la séance jusqu'à 16 h 15.

La séance est suspendue.
De vergadering is geschorst.

*La séance est suspendue à 15.57 heures.
De vergadering wordt geschorst om 15.57 uur.*

*De vergadering wordt hervat om 16.16 uur.
La séance est reprise à 16.16 heures.*

De vergadering is hervat.
La séance est reprise.

07 Vraag van de heer Bert Schoofs aan de minister van Justitie over "de recente extreme geweldplegingen tegen cipers in Hasselt en Vorst" (nr. P2315)

07 Question de M. Bert Schoofs à la ministre de la Justice sur "les faits de violence extrême commis récemment contre des gardiens des prisons de Hasselt et de Forest" (n° P2315)

07.01 Bert Schoofs (VB): Mevrouw de minister, afgelopen zaterdag vond in de gevangenis van Vorst een zwaar incident plaats waarbij vier cipers gewond werden door twee gedetineerden. Twee van de cipers waren zwaargewond. Daarop is een staking onder de cipers uitgebroken, waarvoor ik ten volle begrip heb. Daags erna was het prijs in de gevangenis van Hasselt. Daar werd een cipier zwaar toegetakeld door gedetineerden die in opstand kwamen. Er werden ook heel wat vernielingen aangericht.

Het siert de cipers in Hasselt dat zij niet tot een staking zijn overgegaan, al heb ik alle begrip voor hun collega's in Vorst. In Vorst gaat het er soms nog erger aan toe, heb ik de indruk, omdat de inrichting daar minder geschikt is om gedetineerden op te vangen. In elk geval, de cipers in Hasselt hebben niet gestaakt, en dat siert hen, hoewel daar enkele dagen tevoren nochtans een cipier zwaargewond werd na een extreem geval van agressie.

Blijkbaar vormen deze zware gevallen van agressie maar het topje van de ijsberg. De cipers verklaarden in een reportage op de Limburgse regionale televisie dat agressie en aanvallen tegen gevangenisbewaarders met de regelmaat van de klok voorkomen in Hasselt. En ook elders, zo blijkt nu uit de feiten.

Mevrouw de minister, ik citeer een vakbondsman van de cipers, die op TV Limburg het volgende verklaarde: "De basiswet zegt dat wij maar één straf kunnen opleggen: ofwel geven wij die persoon maar twee weken individueel regime, ofwel zetten wij die persoon in de strafcel. Dat is eigenlijk een lachertje voor die gedetineerden. Die lachen ermee. Die trekken zich daar weinig of niets van aan."

Mevrouw de minister, ik stel u drie evidente vragen. Ik heb hier al vaker vragen over gesteld. Wanneer zult u eindelijk de basiswet aanpassen? Wanneer zult u eindelijk zorgen voor een beter tuchtsysteem? Wanneer zult u eindelijk een opleiding verstrekken aan de cipers zodat zij zware gevallen van agressie kunnen counteren, want daar wringt volgens hen het schoentje.

07.02 Minister Annemie Turtelboom: Mijnheer de voorzitter, na de wandeling weigerden een aantal gedetineerden terug te keren naar hun cel. Daarbij hebben de gedetineerden ook vernielingen aangericht op de binnenplaats. De schade is aanzienlijk. De politie moest tussenbeide komen om de gedetineerden terug naar binnen te leiden. Zoals altijd zullen de nodige stappen ondernomen worden tegen de personen die verantwoordelijk zijn voor de vernielingen. De aanzet tot deze onaanvaardbare actie is nog niet helemaal duidelijk. Op dit ogenblik is het niet noodzakelijk gelinkt aan eerdere incidenten in de gevangenis en zijn er ook geen tekenen dat de basiswet de oorzaak zou zijn. Het onderzoek loopt nog.

In Vorst werd zaterdag een fouille uitgevoerd in een cel omdat het personeel vermoedens had dat er een gsm in de cel aanwezig was. Om veiligheidsredenen werd de fouille uitgevoerd terwijl de bewoners van de cel op wandeling waren. Omdat de gedetineerden terugkwamen terwijl de procedure nog niet afgelopen was, werd beslist om ze tijdelijk in een veiligheidscel te plaatsen. Daarop werden de betrokken gedetineerden zeer agressief en hebben zij het personeel aangevallen. Vijf personeelsleden werden gewond naar het hospitaal gebracht. Zij konden 's avonds het ziekenhuis verlaten.

De administratie is samen met de lokale directie een evaluatie aan het maken van het incident. Deze week is er ook een bijzonder overlegcomité georganiseerd met de vakbonden om dit te bespreken. Het is dus nog te vroeg om conclusies te trekken.

De basiswet regelt de tuchtprocedures en de straffen die erin staan – die ook zijn verzwaard voor bepaalde

feiten – lijken mij op dit ogenblik voldoende. Naast de pure interne tuchtprocedures zijn er uiteraard de strafbare feiten die ook aan het parket gemeld zijn. Hiervoor kan men een strafprocedure opstarten.

Naast het bestraffen van inbreuken zijn er ook mogelijkheden om de veiligheid te waarborgen. Dit zijn twee totaal verschillende zaken. Op dit ogenblik is de huidige regelgeving voor mij voldoende om daadkrachtig en kordaat op te treden tegen de feiten van zware agressie tegen het personeel of de vrijwillige zware vernielingen binnen de gevangenis.

07.03 Bert Schoofs (VB): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik begin mijn repliek met twee positieve zaken.

Er is het feit dat u overleg pleegt. Ik ga akkoord dat er inderdaad een overleg moet komen. U maakt tevens gewag van de strafrechtelijke beteugeling van dergelijke zaken, wat in feite de normaalste zaak van de wereld is.

Waarmee ik het in uw stelling niet eens ben – de cipers op het terrein geven mij gelijk en ik sta hier niet om gelijkhebberig te doen – is het feit dat de basiswet moet worden aangepast. De filosofie van de loutere detentieschade is een vaag begrip, maar wordt in elk geval altijd in het voordeel van de gedetineerde en niet in het voordeel van de cipers geïnterpreteerd.

Mevrouw de minister, wij vragen een systeem van getrapte tucht in een detentie, te beginnen – ook voor kortgestraften – met een strenger regime, om daarna naar een soepeler regime af te zwakken en de gedetineerde aldus naar de samenleving te begeleiden. Zodoende krijgt de strengheid van het regime een degressief karakter, wat heel belangrijk is, maar blijkbaar niet wordt begrepen.

Er mag dus niet overal een regime heersen zoals in Marche-en-Famenne, waar een gedetineerde 250 euro per dag kost en waar hij vanaf de eerste dag filosofiecursussen krijgt. Van een dergelijk regime zijn wij geen voorstander. Dat moet worden aangepakt.

Ik herhaal dat de cipers niet de knechten of de butlers van de gedetineerden mogen zijn. Breng dat nu toch eens aan het verstand van elk lid van de meerderheid.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

08 Vraag van mevrouw Karin Temmerman aan de minister van Justitie over "de cijfers inzake seksueel misbruik" (nr. P2316)

08 Question de Mme Karin Temmerman à la ministre de la Justice sur "les statistiques relatives aux abus sexuels" (n° P2316)

08.01 Karin Temmerman (sp.a): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, deze vraag gaat over een zaak die u ook zeer na aan het hart ligt. Amnesty International maakte gisteren twee zeer trieste cijfers bekend over ons land, namelijk dat bijna een op drie Belgische vrouwen ooit werd verkracht en dat een op vier Belgische vrouwen ooit door haar partner tot seks werd gedwongen. Dat zijn onthutsende resultaten voor ons land en u zult het wellicht met mij eens zijn dat wij daaraan absoluut iets moeten doen.

Er rijzen twee problemen. Het eerste is dat 90 % van de seksuele misdrijven niet wordt aangegeven. Het tweede probleem is dat, als die misdrijven worden aangegeven, heel wat van die zaken worden geseponneerd. Dat geldt dan nog eens *en surplus*, als ik dat zo mag zeggen, voor partnergeweld in het gezin. Verkrachtingen in het gezin worden dus bijna nooit aangegeven en als ze toch worden aangegeven, dan worden ze zelden vervolgd.

U lanceerde deze week samen met uw collega de website hulpnaverkrachting.be, wat naar onze mening een zeer goed initiatief is en waarin wij onmiddellijk hebben gedeeld. Ik meen echter dat wij, gezien de onthutsende cijfers, nog iets speciaal moeten ondernemen tegen partnergeweld, dus tegen geweld in het gezin.

Mevrouw de minister, bent u bereid om voor dergelijke feiten, alsook voor de vervolging ervan, speciale aandacht te vragen bij het gerechtelijk apparaat? Vrouwen die de moed hebben om hun partner aan te geven — en dat vergt wel degelijk moed — moeten effectief worden gehoord en ernstig worden genomen.

08.02 Minister **Annemie Turtelboom**: Mijnheer de voorzitter, ik meen dat mevrouw Temmerman, en velen met haar in deze vergadering, deze problematiek zeer ter harte nemen. Seksueel geweld komt nog altijd veel te vaak voor. Wij zijn ons daarvan bewust en de leden van de regering sluiten hun ogen niet voor dat probleem. Dat is trouwens de reden waarom het initiatief werd genomen om de stilte rond verkrachting te doorbreken en de mensen ertoe aan te zetten om ermee naar buiten te komen als er jegens hen onaanvaardbare daden worden gesteld.

Dat is de reden waarom ik samen met mijn collega's van Binnenlandse Zaken en Volksgezondheid meerdere initiatieven heb genomen om de strijd tegen geweld tegen vrouwen op te voeren. Het is een prioriteit in het Nationaal Veiligheidsplan 2012-2015. Wij zijn bezig met het nationaal actieplan Partnergeweld waarin een specifiek luik zit over seksueel geweld.

U verwees naar het onderzoek van Amnesty International, waaruit blijkt dat een op vier vrouwen aangeeft dat zij soms door haar partner wordt gedwongen tot seksuele betrekkingen. De drempel om hiervan aangifte te doen, ligt uiteraard nog veel hoger dan wanneer het om een externe persoon gaat.

Afgelopen vrijdag hebben wij samen met het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen een sensibiliseringscampagne gelanceerd. Daarbij doen wij een oproep aan iedereen, zowel mannen als vrouwen, om elk geval van geweld te melden. Uit de veiligheidsbarometer van de politie blijkt immers dat maar liefst 90 % van de mensen geen aangifte durft te doen. Uiteraard staan politie en parket nadien dan machteloos als er geen aangifte plaatsvond of als de aangifte te laat gebeurde, waardoor Justitie niet meer kan vervolgen.

Justitie heeft de voorbije maanden en jaren meer aandacht geschonken aan de slachtoffers tijdens heel de procedure. Op initiatief van de Senaat is er de nieuwe wet op het tijdelijk huisverbod gekomen, waardoor het parket iemand tijdelijk kan verbieden een huis te betreden, waardoor een afkoelingsperiode wordt ingelast. Er wordt ook veel meer belang gehecht aan goed bewijsmateriaal en de nieuwe DNA-wetgeving biedt meer mogelijkheden. Bovendien wordt de set seksuele agressie geoptimaliseerd en wordt er vooral voor gezorgd dat de medische wereld weet dat deze kan worden aangewend om zo snel mogelijk bewijsmateriaal te vergaren.

Om de slachtoffers die tegenwoordig geen aangifte doen — 90 % — te overtuigen, zullen er niet alleen maatregelen en wetten nodig zijn. Het zal ook van cruciaal belang zijn dat de problematiek bespreekbaar wordt gemaakt, dat er campagnes worden gevoerd, dat er wordt gesensibiliseerd en dat de betrokkenen worden opgeroepen om de schaamte achterwege te laten, de stilte te doorbreken en aangifte te doen.

08.03 **Karin Temmerman** (sp.a): Mevrouw de minister, er is de laatste tijd, onder uw bewind, inderdaad zeer veel veranderd, en ik wil dat graag erkennen, maar er zal volgens mij iets meer nodig zijn dan gewoon de mensen te sensibiliseren om aangifte te doen. Ik vrees dat de aangifte van een verkrachting, zeker binnen het gezin, nog steeds problematisch is, zowel bij de politie als bij het gerechtelijk apparaat. Vrouwen die effectief aangifte doen, worden niet ernstig genomen. Ik hoop dat ter zake verdere stappen zullen worden ondernomen.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

09 Questions jointes de

- Mme Karine Lalieux au ministre des Entreprises publiques et de la Coopération au développement, chargé des Grandes Villes, sur "le recrutement du CEO de bpost" (n° P2319)
- M. Benoît Drèze au ministre des Entreprises publiques et de la Coopération au développement, chargé des Grandes Villes, sur "le recrutement du CEO de bpost" (n° P2320)
- M. Ronny Balcaen au ministre des Entreprises publiques et de la Coopération au développement, chargé des Grandes Villes, sur "le recrutement du CEO de bpost" (n° P2321)

09 Samengevoegde vragen van

- mevrouw Karine Lalieux aan de minister van Overheidsbedrijven en Ontwikkelingssamenwerking, belast met Grote Steden, over "de aanwerving van een CEO voor bpost" (nr. P2319)
- de heer Benoît Drèze aan de minister van Overheidsbedrijven en Ontwikkelingssamenwerking, belast met Grote Steden, over "de aanwerving van een CEO voor bpost" (nr. P2320)
- de heer Ronny Balcaen aan de minister van Overheidsbedrijven en Ontwikkelingssamenwerking,

belast met Grote Steden, over "de aanwerving van een CEO voor bpost" (nr. P2321)

09.01 Karine Lalieux (PS): Monsieur le président, monsieur le ministre, chers collègues, il semble que certains prennent plaisir à faire des recrutements au sein de nos entreprises publiques un véritable feuilleton. Et comme dans tout bon feuilleton, on essaie de lancer un peu de confusion, de flou ou quelques rumeurs autour des protagonistes principaux.

Ainsi, on lit ou on entend qu'il existerait des problèmes pour le recrutement du CEO de bpost, qu'il existerait des doutes sur la rémunération de nos futurs CEO, notamment celui de bpost.

Monsieur le ministre, je serai brève, car nous avons déjà eu ces débats en séance plénière. L'important est que vous puissiez nous dire aujourd'hui avec clarté ce qu'il en est exactement par rapport à bpost. Où en est la procédure de recrutement? Pouvez-vous nous rappeler le salaire fixé par le gouvernement, d'une part, le salaire fixe, d'autre part, le salaire variable? Ce salaire variable est-il fonction d'objectifs, comme par exemple la réalisation de missions de service public? Qu'en est-il des avantages extralégaux?

09.02 Benoît Drèze (cdH): Monsieur le président, monsieur le ministre, chers collègues, trois noms se trouveraient sur la liste du cabinet des chasseurs de têtes, Russell Reynolds, pour la fonction du nouveau CEO de bpost. Le gouvernement doit se prononcer prochainement sur la base de conditions à négocier avec le comité de nomination et de rémunération de bpost.

Dans cette assemblée, nous avons voté une loi limitant la rémunération des entreprises publiques autonomes au niveau de leur manager à 290 000 euros maximum. Cette loi est assortie d'une dérogation laissée à l'appréciation du gouvernement.

Pour les entreprises soumises à la concurrence et cotées en bourse, sur cette base, vous-même et le gouvernement avez taillé un costume sur mesure pour la nouvelle CEO de Belgacom, sans d'ailleurs que nous ne connaissions les pièces de ce costume. Pour bpost, le flou est actuellement plus grand encore.

Par ailleurs, et ce n'est pas sans importance, la loi fixant le plafond de 290 000 euros ne concerne que les CEO. D'après la presse du 3 octobre 2013, pas moins de cinquante managers d'entreprises publiques autonomes telles que Belgacom, bpost ou la SNCB seraient rémunérés au-delà de ce plafond. En d'autres termes, dans certains cas, un numéro deux ou un numéro trois pourrait gagner plus qu'un numéro un soumis à la nouvelle législation.

Monsieur le ministre, je ne suis pas ici pour tirer sur l'ambulance mais puisque le régime change depuis que vous êtes là, je vous demande de le clarifier au maximum, pour que les règles soient claires pour tout le monde.

Où en est la procédure de recrutement du CEO de bpost? Comment les candidats sont-ils évalués? Quelles sont les limites salariales précises que le gouvernement pourrait accepter pour ce poste (partie fixe, partie variable, montants extralégaux)? On cite 500 000 euros de rémunération fixe et 150 000 euros de rémunération variable? S'agit-il bien de cela? Quels seront les avantages extralégaux? Quand une décision sera-t-elle prise? Enfin, dernière question et non sans importance car le point sera immanquablement soulevé, que comptez-vous faire pour clarifier la situation salariale des autres managers que le CEO?

09.03 Ronny Balcaen (Ecolo-Groen): Monsieur le président, monsieur le ministre, si vous avez lu *La Libre* ce matin, vous aurez peut-être pris connaissance du nouvel ouvrage de Jean-Louis Servan-Schreiber intitulé *Pourquoi les riches ont gagné*. Pour l'auteur, les riches ont gagné et ils n'ont même plus besoin de s'en vanter aujourd'hui. Et l'auteur de conclure: "C'est la défaite du politique par rapport à l'argent."

Dans ce dossier des entreprises publiques autonomes, on peut se demander si on n'est pas en train d'assister à une certaine défaite du gouvernement face à l'argent, une défaite face aux nouveaux patrons des entreprises publiques. Je ne vais pas revenir sur l'ensemble des épisodes de ce feuilleton mais à lire ce que relate la presse de ce jour, on peut se demander si vous n'êtes pas en train de perdre cette bataille alors que le comité de rémunération de bpost vous demande de fixer vos balises pour ce qui concerne le successeur de M. Thijs.

Monsieur le ministre, pouvez-vous nous rappeler quelle est la référence pour le salaire du successeur de M. Thijs, avantages extralégaux compris? Est-ce la somme de 650 000 euros? Est-ce la somme de

800 000 euros? Est-ce une somme plus élevée?

C'est, je pense, la seule question qu'il est important de poser aujourd'hui et pour laquelle j'attends une réponse.

09.04 Jean-Pascal Labille, ministre: Monsieur le président, chers collègues, laissez-moi vous rappeler une nouvelle fois – je pense l'avoir déjà fait mais le faire une fois de plus ne me pose pas de problème – la décision du Conseil des ministres restreint du 18 décembre 2013. Ce dernier s'est accordé sur la limitation de la rémunération fixe de l'administrateur délégué de bpost à 500 000 euros bruts annuels auxquels s'ajoute une rémunération variable de maximum 150 000 euros. Cette rémunération variable de 150 000 euros n'est pas automatique. Elle ne sera versée qu'en cas de réalisation d'un ensemble d'objectifs fixés préalablement par les instances de l'entreprise.

Par ailleurs, les indemnités de départ ont été limitées à 12 mois de rémunération fixe, y compris les éventuelles indemnités pour clause de non-concurrence. Les *stock options* sont totalement interdites. Sur la base de ces principes, l'entreprise négociera la convention particulière avec l'administrateur délégué qui sera nommé, faut-il le rappeler, par le Conseil des ministres. C'est un arrêté royal délibéré en Conseil des ministres.

J'ai passé un message extrêmement clair à la présidente du conseil d'administration de bpost. Les 650 000 euros, pas un euro de plus, devront inclure le montant de l'éventuelle assurance pension versée par l'entreprise au futur administrateur délégué. Je suis très clair et, à ce sujet, monsieur Van Hecke, je pense d'ailleurs être extrêmement utile à ce gouvernement. Je tiens à vous le dire!

Il aurait été bien préférable d'avoir une loi. Mais puisque nous n'avons pas eu de loi, nous ne pouvons que demander à l'entreprise d'obtempérer sur la base des décisions du gouvernement. Il y a aujourd'hui une *short list* de plusieurs candidats préparée par le chasseur de têtes. Je déplore de nouveau les fuites dans la presse. Peu importe, puisque nous vivons dans ce monde. bpost fera une proposition dans les prochains jours au gouvernement et je m'attends à une décision du Conseil des ministres dans le courant de la semaine prochaine. Ceci dit, c'est tout simplement le timing que j'avais annoncé dès le départ.

09.05 Karine Lalieux (PS): Monsieur le président, monsieur le ministre, je vous remercie pour la clarté de votre réponse.

Les principes du gouvernement ne changent pas. Si j'ai bien compris, il s'agira de 650 000 tout compris; pour nous, c'est important.

Cela dit, je partage votre vision. Il est vrai que beaucoup ont surenchéri pour ce qui concerne les salaires des patrons des entreprises publiques. Je rappelle que c'est la première fois qu'un gouvernement fixe un plafond en la matière. Cette mesure est légitime au regard des salaires des travailleurs. Assurer un peu d'équité dans nos entreprises, en particulier dans nos entreprises publiques, n'est jamais mauvais pour assurer un certain dynamisme et faire savoir à nos travailleurs que leur labeur est reconnu.

Comme vous, j'estime qu'une loi aurait été préférable. Nombreux sont ceux dont vous, monsieur le ministre, qui s'accordent à dire qu'il faut changer la loi de 1991 afin de donner plus de pouvoir à l'État pour ce qui concerne nos d'entreprises publiques autonomes, ce dans un esprit de bonne gestion. Mais pour ce faire, il faut une majorité dont nous ne disposons pas aujourd'hui.

Toujours est-il qu'il existe une demande de travailler, enfin, sur les projets industriels de nos entreprises publiques car c'est important pour l'économie belge et pour l'ensemble des travailleurs. La commission de l'Infrastructure se penchera d'ailleurs sur ces matières.

09.06 Benoît Drèze (cdH): Monsieur le président, monsieur le ministre, vous avez répondu très clairement aux questions relatives au poste de CEO et aux conditions de rémunération. Vous avez également répondu sans ambiguïté pour ce qui concerne les éventuels avantages extralégaux.

En revanche, vous n'avez pas donné l'ombre d'une réponse quant aux managers qui ne sont pas des CEO. La presse du 3 octobre 2013 évoquait le fait – avéré ou non – que plus de cinquante managers au sein des trois grosses entreprises publiques autonomes que sont Belgacom, bpost et la SNCB, toucheraient plus de 290 000 euros, somme fixée comme plafond pour les CEO. Je n'ai pas obtenu de réponse à ce sujet. Cette

situation complique la discussion. Je souhaiterais donc que, dans les semaines à venir, ladite situation puisse également être clarifiée.

09.07 Ronny Balcaen (Ecolo-Groen): Monsieur le président, monsieur le ministre, je prends acte de vos engagements quant à ce dernier grand dossier relatif à l'engagement et à la rémunération du patron de bpost. Il est bien question de 650 000 euros tout compris.

Si tel ne devait pas être le cas, monsieur le ministre, il est évident que la crédibilité du gouvernement serait sévèrement entamée. Il en serait de même quant à l'autorité de l'État dans ce dossier.

Il est vrai que si nous disposions d'une loi plutôt que d'une simple décision de principe prise, qui plus est, en Conseil des ministres restreint, les choses auraient été beaucoup plus simples, et il n'aurait pas fallu que vous retourniez, à chaque fois, au charbon pour chacun des dossiers.

Il n'y a pas de majorité au gouvernement pour faire avancer ce dossier. Peut-être que le Parlement devrait s'en saisir avant la fin de la législature, madame Lalieux!

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

10 Vraag van de heer Siegfried Bracke aan de vice-eersteminister en minister van Pensioenen over "de pogingen van de regering om mensen langer aan het werk te houden" (nr. P2313)

10 Question de M. Siegfried Bracke au vice-premier ministre et ministre des Pensions sur "les efforts déployés par le gouvernement pour allonger les carrières" (n° P2313)

10.01 Siegfried Bracke (N-VA): Mijnheer de minister, wij hebben vernomen dat u in Zweden bent geweest en dat u verlicht bent teruggekomen. Wij begrijpen dat. Dat is inderdaad, indien niet hét model, toch een model; men noemt het daar inclusief kapitalisme. Dat betekent dat men met minder belastingen betere sociale resultaten behaalt, op één voorwaarde – en dit is hier het punt –, namelijk dat men hervormt.

U bent ook enthousiast over hun pensioenpact. Men heeft in Zweden, over de grenzen van de politieke partijen en van de sociale spelers heen, een akkoord gesloten over pensioenen en over langer werken.

Wij delen uw enthousiasme. Als u in maart met het verslag van de experts komt, laat het debat dan van start gaan. Wij staan klaar.

Helaas zijn er aanwijzingen van een paar tegenindicaties. U hebt geen pensioenpact. U hebt een beleidsnota. Wij hebben die besproken. Uiteraard heeft de meerderheid die gesteund. Ook wij, de grootste partij van dit land, hebben daaraan onze steun verleend om de eenvoudige reden dat ze interessante insteken bevat, bijvoorbeeld over het vervroegd opnemen van het aanvullend pensioen.

U hebt ter zake volgens ons een moedige beslissing genomen. Dat was inderdaad delicaat, omdat het gaat om het geld van de mensen, waarvan u zegt dat zij moeten wachten om het op te nemen, uit naam van het algemeen belang.

Wij steunen dat. Gelet op de vergrijzing en het grote aantal werknemers dat de arbeidsmarkt nog altijd vóór de leeftijd van zestig verlaat en gelet op het feit dat 2014 een topjaar voor brugpensioenen wordt, zoals minister De Coninck aankondigt, kunnen wij dat doen.

En toch, wat blijkt eergisteren? Een krantenkop titelt "De Croo haalt bakzeil bij hervormen bedrijfspensioen". De vakbond had dat beslist, de PS volgt, sp.a volgt, en u, zoals gebruikelijk, eigenlijk ook.

De vakbond hanteert trouwens en heel merkwaardige redenering. Hij is van oordeel dat werknemers het aanvullend pensioen vervroegd moeten kunnen opnemen, omdat ze met brugpensioen gaan. Daarmee legitimeert het ene voorwendsel het andere.

Mijnheer de minister, ik heb drie vragen. Ten eerste, waarom laat u uw eigen beleidsnota zonder meer vallen?

Ten tweede, wanneer maakt u echt eens een einde aan het perfide systeem van brugpensioen, dat door alle

betrokken partijen wordt misbruikt?

Ten derde, wanneer zult u ervoor zorgen dat werknemers in groten getale gemotiveerd langer aan de slag blijven?

10.02 Minister **Alexander De Croo**: Mijnheer Bracke, ik hoop dat u aan het einde van de legislatuur al weet dat brugpensioen geen pensioen is. Het valt onder de bevoegdheid van de minister van Werk en niet onder die van de minister van Pensioenen. U hebt elke gelegenheid om Monica De Coninck daar vragen over te stellen.

Twee dagen geleden bracht u een persbericht uit, waarin u zei dat afspraken over de pensioenplannen moeten worden nagekomen. Ik stel vast dat het één strijd is: Siegfried Bracke en het ABVV vertellen eigenlijk exact hetzelfde. Er kwamen daar trouwens heel wat reacties op van kaderleden, bedienden en arbeiders die een aanvullend pensioen hebben en vragen stellen over het feit dat een overheid zonder enig overleg zou interveniëren in afspraken gemaakt tussen werknemers en werkgevers.

Het is volgens mij logisch dat een minister luistert naar vragen die worden gesteld. Een van de plaatsen daarvoor is het sociaal overleg. Ik heb als minister tijdens de huidige legislatuur het sociaal overleg gerespecteerd. Het sociaal overleg heeft met betrekking tot de aanvullende pensioenen ook resultaten geboekt. Ten opzichte van tien jaar geleden is het aantal personen dat een aanvullend pensioen heeft, verdubbeld.

Vorige week werd er in de Groep van 10 een akkoord bereikt over het harmoniseren van het aanvullend pensioen voor arbeiders en bedienden. Vandaag heeft 75 % van de werknemers een aanvullend pensioen. Vaak zijn het de gewezen arbeiders die dat niet of minder hebben. Het akkoord tussen de sociale partners zal er op termijn voor zorgen dat er een belangrijke impuls komt, zodat iedereen een aanvullend pensioen kan ontvangen. Het sociaal overleg werkt dus. Ik denk dat het logisch is dat men het sociaal overleg respecteert, vooral bij vragen over afspraken die strikt genomen tussen werkgevers en werknemers worden gemaakt.

Mijnheer Bracke, u vraagt naar de resultaten met betrekking tot langer werken. Ik zal er u enkele geven. Ten opzichte van tien jaar geleden is de activiteitsgraad bij vijfenvijftigplussers met 10 % gestegen. Tien jaar geleden bedroeg die 33 %, vandaag bedraagt hij 43 %. Wij evolueren in de richting van de EU-2020-doelstelling, namelijk dat 50 % van de vijfenvijftigplussers aan de slag is. Wij zetten belangrijke stappen in die richting.

U vraagt nog bijkomende cijfers. Ten opzichte van twee jaar geleden zijn er vandaag 64 000 meer vijfenvijftigplussers aan de slag.

Dat zijn de resultaten die wij hebben behaald, en die wij hebben behaald door te onderhandelen met de sociale partners. Soms hebben wij een andere mening. Wij proberen echter zo veel mogelijk tot akkoorden te komen, wat ook logisch is. Ons land telt meer dan twee miljoen gepensioneerden. Maar als men over pensioenen spreekt, gaat het eigenlijk over de financiële toekomst van al onze burgers.

Wanneer wij over de financiële toekomst van iedereen spreken, doen wij dat op een voorzichtige, geleidelijke manier en niet met wilde verklaringen. Wilde verklaringen zorgen immers voor veel lawaai en voor veel brokstukken. In lawaai en brokstukken op pensioenvlak heb ik geen zin.

10.03 **Siegfried Bracke** (N-VA): Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord, vooral wegens de cijfers die ik niet heb gevraagd.

10.04 Minister **Alexander De Croo**: (...). Ik beantwoord uw vraag.

10.05 **Siegfried Bracke** (N-VA): Mijnheer de minister, ik heb de vraag naar cijfers niet uitgesproken.

Ten eerste, ik weet dat de brugpensioenen een zaak van mevrouw De Coninck zijn. Net als u zijn ook wij evenwel van oordeel dat de minister van Pensioenen en de minister van Werk een en dezelfde persoon moet zijn, omdat dergelijke dossiers in elkaar haken. Laat daarover geen twijfel bestaan.

Ten tweede, *pacta sunt servanda*. Ja, net zoals u al hebt gedaan, moet u een en ander echter via fiscale

ingrepen sturen. U hebt zulks ook al gedaan. Ook over dat punt zijn wij het dus eens.

Ten derde, er wordt inderdaad langer gewerkt. U kan echter moeilijk beweren dat zulks het gevolg is van het regeringsbeleid. De reden is dat werknemers er zich van bewust zijn dat er inderdaad langer moet worden gewerkt. Er is zo iets als moreel besef.

Mijnheer de minister, mijn vierde en laatste punt ten gronde is het volgende.

Er was een tijd – u was toen nog heel jong, wat voor alle duidelijkheid voor u een verdienste is – dat uw partij het over het primaat van de politiek had. Dergelijke uitspraken dateren van de oprichting van de VLD in de jaren negentig. Nu laat u dat primaat gewoon los. Er is een overeenkomst in de Kamer tussen de meerderheid en de grootste oppositiepartij. Niettemin laat u dat schieten.

Indien u een en ander eerst sociaal had overlegd, kon het item misschien met enige grond in uw beleidsnota staan. Nu staat het erin en wij keuren het goed. Wat doet u vervolgens? U schaft het af en dat willen wij niet.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

11 **Ordre du jour**

11 **Agenda**

Le **président**: Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 19 février 2014, je vous propose d'inscrire à l'ordre du jour de la séance plénière de cet après-midi:

- le projet de loi portant insertion du livre X "Contrats d'agence commerciale, contrats de coopération commerciale et concessions de vente" dans le Code de droit économique, et portant insertion des définitions propres au livre X, dans le livre I du Code de droit économique (n°s 3280/1 à 7);
- le projet de loi sur le commerce des produits dérivés du phoque (n° 3336/1).

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 19 februari 2014, stel ik u voor op de agenda van de plenaire vergadering van deze namiddag in te schrijven:

- het wetsontwerp houdende invoeging van boek X "Handelsagentuurovereenkomsten, commerciële samenwerkingsovereenkomsten en verkoopconcessies", in het Wetboek van economisch recht, en houdende invoeging van de definities eigen aan boek X in boek I van het Wetboek van economisch recht (nrs 3280/1 tot 7);
- het wetsontwerp betreffende de handel in zeehondenproducten (nr. 3336/1).

Pas d'observations? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus zal geschieden.

Projets et propositions

Ontwerpen en voorstellen

12 **Projet de loi modifiant la loi du 21 décembre 1998 relative aux normes de produits ayant pour but la promotion de modes de production et de consommation durables et la protection de l'environnement, de la santé et des travailleurs (3264/1-3)**

12 **Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 21 december 1998 betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu, de volksgezondheid en de werknemers (3264/1-3)**

Discussion générale

Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.

De algemene bespreking is geopend.

12.01 **Thérèse Snoy et d'Oppuers**, rapporteur: Monsieur le président, je renvoie à mon rapport écrit.

Le président: Quelqu'un demande-t-il la parole? (*Non*)
Vraagt iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles
Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte corrigé par la commission sert de base à la discussion.
(Rgt 85, 4) **(3264/3)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie verbeterde tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(3264/3)**

L'intitulé a été modifié par la commission en "projet de loi modifiant la loi du 21 décembre 1998 relative aux normes de produits ayant pour but la promotion de modes de production et de consommation durables et la protection de l'environnement, de la santé et des travailleurs et abrogeant la loi du 14 juillet 1994 portant création du Comité d'attribution du label écologique européen".

Het opschrift werd door de commissie gewijzigd in "wetsontwerp tot wijziging van de wet van 21 december 1998 betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu, de volksgezondheid en de werknemers en tot opheffing van de wet van 14 juli 1994 inzake de oprichting van een comité voor het toekennen van het Europees milieukeurmerk".

Le projet de loi compte 23 articles.
Het wetsontwerp telt 23 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 23 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 23 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

13 **Projet de loi portant assentiment à l'Accord de coopération entre l'État fédéral, la Région flamande, la Région wallonne et la Région de Bruxelles-Capitale relatif à l'intégration des activités aériennes dans le système communautaire d'échange de quotas d'émission de gaz à effet de serre conformément à la directive 2008/101/CE du Parlement européen et du Conseil du 19 novembre 2008 modifiant la directive 2003/87/CE afin d'intégrer les activités aériennes dans le système communautaire d'échange de quotas d'émission de gaz à effet de serre, conclu à Bruxelles, le 2 septembre 2013 (3258/1-3)**

13 **Wetsontwerp houdende instemming met het Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest betreffende het opnemen van luchtvaartactiviteiten in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap overeenkomstig richtlijn 2008/101/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 tot wijziging van richtlijn 2003/87/EG teneinde ook luchtvaartactiviteiten op te nemen in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap, afgesloten te Brussel op 2 september 2013 (3258/1-3)**

Transmis par le Sénat
Overgezonden door de Senaat

Discussion générale
Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

M. Wollants renvoie à son rapport écrit.

Quelqu'un demande-t-il la parole? (*Non*)
Vraagt iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles
Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion.
(Rgt 85, 4) **(3258/1-2)**

Wij vatten de bespreking aan van de artikelen. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(3258/1-2)**

Le projet de loi compte 3 articles, ainsi qu'une annexe.
Het wetsontwerp telt 3 artikelen, alsmede een bijlage.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 3 sont adoptés article par article, ainsi que l'annexe.
De artikelen 1 tot 3 worden artikel per artikel aangenomen, alsmede de bijlage.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

14 Proposition de loi instaurant une procédure de règlement des plaintes au sein de l'ordre judiciaire et modifiant l'article 259bis-15 du Code judiciaire, en vue d'instituer le Conseil supérieur de la Justice comme instance de recours et médiateur de justice (811/1-5)

14 Wetsvoorstel tot instelling van een procedure van klachtenbehandeling binnen de rechterlijke orde en tot wijziging van artikel 259bis-15 van het Gerechtelijk Wetboek, teneinde de Hoge Raad voor de Justitie aan te wijzen als beroepsinstantie met een ombudsfunctie inzake justitie (811/1-5)

Proposition déposée par:
Voorstel ingediend door:
Christian Brotcorne, Catherine Fonck, Sonja Becq

Discussion générale
Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

14.01 Koenraad Degroote, rapporteur: Mijnheer de voorzitter, beste collega's, dit wetsvoorstel stelt een procedure in voor de klachtenbehandeling binnen de rechterlijke orde. Die klachtenbehandeling met betrekking tot Justitie, het onderwerp van dit wetsvoorstel, is een middel dat het mogelijk maakt de werking van de rechterlijke organisatie te controleren, een noodzakelijk instrument om de rechtszoekende een kans te geven om zich te uiten.

Deze klachtenbehandeling maakt deel uit van de grondwettelijke en wettelijke bevoegdheden van de advies- en onderzoekscommissies van de Hoge Raad voor de Justitie. Deze Raad heeft vastgesteld dat bepaalde aspecten niet eenvoudig zijn voor een rechtszoekende die een klacht over de rechterlijke orde wil indienen en heeft daarom een aantal aanbevelingen ter zake geformuleerd, die in het wetsvoorstel zijn opgenomen.

Er wordt een centralisering van de klachten voorgesteld. Bijgevolg voorziet het wetsvoorstel in het volgende: een formele fasering van de behandeling van de klachten die betrekking hebben op de werking van de rechterlijke orde, een duidelijke communicatie daarover met de burger opdat die zijn klacht tijdig en op de juiste plaats zou kunnen formuleren, alsook een zo groot mogelijke openheid en transparantie op elk niveau

van de behandeling van de klachten.

Dit wetsvoorstel heeft ongetwijfeld positieve punten, zoals die gefaseerde klachtenbehandeling, een goed punt waarmee de problemen dicht bij de bron kunnen worden aangepakt. Het is ook goed voor de responsabilisering van de rechterlijke orde. Ook belangrijk is dat de Hoge Raad voor de Justitie niet zozeer moet instaan voor de behandeling van de klachten op zich, maar veeleer moet opvolgen of de klachten wel effectief worden behandeld en of eraan gevolg wordt gegeven. De centralisatie speelt uiteraard een heel belangrijke rol met het oog op de uniformiteit.

Ook belangrijk is dat het voorwerp van de klacht gevoelig wordt uitgebreid, waardoor het gedrag van de leden van de rechterlijke orde aan de kaak kan worden gesteld. Ik denk wel dat het zeer belangrijk is omzichtig te werk te gaan opdat de Hoge Raad voor de Justitie niet op het domein van het tuchtrecht zou verzeild geraken.

Het initiële voorstel herneemt de oorspronkelijke tekst van een soortgelijk wetsvoorstel ingediend en besproken tijdens de vorige legislatuur en na amendering aangenomen in de Kamer. Aangezien die ingediende tekst geen rekening hield met deze amendementen, werd door collega Brotcorne een allesomvattend amendement ingediend dat de tekst overneemt zoals goedgekeurd door de Kamer op 25 maart 2010.

In de commissie werd het wetsvoorstel nagenoeg unaniem goedgekeurd, er was één onthouding.

Namens N-VA ben ik van mening dat het een heel belangrijke vooruitgang kan zijn. De individuele rechtsonderhorige kan nu op een eenvoudige en transparante manier een klacht indienen en weet ook dat hij een antwoord zal krijgen. Ook zullen wij uit de analyse van de klachten over het gerechtelijk functioneren goede informatie kunnen halen over ons wetgevend werk.

Toch hebben wij met N-VA enkele bedenkingen bij het voorstel.

We vragen ons af of de magistratuur voldoende werd geraadpleegd. Voor haar is immers een zeer belangrijke taak weggelegd, want de gefaseerde klachtenbehandeling zal immers in de eerste fase gebeuren op de werkvloer door de korpschef. Dat is een belangrijke extra taak. Wat zal hun standpunt daaromtrent zijn? Daarenboven is ook uit wetenschappelijk onderzoek gebleken dat een van de pijnpunten het gebrek aan informatie is, bijvoorbeeld wanneer iemand zich afvraagt waarom een procedure zolang duurt of tot wie hij zich moet richten in een bepaald dossier. Dit kan gemakkelijk opgelost worden door gewoon meer informatie te geven en dichter bij de burger te staan. Het onderzoek heeft daar ook het belang beklemtoond van een informatiebalie, niet alleen om die informatie te geven, maar ook als eerste indruk ten opzichte van de burger. Dat is immers het eerste gezicht dat ze krijgen van Justitie en de rechterlijke orde.

Een tweede bedenking die wij ons hebben gemaakt bij het voorstel gaat over het gebrek aan vermelding van enige termijn waarbinnen de feiten gepleegd moeten zijn waarop de klachten betrekking hebben. Op basis van het voorstel zoals het nu voorligt, is het volgens mij perfect mogelijk om een klacht neer te leggen over zaken die pakweg vijf jaar geleden gebeurd zijn, zodat ik mij afvraag hoe men in dergelijke gevallen nog een ernstig onderzoek kan voeren.

Een bijkomende opmerking gaat over de tweedelijsbevoegdheid van de Hoge Raad. Wanneer een klager niet tevreden is met het antwoord van de korpschef of wanneer de termijn verstreken is waarbinnen er moet geantwoord worden, kan de klager naar de Hoge Raad stappen. Ook hier is het een nalatigheid dat in het wetsvoorstel geen echte termijn werd vooropgesteld.

Toch zijn wij van mening dat dit een langverwachte verandering is van de klachtenprocedure. Het ligt ook volledig in de lijn van ons pleidooi om te voorzien in een strenger en beter toezicht op de gerechtelijke overheid. Onze N-VA-fractie staat dan ook achter de doelstellingen van dit voorstel en zal dit voorstel steunen.

14.02 Sonja Becq (CD&V): Mijnheer de voorzitter, collega's, ook wij stemmen uiteraard volmondig in met dit voorstel, dat ik trouwens samen met collega Brotcorne heb ingediend en dat, zoals de heer Degroote daarnet zei, voortgaat op het voorstel dat destijds door Clotilde Nyssens is ingediend. De indiening gebeurde in samenspraak met de Hoge Raad voor de Justitie, waarin een ruime vertegenwoordiging zetelt van de staande en de zittende magistratuur, alsook van de advocatuur en dergelijke.

Wij willen tegemoetkomen aan de vraag naar een systematische klachtenbehandeling, waardoor kan ingespeeld worden op het ongenoegen van de mensen die vragen hebben over de procedures of die zich als rechtszoekende niet begrepen voelen. Er komt een procedure die voorziet in een loketfunctie. De mensen zullen daar hun klacht kunnen indienen, waarna de klacht doorgestuurd wordt naar de instantie die ze zal behandelen.

Even belangrijk is dat de Hoge Raad voor de Justitie een analyse zal kunnen maken van de aard van de klachten die binnenkomen. Dat zal ook het Parlement helpen om de werking van Justitie verder te verfijnen.

In de discussie werd benadrukt dat er vooral geen interferentie mag zijn met de tuchtprocedure. Daar is in dit voorstel duidelijk voor gezorgd.

Wij hopen dat dit voorstel voor de rechtszoekende een belangrijke stap vooruit zal zijn, enerzijds wat de transparantie van de klachtenbehandeling betreft, en anderzijds door de eenvoudige procedure die ervoor zorgt dat de opvolging van de klacht en de stand van zaken worden doorgegeven.

14.03 Christian Brotcorne (cdH): Monsieur le président, madame la ministre, chers collègues, j'ai en effet redéposé cette proposition votée par cette assemblée mais déclarée caduque du fait de la dissolution des chambres en mai 2010. Elle n'avait pas terminé son parcours et devait encore obtenir l'aval du Sénat.

L'intérêt de cette proposition est évident: son objectif est d'améliorer le traitement des plaintes relatives à l'ordre judiciaire lorsque ces plaintes sont introduites par un citoyen. Globalement, la proposition n'oblige plus désormais ce citoyen à introduire sa plainte auprès d'un organe compétent qu'il doit essayer de déterminer lui-même. Toutes les plaintes seront centralisées auprès du Conseil supérieur de la Justice.

Le Conseil supérieur de la Justice ne traitera évidemment pas l'ensemble de ces plaintes, surtout si elles ont un caractère pénal ou disciplinaire. Son rôle sera de les renvoyer devant l'organe compétent. Simplification et facilité pour le citoyen.

Rappelons que le Conseil supérieur de la Justice ne traitera pas non plus des plaintes qui concernent des décisions de justice; celles-ci ont leur propre autonomie et leurs moyens de recours.

Depuis 2003, le Conseil supérieur nous alertait par divers avis et recommandations, confirmant la nécessité d'une centralisation des plaintes, centralisation qui permettra aux Commissions d'avis et d'enquête et, partant, au Conseil supérieur de la Justice lui-même de disposer de davantage de sources d'information et, dès lors, d'une base plus étendue pour leurs recommandations à l'égard des acteurs judiciaires ou du monde politique. Il s'agit évidemment là d'une vision que nous partageons.

Désormais, avec le texte que nous nous apprêtons à re-voter, les commissions d'avis et d'enquête seront chargées d'assurer cette fonction de centralisation. D'autant plus que c'est le constituant lui-même qui a accordé à ce Conseil supérieur, vu sa position indépendante à l'égard des trois pouvoirs, la compétence de recevoir et d'assurer le suivi des plaintes relatives au fonctionnement de l'ordre judiciaire.

Dans le texte que nous vous soumettons, l'option prise est celle que la plainte soit traitée en priorité par la juridiction ou le corps mis en cause par la plainte, c'est-à-dire tribunal, parquet ou auditorat selon les cas.

Dans l'intérêt du citoyen, les commissions d'avis et d'enquête doivent conserver le contrôle du traitement de la plainte, pouvoir analyser le traitement réservé à celle-ci et pouvoir intervenir en deuxième ligne pour formuler des recommandations.

Le texte, lorsqu'il sera approuvé, permettra de traiter les plaintes comme suit:

- toute instance ou autorité qui reçoit une plainte relative au fonctionnement de l'ordre judiciaire, doit la communiquer dans son intégralité au Conseil supérieur de la Justice qui l'enregistre;
- le Conseil supérieur de la Justice envoie la plainte à la juridiction ou au corps concerné(e) et en informe le plaignant;
- la juridiction ou le corps concerné(e) traite la plainte dans un délai de trois mois (porté à quatre mois si une audition est nécessaire), selon sa procédure interne, et en informe le plaignant et le Conseil supérieur de la Justice de la suite qui est réservée à la plainte;
- le Conseil supérieur de la Justice assure le suivi du traitement par la juridiction ou le corps et analyse le

traitement de la plainte. Il peut, éventuellement à la demande du plaignant mécontent du traitement en première ligne de sa plainte, recommander une solution au problème soulevé;

- dans certains cas, les commissions d'avis et d'enquête peuvent décider de traiter elles-mêmes la plainte;
- à partir de plaintes individuelles, les commissions d'avis et d'enquête réunies peuvent adresser aux instances concernées, au ministre de la Justice, à la Chambre des représentants et au Sénat toute recommandation visant à améliorer le fonctionnement de l'ordre judiciaire.

En résumé, ce système offre au citoyen plus de garanties pour une solution concrète, un suivi de sa plainte. Il offre au citoyen d'obtenir une seconde lecture de sa plainte si le traitement en première ligne ne lui a pas donné satisfaction.

Ce système présente donc l'avantage, un, pour l'organisation judiciaire de responsabiliser l'autorité concernée et de permettre un déroulement plus efficace du traitement des plaintes; deux, de remplir une fonction préventive et ainsi de contribuer à améliorer les liens entre les citoyens et l'appareil judiciaire.

Je me réjouis de constater une quasi-unanimité en la matière, puisqu'une seule abstention a été relevée en commission, au sein de notre assemblée pour réserver un sort favorable à cette proposition.

14.04 Marie-Christine Marghem (MR): Monsieur le président, madame la ministre, chers collègues, nous voici face à une proposition de loi qui permettra au justiciable, espérons-le, de voir plus clair dans le règlement des plaintes relatives à l'ordre judiciaire.

C'est tout bénéfique pour la justice, car ce qui est compris est mieux appréhendé et mieux accepté. Il est vrai qu'à l'heure actuelle, le plaignant ne sait pas toujours à qui s'adresser. Les plaintes sont ainsi envoyées à différentes instances. Le plaignant ne sait pas si elles sont réceptionnées, traitées et cela engendre un sentiment de frustration envers la justice dans son ensemble, ce qui n'est pas sain.

La proposition de loi fait du Conseil supérieur de la Justice l'organe centralisateur des plaintes qui concernent le fonctionnement de l'ordre judiciaire, en ce compris le comportement des membres et des membres du personnel dudit ordre.

Toute autorité qui réceptionne une de ces plaintes doit la communiquer au Conseil supérieur. Celui-ci peut décider de la traiter ou de la redistribuer; soit, s'il s'agit d'une plainte concernant le fonctionnement de la justice, au chef de corps ou à son supérieur hiérarchique, soit, si ce n'est pas le cas, vers les autorités compétentes. De la sorte, les plaintes sont centralisées et redistribuées avec obligation à l'instance qui traite alors la plainte d'informer le Conseil supérieur de la Justice du suivi de cette plainte.

Une plainte ne peut donc plus être laissée sans suivi et sans réponse. La première chose que le citoyen demande lorsqu'il introduit une plainte, c'est que celle-ci soit traitée dans un délai raisonnable et ce, oserais-je dire, quelle que soit la réponse qui y sera apportée en définitive. Seule la réponse, donc, est importante.

Cette centralisation est également une bonne chose pour les statistiques de la justice, afin d'avoir une vue globale de l'objet des plaintes et de leur ampleur. Il s'agit évidemment aussi d'améliorer le fonctionnement de l'organisation judiciaire par le biais de rapports annuels établis par le Conseil supérieur, qui seront dorénavant complets, de par cette centralisation.

Le Conseil supérieur devient également l'autorité de deuxième ligne, l'ombudsman, si l'autorité n'a pas traité une plainte dans le délai imparti ou si le plaignant n'est pas satisfait de la réponse formulée par le chef de corps ou son supérieur hiérarchique. Un genre d'appel, en quelque sorte.

En conclusion, notre groupe votera cette proposition et espère que, dans la pratique, elle répondra aux attentes qu'elle suscite. Je vous remercie de votre écoute.

Le président: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraag nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles

Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(811/5)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(811/5)**

L'intitulé a été modifié par la commission en "proposition de loi réformant la procédure de règlement des plaintes auprès du Conseil supérieur de la Justice".

Het opschrift werd door de commissie gewijzigd in "wetsvoorstel tot hervorming van de procedure van klachtenbehandeling bij de Hoge Raad voor de Justitie".

La proposition de loi compte 4 articles.

Het wetsvoorstel telt 4 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.

Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 4 sont adoptés article par article.

De artikelen 1 tot 4 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

15 Proposition de loi instaurant un registre national des experts judiciaires (1499/1-7)

- Proposition de loi instaurant le statut de traducteur, d'interprète ou de traducteur-interprète juré (322/1-2)

- Proposition de loi insérant un chapitre VIbis portant les conditions de désignation des traducteurs et interprètes jurés dans la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire et modifiant le Code d'Instruction criminelle (407/1-2)

- Proposition de loi insérant un chapitre VIbis portant statut des traducteurs et interprètes jurés dans la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire (652/1-2)

- Proposition de loi relative aux traducteurs, interprètes et traducteurs-interprètes jurés (2050/1-2)

15 Wetsvoorstel tot invoeging van een nationaal register voor gerechtsdeskundigen (1499/1-7)

- Wetsvoorstel houdende het statuut van beëdigde vertaler, tolk of vertaler-tolk (322/1-2)

- Wetsvoorstel tot invoeging van een hoofdstuk VIbis houdende de aanwijzingsvoorwaarden voor de beëdigde vertalers en tolken in de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken en tot wijziging van het Wetboek van strafvordering (407/1-2)

- Wetsvoorstel tot invoeging van een hoofdstuk VIbis houdende de rechtspositie van de beëdigd vertalers en tolken in de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken (652/1-2)

- Wetsvoorstel betreffende de beëdigde vertalers, tolken en vertalers-tolken (2050/1-2)

Propositions déposées par:

Voorstellen ingediend door:

- 1499: Sonja Becq, Raf Terwingen

- 322: Sonja Becq, Raf Terwingen

- 407: Karine Lalieux, Özlem Özen

- 652: Marie-Christine Marghem, Olivier Maingain

- 2050: Kristien Van Vaerenbergh, Koenraad Degroote, Sophie De Wit, Sarah Smeyers

Je vous propose de consacrer une seule discussion à ces cinq propositions de loi. (*Assentiment*)

Ik stel u voor een enkele bespreking aan deze vijf wetsvoorstellen te wijden. (*Instemming*)

Discussion générale**Algemene bespreking**

La discussion générale est ouverte.

De algemene bespreking is geopend.

15.01 Christian Brotcorne, rapporteur: Monsieur le président, madame la ministre, chers collègues, notre

commission de la Justice a été appelée à examiner des propositions relatives au registre national des experts judiciaires et des traducteurs-interprètes. Ces textes ont fait l'objet d'une même discussion.

Plusieurs propositions de loi avaient été déposées, dont les principales par Mme Becq et M. Terwingen, auxquelles se sont ajoutées des propositions du PS, du MR et de la N-VA. L'examen de ces propositions a fait l'objet de réunions en décembre 2012, en mai et juillet 2013 et encore en janvier 2014. Une réunion fut consacrée à l'audition d'acteurs de terrain, de magistrats et de professeurs d'université.

En ce qui concerne le registre des experts judiciaires, Mme Becq a, dans son exposé introductif, rappelé l'état de désorganisation dans lequel s'exerce depuis trop longtemps la mission d'expert judiciaire, avec une variété infinie d'experts, une absence totale de procédure pour mesurer les qualités professionnelles des uns et des autres, une absence totale de transparence et d'information relative à la manière dont les experts sont désignés par le tribunal et parfois même par quel tribunal, l'existence de listes officielles dans certaines juridictions et pas dans d'autres. Bref, le sentiment que chaque magistrat confronté à la désignation d'un expert faisait ce qu'il voulait ou ce qu'il pouvait.

L'objectif est de mettre de l'ordre dans cette matière car de trop nombreux problèmes se posent, notamment la qualité des conclusions, le mode de défraiement, les délais absolument déraisonnables dans lesquels les rapports sont déposés, le port de titres fantaisistes auquel il est recouru pour vanter son expertise. Une réglementation de ces questions était donc nécessaire d'autant que la demande était appuyée par le Conseil supérieur de la Justice.

La première proposition crée un registre des experts porteurs d'un titre légalement protégé qui, seuls, seront habilités à recevoir des expertises judiciaires, sauf exception motivée par le magistrat.

La procédure de sélection des experts agréés permettra de ne retenir que les experts réunissant un certain nombre de qualités, à savoir connaissances techniques dans chaque domaine d'expertise, connaissances juridiques élémentaires et absence d'antécédents judiciaires.

Il fallait aussi s'attaquer à la question des tarifs d'expertise en n'oubliant pas que le paiement tardif des experts judiciaires et parfois les faibles rémunérations ont un effet négatif sur le nombre d'experts judiciaires disposés à accepter et à accomplir ces missions confiées par les tribunaux.

Enfin, une mesure transitoire est prévue de telle sorte que les personnes qui exerçaient déjà la fonction d'expert avant l'entrée en vigueur de la loi disposent d'une période suffisante pour satisfaire aux nouvelles conditions imposées par celle-ci

En ce qui concerne le statut de traducteur, d'interprète ou de traducteur interprète, Mme Becq a présenté les lignes de force pour encadrer par des dispositions légales l'exercice de ces missions de traduction. Nous sommes ici un peu dans la même situation et la proposition de loi vise à instaurer un statut pour ces professions ainsi qu'un registre national.

Différents amendements ont été déposés pour faire suite aux discussions et auditions faites par la commission, essentiellement en matière d'experts judiciaires. Pour l'essentiel, les modifications ont été les suivantes:

- la nécessité d'avoir cinq ans d'expérience dans les huit ans qui précèdent la période d'enregistrement dans le domaine pour lequel le candidat expert souhaite être inscrit;
- une condamnation pour infraction de roulage ne fait pas obstacle à l'enregistrement en qualité d'expert judiciaire ou d'autres infractions qui ne constitueraient pas manifestement un empêchement à l'exercice de la profession d'expert;
- l'exigence que le candidat n'ait pas commis d'infraction aux règles déontologiques de son groupe professionnel a, par contre, été supprimée;
- la possession d'un diplôme et d'un document attestant de l'expérience professionnelle doit permettre d'établir que le candidat dispose des qualifications nécessaires.

Plusieurs autres amendements d'ordre technique ont été déposés. D'autres amendements l'ont été notamment par M. Degroote qui souhaitait obtenir l'inscription dans le Code d'instruction criminelle d'une réglementation adaptée pour la désignation des experts judiciaires. La commission a été d'avis de ne pas retenir ces amendements et ceux qui lui étaient connexes, considérant que ces dispositions devaient faire l'objet d'une modernisation de la procédure pénale dans son ensemble ou d'une manière plus générale.

Pour le reste, notre commission a adopté à l'unanimité le rapport. Je me dois néanmoins d'attirer l'attention de nos collègues sur le fait qu'après dépôt du rapport, la note de légistique qui émane du service juridique de la Chambre avait proposé certaines modifications techniques, approuvées par la commission, qui ont fait l'objet d'amendements. Il y a toutefois eu une erreur dans le rapport écrit puisque, dans sa version initiale, il est mentionné que la commission n'a pas donné son accord à une remarque particulière du service juridique. Je la lis car c'est important pour le rapport: "L'article 991*octies* proposé, 2°, prévoit que la preuve des connaissances juridiques est fournie par une attestation de ces connaissances délivrée par un établissement d'enseignement agréé par le Roi. On peut se demander si la notion d'établissement d'enseignement n'est pas trop stricte. Le libellé proposé exclut par exemple des formations qui seraient organisées par des organisations professionnelles."

L'erratum qui a été publié tend à rectifier cette erreur. Par conséquent, le texte à adopter en séance plénière a été corrigé sur le plan légistique. La version corrigée est rédigée comme suit: "Article 991*octies*. La preuve visée à l'article 991*quater*, 6°, est fournie en présentant au ministre de la Justice: (...) 2° en ce qui concerne les connaissances juridiques, une attestation de ces connaissances délivrée par un établissement agréé par le Roi."

Sous réserve de cette correction, le rapport reste d'actualité et peut servir de base à la discussion.

15.02 Daphné Dumery (N-VA): Mijnheer de voorzitter, collega's, dit wetsvoorstel voorziet in de wettelijke criteria voor de erkenning van deskundigen en tolken. Om op de nationale lijst opgenomen te kunnen worden, dient men aan een aantal voorwaarden te voldoen. Zo zou men onder andere relevante beroepservaring moeten hebben in specifieke expertisedomeinen en een juridische kennis dienen aan te tonen. Men voorziet eveneens in richtlijnen over de eventuele tijdelijke of definitieve schraping bij herhaling van tekortkomingen of ontoereikende prestaties.

Het werken met officiële lijsten, niet gebaseerd op de kwaliteiten van deskundigen, gaf soms aanleiding tot onjuiste conclusies of misbruiken. De Hoge Raad voor de Justitie was bovendien vragende partij voor de voorliggende wettelijke regeling. Dankzij het wetsvoorstel zullen de gerechtsdeskundigen niet alleen erkend worden, hun titel zal voortaan ook beschermd zijn. Enkel deskundigen op de nationale lijst kunnen in een concreet geval door de rechter worden aangesteld, behoudens uitzonderingsgevallen, bijvoorbeeld bij urgentie of wanneer er geen specialist met betrekking tot een bepaalde materie op de lijst staat.

Wij hebben een amendement ingediend teneinde het statuut van de deskundige in strafzaken te regelen, gebaseerd op aanbevelingen van de werkgroep waarnaar de collega verwees. Het is betreurenswaardig dat het werd weggestemd; het is immers een algemeen gegeven dat het statuut van de gerechtsdeskundigen en het deskundigenonderzoek in strafzaken er niet in geregeld zijn.

In het Wetboek van strafvordering wordt met geen woord gerept over het doel ervan, de samenwerking tussen deskundigen en partijen, en de bewijswaarde van het deskundigenverslag. Bovendien ontbreekt elke bepaling over een echt statuut van de deskundige in ons Belgisch rechtssysteem. Er is bijgevolg nood aan de creatie van een echt statuut van deskundige in strafzaken, alsook aan de invoering van een degelijke deskundigenprocedure, meer bepaald betreffende de aanstelling en de werking van de gerechtsdeskundigen.

Door het wegstemmen van ons amendement blijven die zaken dode letter. Het voorliggend wetsvoorstel gaat wel in de goede richting en de kwaliteit van het onderzoek zal worden verzekerd. Daarom zal onze fractie het wetsvoorstel steunen.

15.03 Laurence Meire (PS): Monsieur le président, madame la ministre, chers collègues, les experts judiciaires en général, les interprètes, les traducteurs, les interprètes jurés jouent un rôle essentiel dans le fonctionnement de la justice, notamment dans la chaîne pénale. Il est donc essentiel pour le juge de pouvoir faire appel à des experts spécialisés et de qualité tant en matière civile que pénale.

Lorsque se posent certaines questions, la justice nécessite que des avis techniques soient rendus par des experts indépendants et impartiaux. L'expertise judiciaire est un outil qui doit être fiable d'un point de vue du raisonnement scientifique, compréhensible et exploitable par le juge afin qu'il puisse rendre en pleine connaissance de cause une décision de justice.

La proposition de loi soumise au vote aujourd'hui vise à instaurer un véritable titre pour les experts judiciaires, les traducteurs, interprètes et traducteurs-interprètes jurés. Elle vise, d'une part, à prévoir un registre national de ces experts et, d'autre part, à réglementer les conditions pour y figurer.

Actuellement, les experts désignés sont choisis sur des listes officieuses. Aucune norme officielle, aucune garantie ne sont prévues. Tout ceci n'atteste ni de la qualité de l'expertise, ni de l'impartialité de l'expert. Cette liste est mise sur pied par des magistrats mais on ne sait pas sur quelle base, sur quels critères. Rien ne permet donc de s'assurer que l'expertise a été réalisée selon les règles de l'art par une personne qui a les compétences requises pour la rendre.

Dans un monde où les connaissances techniques sont de plus en plus complexes, ne pas pouvoir s'assurer des qualités professionnelles des experts désignés tant dans leur domaine d'expertise qu'en ce qui concerne les connaissances juridiques élémentaires est problématique. Il faut garantir au maximum que les expertises pourront être adéquatement utilisées par le juge.

On le voit, une réglementation de ces questions est plus que jamais nécessaire. Ce sera désormais le cas. Mon groupe votera donc en faveur de ce texte.

15.04 Sonja Becq (CD&V): Mijnheer de voorzitter, collega's, ook wij zijn blij dit wetsvoorstel eindelijk te kunnen goedkeuren in deze plenaire vergadering.

Het oprichten van een nationaal register voor gerechtsdeskundigen en daaraan gekoppeld het voorstel om ook een nationaal register voor vertalers-tolken op te richten is geen overbodige luxe. Een aantal collega's heeft er al naar verwezen dat er op dit moment geen kwaliteitseisen worden gesteld en dat elke rechtbank dus eigenlijk vrij kan kiezen wie als deskundige en als tolk wordt aangesteld, zonder dat daarover enig juridisch kader bestaat.

Het was ook een vraag van op het terrein, van de vertalers-tolken. Ik heb hier ooit een rondleiding met hen gedaan en zij stelden toen dat er voor hen geen enkele regeling was, ook niet inzake kwaliteitseisen. Nadien hebben wij vastgesteld dat dezelfde problematiek zich voordeed ten aanzien van de gerechtsdeskundigen.

Wij hebben hierover in de commissie voor de Justitie uitgebreide hoorzittingen georganiseerd met verschillende magistraten, die overwegend positief waren. Zowel het College van procureurs-generaal, het Nationaal College van Gerechtelijke Deskundigen dat een groot deel van de beroepsgroep vertegenwoordigt, als de Belgische Kamer van Vertalers, Tolken en Filologen waren vragende partij voor dit register.

Deskundigen spelen in het kader van technische aangelegenheden in het juridisch proces een steeds belangrijker rol, zodra een rechter zich moet verlaten op de deskundigheid van anderen inzake technische kennis. In die zin meen ik dat het belang van het advies van een deskundige in de gehele rechtsgang alleen zal toenemen. Het is dus belangrijk dat daarvoor de nodige kwaliteitscriteria worden opgesteld.

Ik verwijs naar het verhaal dat procureur-generaal Liègeois in onze commissie vertelde, over een assisenzaak in Tongeren waar een schouwarts werd opgeroepen die de temperatuur van een lichaam en van water zonder meer met zijn hand mat. Daaruit vloeide trouwens een probleem voort wegens de ondeskundige manier van handelen.

Wij hebben het voorstel inzake kwaliteitseisen geformuleerd om ervoor te zorgen dat zowel de bekwaamheid als de betrouwbaarheid belangrijke elementen zijn. Wij hebben evenwel ook gezorgd voor een evenwicht tussen de toegangsvoorwaarden, enerzijds, en het vermijden dat een groot deel van de gerechtsdeskundigen en vertalers-tolken zou afhaken, anderzijds. Vandaar dat wij zowel diploma's als vereiste ervaring als criteria hebben voorgesteld, evenals de vraag naar juridische kennis, opgedaan via een instelling die erkend is door de minister van Justitie. Ons inziens zullen de beroepsorganisaties hierin een belangrijke rol kunnen spelen.

Er worden dus kwaliteitseisen opgelegd. Dat zal wellicht positieve gevolgen hebben voor de deskundigen, die al langer om een correcte en tijdige verloning vragen. Eenmaal het register er is, denken wij dat er een duidelijk zicht zal zijn op degenen die erkend zijn en op het aantal erkende deskundigen. De terechte vraag naar een correcte en tijdige verloning zal volgens ons dan ook aan de orde komen.

Het register van vertalers en tolken is gestoeld op dezelfde principes. Daarbij wil ik wel beklemtonen, als wij dat voorstel goedkeuren, dat het Parlement daarmee ingaat op een deel van de Europese richtlijn betreffende de vertolking en vertaling, die eigenlijk al in onze Belgische wetgeving omgezet had moeten zijn. Het ministerie van Justitie zei wel dat het met die omzetting bezig was, maar tot op heden hebben wij nog geen resultaat gezien van de werkgroep. In die zin denk ik dus dat wij een belangrijke stap zetten, ook in de omzetting van die Europese richtlijn.

Collega's, ten slotte wil ik u allen bedanken voor de constructieve discussies die wij gevoerd hebben, ook in de commissievergaderingen, zowel naar aanleiding van de hoorzitting als nadien bij de bespreking van de verschillende amendementen en de aandachtspunten die vanuit de verschillende partijen naar voren gebracht zijn.

Ik hoop dat wij met dit wetsvoorstel een belangrijke stap vooruit zetten in de kwaliteit van onze rechtsbedeling.

15.05 Marie-Christine Marghem (MR): Monsieur le président, madame la ministre, chers collègues, voilà une proposition qui constitue une véritable avancée pour le bon fonctionnement de la justice.

Un registre national des experts judiciaires, établi suivant des règles strictes de qualification et de compétence, est une chose assez rare que pour être soulignée. Fini donc les listes officieuses, fini les choix aléatoires des experts qui ne sont pas compétents ou non diligents pour réaliser les expertises qui leur sont confiées. Un registre national des experts est une base essentielle en effet pour que l'on dispose d'expertises de qualité en justice. Il était temps que l'on aboutisse depuis le nombre d'années consacrées à l'étude de pareilles révolutions.

Je suis également heureuse que l'on ait profité de cette occasion pour introduire une idée, que j'avais développée dans une proposition de loi, à savoir l'établissement d'un registre national pour les traducteurs, interprètes et traducteurs-interprètes. Nous avançons donc dans la bonne direction.

C'est une bonne chose aussi bien pour les experts que pour les interprètes et traducteurs: la possibilité existe de désigner un expert qui n'est pas inscrit dans le registre national et ce, dans différentes hypothèses comme l'indisponibilité de l'expert compétent, par exemple.

Même s'il faut professionnaliser ces fonctions, il convient de rester flexible pour pallier les aléas pratiques. L'essentiel est que l'expertise ait lieu et qu'elle soit confiée à une personne compétente.

Enfin, cette initiative aurait manqué en efficacité si la proposition de loi n'avait pas prévu la possibilité de radier, temporairement ou définitivement, les auxiliaires de justice en cas de prestation inadéquate ou de comportement portant atteinte à la dignité de la profession. C'est en effet le prix à payer pour disposer d'experts de qualité, qui contribueront au bon fonctionnement de la justice. Chaque maillon a son importance, chaque maillon doit travailler correctement au service du justiciable.

Le MR soutiendra cette initiative qui donne aux magistrats un nouvel outil de travail qui devrait s'avérer très efficace.

15.06 Carina Van Cauter (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, onze fractie onderschrijft de doelstelling van de voorliggende teksten. Er wordt al lang gesproken over een register van gerechtsdeskundigen. Reeds sinds 1967 bepaalt ons Gerechtelijk Wetboek dat hoven en rechtbanken lijsten van deskundigen mogen opmaken, overeenkomstig de regels door de Koning bepaald. Tot op vandaag is men nog niet verder gekomen dan officieuze lijsten. Tot op heden kan bij wijze van spreken dan ook iedereen als gerechtsdeskundige worden aangesteld. Er is een compleet gebrek aan wettelijke voorwaarden en kwaliteitscriteria.

Er bestaat evenmin een statuut voor de beëdigde tolken, vertalers of vertalers-tolken. Dit wil zeggen dat wie vertaalt of tolkt in het kader van een gerechtelijke procedure evenmin aan bepaalde criteria hoeft te voldoen.

Tijdens de besprekingen in de bijzondere commissie "Seksueel Misbruik", die aanleiding hebben gegeven tot de aanbevelingen, is deze problematiek evenzeer aan bod gekomen. Door velen werd de nood geuit om duidelijkheid te creëren over wie nu deskundig is op welk gebied. Dit heeft zich trouwens vertaald in een aantal aanbevelingen. Vanuit een algemeen standpunt moeten de experts tot wie het openbaar ministerie of

de strafgerechten zich richten, zowel voor de daders als voor de slachtoffers, beantwoorden aan specifieke eisen inzake kwaliteit en opleiding.

Diverse actoren, ik verwijs daarbij naar de Hoge Raad voor de Justitie, hebben in het verleden gepleit voor een deugdelijk register van gerechtsdeskundigen. Om die reden werd het hoog tijd om de criteria te ontwikkelen waaraan de gerechtsdeskundigen, de vertalers, de tolken en de vertalers-tolken in de toekomst zullen moeten voldoen om op de nationale lijst te kunnen worden opgenomen. Het is volgens ons een absolute must dat personen die in opdracht van Justitie vaak erg delicate onderzoeken moeten uitvoeren, van een grote bekwaamheid in hun vakgebied getuigen.

De procedure waarin nu wordt voorzien, legt zowel normen op qua bekwaamheid als op het vlak van de kwalificatie. Dit zal ongetwijfeld de kwaliteit van de deskundigenverslagen en de vertalingen versterken.

Het spreekt voor zich dat er dan ook minder betwistingen zullen zijn, waardoor er proceseconomisch heel wat vooruitgang kan worden geboekt, zodat deze wetten ongetwijfeld een kostenbesparend effect zullen hebben.

Voor mijn fractie zijn dit de objectieven en vooruitzichten die passen binnen ons beeld van Justitie: efficiëntie en kwaliteit in de dienstverlening aan de burger.

Le **président**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles ***Bespreking van de artikelen***

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(1499/6)**

Wij vatten de bespreking van de artikelen aan. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(1499/6)**

L'intitulé a été modifié par la commission en "proposition de loi modifiant diverses dispositions en vue d'établir un registre national des experts judiciaires et établissant un registre national des traducteurs, interprètes et traducteurs-interprètes jurés".

Het opschrift werd door de commissie gewijzigd in "wetsvoorstel tot wijziging van verschillende bepalingen met het oog op de oprichting van een nationaal register voor gerechtsdeskundigen en tot oprichting van een nationaal register voor beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken".

La proposition de loi compte 30 articles.
Het wetsvoorstel telt 30 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 30 sont adoptés article par article, avec une correction de texte à l'article 15.
De artikelen 1 tot 30 worden artikel per artikel aangenomen, met een tekstverbetering op artikel 15.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

16 Proposition de loi modifiant l'article 162 du Code d'instruction criminelle (2675/1-4)

- **Proposition de loi modifiant l'article 162, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle, concernant les frais de justice (2735/1-2)**

16 Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 162 van het Wetboek van strafvordering (2675/1-4)

- **Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 162, tweede lid, van het Wetboek van strafvordering, wat de gerechtskosten betreft (2735/1-2)**

Propositions déposées par:

Voorstellen ingediend door:

- 2675: Zoé Genot, Stefaan Van Hecke, Juliette Boulet

- 2735: Charles Michel, Philippe Goffin, Marie-Christine Marghem, Daniel Bacquelaine, Jacqueline Galant

Je vous propose de consacrer une seule discussion à ces deux propositions de loi. (*Assentiment*)

Ik stel u voor een enkele bespreking aan deze twee wetsvoorstellen te wijden. (*Instemming*)

Discussion générale

Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.

De algemene bespreking is geopend.

16.01 **Sophie De Wit**, rapporteur: Mijnheer de voorzitter, ik verwijs naar het schriftelijk verslag.

16.02 **Philippe Goffin** (MR): Monsieur le président, mon groupe se réjouit particulièrement de cette proposition de loi qui supprime l'obligation imposée aux juges correctionnels ou de police de condamner la victime aux frais exposés par l'État ou par un prévenu si elle succombe, alors que c'est elle qui a mis en œuvre l'action publique.

Cette obligation relevant du Code d'instruction criminelle conduisait à des injustices, auxquelles le MR avait répondu par une proposition de loi intégralement reprise dans le texte que nous allons voter aujourd'hui, nous l'espérons en tout cas.

En effet, ce n'est pas parce qu'une partie succombe qu'elle a intenté une action publique à mauvais escient. Il peut arriver qu'un prévenu soit acquitté au bénéfice du doute ou pour un motif procédural, auquel la partie civile serait totalement étrangère.

Très concrètement, le combat du MR remonte à une question, qui est née à la suite d'une pénible affaire qui s'est déroulée en 2009. Il s'agissait d'un viol avec violence. Dans le cours de la procédure, la victime avait décidé de se porter partie civile et demandé des devoirs d'enquête complémentaires relatifs aux traces d'ADN. Les devoirs ont été accomplis, mais malheureusement, les traces d'ADN n'étaient plus exploitables. En fait, les enquêteurs avaient, dans le cadre de cette procédure, commis une erreur et avaient travaillé sur une mauvaise pièce à conviction.

Le juge a dû faire application de l'article 162, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle et condamné la victime au paiement d'une somme de 5 000 euros au titre de frais de justice. Cette situation était évidemment totalement injuste. Le texte que nous vous proposons aujourd'hui évite ce genre de dérive et la modification apportée que nous votons constitue incontestablement une avancée pour les droits des victimes. Nous nous en réjouissons.

16.03 **Zoé Genot** (Ecolo-Groen): Monsieur le président, ce n'est pas tous les jours que je parviens à faire voter une proposition de loi; il est clair que mon enthousiasme a précipité mon ascension à la tribune!

En plus, cette proposition de loi n'a pas trop traîné, pour une fois, puisqu'elle a été déposée le 27 février de l'année passée. Cela a relativement bien avancé. Je dois remercier de cela les collègues de la commission de la Justice qui, en effet, ont souhaité, eux aussi, voir aboutir rapidement ce dossier. Il a recueilli un large soutien, avec une seule abstention.

Je voudrais profiter de cette occasion pour rendre hommage à la jeune dame qui a suscité cette proposition de loi. En 2009, victime d'un viol avec violence, elle décide, contrairement à la majorité des victimes, d'aller porter plainte, de se tourner vers la police, de se rendre à l'hôpital pour faire les prélèvements.

Malgré son extrême difficulté à se remettre, voyant que l'enquête policière avance très péniblement, elle décide de prendre un avocat, de se porter partie civile et de suivre l'enquête. Elle se rend ainsi compte que, par exemple, les vidéos des commerces aux alentours n'ont pas été demandées comme elle l'avait suggéré dès le départ en signalant que plusieurs caméras avaient peut-être filmé le violeur. Le suivi n'a pas été fait.

Elle se rend compte que les analyses ADN n'ont pas été faites. Via son avocat, elle demande que les

traces ADN soient analysées. Le policier qui fait la demande requiert l'analyse du bas du pantalon, fatalement inutilisable. Son avocat doit redemander que des analyses ADN soient faites sur les zones adéquates du pantalon, qui recèlent effectivement des traces. Malheureusement, toute l'affaire a tellement traîné que les traces sont inutilisables.

Le violeur ne sera jamais identifié et la chambre du conseil constate le non-lieu à défaut d'auteur identifié. Le juge se retrouve dans une situation complètement abracadabrante, qui a mené à cette proposition. Il est obligé par la loi actuelle de condamner la victime aux frais de l'enquête, soit 5 140 euros. Il s'agit vraiment d'une situation complètement absurde.

Nous avons déposé cette proposition de loi pour que le juge puisse juger au cas par cas. Lorsque ce dernier se rend compte qu'il a affaire à des victimes qui suivent l'enquête mais qui n'ont pas demandé des devoirs d'enquête extraordinaires, il doit avoir la possibilité de dire que les frais d'enquête ne doivent pas être assumés par lesdites victimes. Tel est l'objectif de la proposition.

Permettez-moi, maintenant, de profiter de ma présence à cette tribune pour "pousser un coup de gueule". Dans le cadre d'une autre enquête de viol, l'affaire du taximan violeur, on dispose d'une vidéo enregistrée dans une banque voici un an. Pourtant, cette vidéo n'a été présentée ni aux compagnies ni aux chauffeurs de taxi pour tenter d'identifier la personne. Il a fallu un an pour qu'elle soit diffusée. Entre-temps, plusieurs autres viols ont été commis. On ne peut qu'être scandalisé face à cette situation et se dire qu'en matière de priorités données, les enquêtes policières et judiciaires laissent encore à désirer.

Pour terminer, je dirai que j'espère que ce ne sera pas uniquement à l'occasion du 8 mars que des déclarations tonitruantes seront faites à ce sujet.

Le **président**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles ***Bespreking van de artikelen***

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion.
(Rgt 85, 4) **(2675/4)**

Wij vatten de bespreking aan van de artikelen. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(2675/4)**

Le projet de loi compte 2 articles.
Het wetsontwerp telt 2 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 et 2 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 en 2 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

17 **Projet de loi portant des dispositions diverses en matière de communications électroniques (3318/1-5)**

- **Projet de loi portant modification de la loi du 6 juillet 2005 relative à certaines dispositions judiciaires en matière de communications électroniques ainsi que la loi du 17 janvier 2003 concernant les recours et le traitement des litiges à l'occasion de la loi du 17 janvier 2003 relative au statut du régulateur des secteurs des postes et des télécommunications belges (3319/1-2)**

17 **Wetsontwerp houdende diverse bepalingen inzake elektronische communicatie (3318/1-5)**

- **Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 6 juli 2005 betreffende sommige juridische bepalingen inzake elektronische communicatie, alsook de wet van 17 januari 2003 betreffende de rechtsmiddelen**

en de geschillenbehandeling naar aanleiding van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector (3319/1-2)

Je vous propose de consacrer une seule discussion à ces deux projets de loi. (*Assentiment*)
Ik stel u voor een enkele bespreking aan deze twee wetsontwerpen te wijden. (*Instemming*)

Discussion générale
Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

17.01 **Roel Deseyn**, rapporteur: Mijnheer de voorzitter, ik verwijs naar het schriftelijk verslag.

De **voorzitter**: Mijnheer Deseyn, u hebt het woord namens uw fractie.

17.02 **Roel Deseyn** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, met het ontwerp dat wij vanavond zullen goedkeuren, zal heel wat ten goede keren, ook voor de consument. Er zullen ook enkele hiaten worden opgevuld en enkele aanpassingen aan de nieuwste technologieën op telecomvlak worden doorgevoerd.

Samen met de commissieleden en met de steun van de minister hebben wij aangegeven dat het belangrijk is dat wij voor de consumenten de drempels verlagen om van operator te veranderen.

Een van de elementen waardoor de consumenten enigszins terughoudend zijn om van operator te veranderen, is het feit dat zij hun e-mailadres verliezen. Het e-mailadres is belangrijk voor de inloggegevens op verschillende services en sites. Daarom zijn wij verheugd over het amendement van de verschillende fracties in het Parlement, waarbij de overgangstermijn van zes maanden naar achttien maanden wordt opgetrokken. Zulks betekent concreet dat niet alleen de mails zullen worden geforward en de consumenten toegang tot hun mailbox krijgen, maar ook dat de webruimte die de consument bij de vorige provider had, nog een hele tijd kan worden behouden. Aldus kan de consument op zijn gemak alle praktische administratie regelen. De termijn kan dus niet langer een alibi zijn om niet op een interessantere aanbieding van een concurrerende operator in te gaan. Het amendement zal de gebruikers gemakkelijker aanzetten tot verandering van provider wanneer zij dat wensen.

Belangrijk is ook dat telecomwaakhond BIPT, het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie, een actievere rol zal krijgen in het beslechten van geschillen tussen operatoren. Dit moet een snellere oplossing voor geschillen mogelijk maken in plaats van de situatie waarbij de consument een heel lange juridische strijd moet voeren en daarbij in het justitiepaleis verdwaalt.

Over de slagkracht van het BIPT werd in de commissie gedebatteerd. Om het BIPT echt slagkrachtig te maken, is het belangrijk dat het niet alleen met korte procedures kan werken, maar ook dat het over voldoende afschrikwekkende middelen beschikt. Als het BIPT administratieve sancties of boetes oplegt, moeten die in verhouding staan tot de inbreuk en tot de financiële draagkracht van een operator opdat er enig afschrikwekkend effect van zou uitgaan.

Mijnheer de voorzitter, de discussie daaromtrent is nog niet gesloten. Gelukkig hebben wij in de commissie voor de Infrastructuur van deze week de zaak opnieuw ten berde kunnen brengen. Er werd aan het BIPT een rapport ter zake gevraagd, want het is zelf natuurlijk het beste geplaatst om te zeggen hoe het in de praktijk verloopt en welke tools nodig zijn om in de toekomst slagkrachtiger te zijn. Het Parlement zal de follow-up van het dossier verzorgen en proberen de zaak gunstig te beïnvloeden. Het maakt echter nog geen voorwerp uit van het voorliggend ontwerp.

Wat er wel deel van uitmaakt en al een tijd een vrij urgent karakter had, is de bereikbaarheid van de nooddiensten via *Voice over IP*. Vroeger vroeg men zich af hoe men misbruiken zou aanpakken als men belde met een nomadisch nummer, dat niet is gekoppeld aan een fysieke locatie. Wij hebben daar ook verschillende vragen over gesteld. Bij een modern bedrijf verraden de *look and feel* van telefoontoestellen echter niet welke technologie wordt gebruikt. De meeste connecties van centrales en leidingen geschieden nu via IP-protocollen. Het was dan ook niet meer van deze tijd om zulke oproepen uit te sluiten om de nooddiensten te bereiken.

In de praktijk werden immers vaak lapmiddelen gebruikt, waarbij men moest verbinden met een wachtpost of een vast nummer van de nooddiensten. Dat garandeerde natuurlijk niet de beste service bij incidenten. Het was ook problematisch, aangezien een persoon in nood zelden de gebruikshandleiding van het toestel of de vermeldingen op de factuur zal lezen, over wie wat en op welk moment kan aanbieden.

De voorliggende wetsontwerpen bepalen ook dat alle datalekken en inbreuken op de privacy eerst gemeld dienen te worden aan de Privacycommissie in plaats van aan het BIPT. Mijnheer de minister, het is heel belangrijk dat er zeer goede werkafspraken worden gemaakt, opdat bij incidenten snel en doeltreffend wordt samengewerkt. Ik heb ook al een paar keer verdedigd dat het bij een veiligheidsincident goed is om aan een gezamenlijk panel te rapporteren met niet alleen mensen van het BIPT en van de Privacycommissie, maar ook van het CERT en de veiligheidsadviseur van de eerste minister.

Er werd nu voor gekozen om aan de Privacycommissie een prominentere rol te geven, wat op zich geen slechte zaak is, zolang dat maar gepaard gaat met een zeer goede dispatching van informatie, opdat de telecomoperatoren een snelle beveiliging kunnen garanderen wanneer er zich een probleem met contaminatie-effect zou voordoen. Ook de overheidsdienst Fedict heeft een rol te spelen in een goede dispatching van de informatie, zodat ook de administraties binnen de kortste tijd kunnen reageren en beslissen of ze hun systemen zullen beveiligen of updaten.

Met het voorliggend ontwerp zal het BIPT nog duidelijker moeten rapporteren, ook over het handavingsbeleid, wat ook een zeer goede zaak is. Het is ook belangrijk dat wij het thema van de privacy, de gegevensbescherming, de cybercriminaliteit en de beveiliging van netwerken prominent blijven opvolgen. Dat thema heeft namelijk steeds ingrijpendere gevolgen in de samenleving. Wanneer wij het beleid ter zake en de follow-up van ieder artikel en elke maatregel zullen kunnen lezen in een gestructureerd rapport, zullen wij u, mijnheer de minister, misschien ook niet meer hoeven te overladen met vele kwesties.

Die opvolging is zeker nodig omdat wij in de praktijk ook zien dat de verschillende operatoren niet altijd even nauwgezet, orthodox of rigoreus de regels toepassen die wij in 2005 in de telecomwet hebben uitgezet. Daarbij denk ik onder meer aan verplichte vermeldingen rond de factuur en het voorstellen van het goedkoopste tariefplan. Het is daarom goed dat het beleid geëxpliciteerd kan worden en dat wij inzage krijgen in de prioriteiten van het instituut.

De wetgeving omtrent het mededelen van het meest gunstig tariefplan wordt vandaag aangevuld. Zeer positief is dat het BIPT de periode, het formaat en de methode zal vastleggen waarmee de consument kan kennisnemen van zijn gebruikspatroon.

Dat brengt ons bij de hele problematiek van de tariefvergelijkingen. Idealiter zou de factuur een code moeten bevatten, een cijfercode, een barcode of een QR-code die gescand wordt of overgenomen wordt op een website, waardoor de gegevens als het ware automatisch ingeladen worden in de tariefsimulator, zodat de klant op zijn factuur niet meer hoeft te zoeken naar de onderscheiden rubrieken en niet hoeft na te gaan hoe zijn eigen patroon in elkaar zit. Dat wordt trouwens ook steeds moeilijker omdat de consument, al dan niet op papier of elektronisch, met vrij gebalde en zeer gecompliceerde facturen te maken heeft, waarop soms maar een minimum aan gegevens vermeld staat. Met de nieuwste technologieën en met de gepreformateerde informatie die het BIPT zal opvragen, zal men beter kunnen vergelijken.

De website van het BIPT werd vernieuwd. Dat is een goede zaak. De tariefsimulator blijft echter een complex beestje. We moeten wat dat betreft misschien even kijken bij onze noorderburen. De simulator van hun regulator werd tot site van het jaar verkozen. Dat kan een inspirerend voorbeeld zijn.

Een belangrijke, heel goede zaak in het voorliggend ontwerp is de verfijning bij de toekenning van het sociaal tarief. Ook dat is een stap voorwaarts. Het is zeker niet de laatste stap, want het werk is nog niet af.

In de automatische toekenning van rechten kunnen nog stappen worden gezet. Dat is ook zo voor de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid. Ik heb vanmiddag nog mensen ter zake ontmoet. Er kunnen nog heel wat relevante gegevens op een verantwoorde manier worden samengevoegd, zodat de consument over zijn rechten kan worden ingelicht en ze automatisch kunnen worden toegekend, zoals wij willen voor de energiesector.

Misschien moeten wij beginnen met een eerste bescheiden stap, door de potentiële belanghebbenden in te lichten over hun rechten. Als wij dat niet doen, kunnen wij wel een mooie sociale politiek voeren, maar

creëren wij wel een mattheuseffect, waarbij de meest weerbaren de weg naar de kortingen vinden.

De modaliteiten van het sociaal tarief zijn niet triviaal. In dat verband verwijs ik naar eerdere antwoorden van de minister.

Tot zover onze accenten in de bespreking van de telecomwet.

17.03 Peter Dedecker (N-VA): Mijnheer de voorzitter, sta mij toe eerst een genuanceerd beeld op te hangen. Onderhavige wettekst bevat een aantal zeer goede elementen, zoals de geschillenbeslechting door het BIPT en de versterking van de ethische commissie. Toch stel ik ook een zeer groot aantal problemen vast, waarvan het eerste een principieel probleem is.

Voor een ondernemer is één ding erger dan hoge belastingen en dat is rechtsonzekerheid over belastingen. Niet op voorhand weten waar men aan toe is, is het ergste wat men ondernemingen kan aandoen.

Elke ondernemer, de gehele economie in dit land, heeft nood aan een stabiele wetgeving. Dat geldt in het bijzonder voor de telecomsector, waar de marges onder druk staan. Dat is grotendeels te wijten aan de toegenomen concurrentie, wat overigens een gunstig effect heeft.

Men voelt echter ook het zware gewicht van de onzekere regelgeving. Dat is ook hier te zien.

Wij hebben bij het aantreden van de regering een omvangrijke telecomwet goedgekeurd, een grote hervorming ter omzetting van een Europese richtlijn waarin nog heel wat andere zaken stonden. Men zou kunnen verwachten dat de wetgeving na zo'n grote hervorming een tijdje stabiel blijft. Maar wat gebeurt er? Na zeer korte tijd, amper anderhalf jaar later, komt er, baf, een wet houdende diverse bepalingen met een hele hoop kleine rommelaanpassingen.

Weer gelden er enkele nieuwe bepalingen. Weer wordt er instabiliteit gecreëerd. Weer gelden nieuwe regels.

Meer nog, er scheelt iets aan de manier waarop een en ander verloopt. Men zou kunnen verwachten dat voor zo'n hervorming eerst een draagvlak gecreëerd wordt, dat zij afgetoetst wordt bij alle stakeholders, en dat alles goed voorbereid is. Men komt echter naar het Parlement met een wet houdende diverse bepalingen en ter vergadering blijkt dat door de meerderheid minstens even veel amendementen worden ingediend als er artikelen waren in het wetsontwerp. Er werden massaal veel amendementen ingediend door de meerderheid en de regering. Sommige zaken werden op het laatste nippertje bijgevoegd. Dat is allesbehalve goed voorbereid, degelijk werk.

Ik weet niet van wie het citaat is, maar iemand zei ooit: "Wetten zijn als worsten. Je wil niet weten hoe ze gemaakt worden." Dat is hier meer dan ooit het geval. *En cours de route* dient men nog snel een heleboel amendementen in, zelfs amendementen die toegelicht worden terwijl de stemmingen over de artikelen aan de gang zijn. Dat is echt geen ernstige manier van werken. Zulks brengt de kwalitatieve wetgeving ernstig in het gedrang en het zorgt ook voor rechtsonzekerheid.

17.04 Roel Deseyn (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik zal het kort houden, maar dat laatste moet ik tegenspreken. De waarheid heeft haar rechten.

Het zou erg zijn, mocht het Parlement niets meer kunnen veranderen aan een wetsontwerp dat in het Parlement wordt ingediend. Soms worden er inderdaad amendementen voorgesteld door de meerderheid op wens van de regering, maar in onderhavig ontwerp gaat het over doorwrochte amendementen vanuit de individuele bezorgdheid van fracties en van Parlementsleden, waarover inderdaad is overlegd in de meerderheid en die dan ook op een reguliere wijze en vroegtijdig in het debat in commissie zijn ingebracht.

Ik weet niet wat uw pleidooi van vandaag is, maar pleit u er dan voor dat wanneer een wetsontwerp naar het Parlement komt, alles blijft zoals het is en wij onze eigen intellectuele input niet kunnen geven? Het siert de minister dat hij de openheid aan de dag heeft gelegd om die amendementen te aanvaarden en op een ernstige manier te bespreken. Ik vind het heel vreemd dat u pleit voor een status quo.

17.05 Peter Dedecker (N-VA): Ik stel alleen maar vast dat het vrijwel uitsluitend gebeurt met amendementen die er snel vanuit de meerderheid aan toegevoegd worden, zonder aftoetsing bij de

stakeholders, en nooit met amendementen van de oppositie. Daaraan kan geen serieus debat worden gewijd; die worden gewoon afgewimpeld.

Om een goed voorbeeld te geven: wanneer het gaat over de depolitisering van het BIPT, kan er geen sprake van zijn dat de twee bijzondere opdrachthouders, die men destijds toegevoegd heeft als erfenis van de oude politieke benoemingen, verdwijnen. Er komt nog een schermamendementje om de schijn op te houden, maar het blijven nog steeds dezelfde mensen, het blijft nog steeds een compromis.

Ik ga verder met mijn inhoudelijke kritiek. Het belangrijkste punt van kritiek op de wetgeving is dat wij weer een stap verder zetten in de betutteling. Dat men op zijn factuur ziet hoeveel men verbruikt, is de logica zelve, uiteraard. Men ziet vandaag ook al op zijn factuur voor internet of telefoon hoeveel men heeft verbruikt en dat is goed. Ik vind het echter vrij absurd dat een operator een klant die minder verbruikt heeft dan waarop hij recht heeft, voortaan moet wijzen op een goedkoper alternatief. Stel u eens voor dat een verkoper op het Autosalon mogelijke klanten ontraadt een grotere auto te kopen als ze met een kleinere toekomen. Willen wij daar naartoe? Is dat de volgende stap?

Wilt u dat tijdens de soldenperiodes, wanneer broeken worden verkocht met de tweede broek aan halve prijs, de verkoper vraagt of de klant wel een tweede broek nodig hebt?

Ik stel vast dat sommige partijen – Open Vld, om die niet bij naam te noemen – steevast strijd voeren tegen de betutteling. Het alcoholplan werd onmiddellijk afgeschoten wegens te betuttelend, maar wat doen ze hier? Men gaat zich te buiten aan betutteling van de consumenten in de telecomsector. Men gaat echt te ver; dat kan niet voor mij.

Ik kom tot mijn laatste opmerking; ik zal het korter houden dan de heer Deseyn, hoop ik. Het BIPT krijgt voortaan extra taken en moet elk jaar een stuk van de middelen overdragen aan de schatkist, maar het mag niet eens zelf zijn organogram vaststellen. Bovendien kan de minister zelf de prioriteiten bepalen. Taken die daarin niet passen, mag het BIPT laten vallen. Het BIPT mag opdrachten laten vallen, maar moet wel de prioriteiten van de minister, van de regering, volgen. Op die manier is er toch een serieuze greep van de uitvoerende macht op een regulator, die onafhankelijk zou moeten zijn. De politisering neemt hier alleen maar toe en dat kunnen wij niet steunen. Er staan goede elementen in het wetsontwerp, maar ook absoluut onaanvaardbare: wij zullen ons dus onthouden.

Ik houd uiteraard mijn amendementen aan, die een verdere onafhankelijkheid van de regulator BIPT beogen. Ik reken uiteraard op de steun van de partijen die te vinden zijn voor een sterkere, onafhankelijke regulator en die zich altijd hebben uitgesproken voor depolitisering en een goede werking van de concurrentiewaakhond.

17.06 David Geerts (sp.a): Mijnheer de voorzitter, collega Dedecker, ik heb u tijdens uw betoog niet onderbroken omdat ik nu de mogelijkheid heb om een aantal antwoorden te geven.

U begon uw betoog met te zeggen dat de ondernemers er veel lasten bij hebben gekregen. Destijds hebben wij bij het begin van de bespreking van de telecomwetgeving vastgesteld dat de consumenten die deze apparatuur gebruiken, in ons land veel meer betalen dan in onze buurlanden. Het uitgangspunt en de keuze van deze meerderheid was om te komen tot een verlaging van de factuur. Het BIPT bevestigde twee weken geleden trouwens dat er een sterke prijsdaling is geweest.

Uw uitgangspunt was om het zo te laten en de stabiliteit te behouden. Het is merkwaardig dat een man die op zijn banner de kracht van verandering heeft staan, hier pleit voor stabiliteit, in die zin dat er niets mag veranderen en dat de prijzen hoog moeten blijven om de ondernemingen maar geen last te bezorgen.

Ik heb nog een laatste opmerking en dan mag u onmiddellijk reageren. Ik heb vier punten genoteerd en daarna kunt u repliceren.

17.07 Peter Dedecker (N-VA): Collega Geerts, u moet niet alles in het belachelijke trekken.

Ik heb gezegd dat wij in het begin een hervorming hebben doorgevoerd. Een hervorming gebeurt bij het begin van een legislatuur. Dan zet men de lijnen uit. Ik denk onder meer aan de periode van zes maanden, wat een goede zaak was, want daar hebben wij de concurrentie laten spelen en hebben wij kunnen werken aan lagere prijzen. Dat was goed en ik heb dat altijd verdedigd.

Ik vind het echter geen goede zaak dat men betuttelend optreedt. Dat is een stap te ver en dat gaat niet. Ik vind het kort door de bocht hoe u dit in het belachelijke trekt.

17.08 David Geerts (sp.a): Ik heb alleen vastgesteld wat u zei toen u dit spreekgestoelte betrad. Wij zullen er straks of morgen het verslag op nalezen. Als u zegt dat ik hier niet correct ben, dan wil ik dat gerust aanvaarden. Dat zal dan wel uit het verslag blijken.

Voorts zegt u dat de meerderheid tijdens de vergadering nog een aantal amendementen heeft ingediend.

U hebt ook veel amendementen ingediend, wat volstrekt uw goed recht is. Ik meen dat iedereen u de mogelijkheid gegeven heeft om daarover te debatteren. De minister heeft geantwoord. Hij moet niet altijd akkoord gaan, wij ook niet, maar wij hebben wel een open discussie kunnen voeren.

Het klopt dat door de meerderheid achteraf nog amendementen ingediend werden, maar ik meen dat het een goede zaak is dat wij als Parlementsleden op een wetsontwerp nog een aantal amendementen kunnen indienen. Ik zie het probleem niet. Het enige probleem voor mij was dat die voor veel werk zorgden, maar dat behoort tot onze job. Ik meen dat wij in alle openheid hebben kunnen discussiëren.

Ten slotte, ik kan het niet laten om u van repliek te dienen wanneer u over betutteling spreekt. Dat is een verschil in zienswijze. U zegt dat wij betuttelend zijn, omdat wij aan operatoren de verplichting opleggen om bijkomende informatie te geven. Als ik vorige week goed naar het BIPT geluisterd heb, was een van de conclusies, bijvoorbeeld voor de "triple play" en andere pakketten, dat veel mensen vandaag een abonnement hebben dat voor hen veel te zwaar is. Men zou dus in alle transparantie aan de consumenten de keuze moeten geven om eventueel voor een andere formule te opteren. Wat u betutteling noemt, noem ik transparantie.

Collega's, dit is vermoedelijk het laatste debat in deze legislatuur over het verder openbreken van de telecomwetgeving. Wat ik onthoud, na de verschillende wetten houdende diverse bepalingen die hier in het Parlement besproken werden, is voornamelijk de sterke daling van de abonnementsprijzen en de tarieven voor het gebruik van de gsm. Dat is een goede zaak, zowel voor de jongere als voor de minder jonge gebruikers. Zij kunnen hun gsm nu veel goedkoper gebruiken.

Het tweede punt is natuurlijk het kosteloos overstappen van de ene operator naar de andere. Als men een markt in beweging wil brengen, dan is dit een goed voorstel. Men kan niet langer dan 24 maanden gebonden zijn, ook bij afschrijving als men een toestel krijgt.

Tegenwoordig hoor ik op de radio reclame maken over het feit dat het goed is dat de *bill shock* er is, zowel voor particulieren als voor ondernemers. Daarvoor wordt al een hele week reclame gemaakt voor het journaal van 18 u 00.

Wat de Ethische Commissie voor de telecommunicatie betreft, het volgende. Er werden in laatste instantie nog amendementen toegevoegd, bijvoorbeeld het Apple-amendement. Een fabrikant linkt zijn toestel meteen aan een operator, maar dat was bij het begin van deze legislatuur niet voorzien. Het is dus goed dat dit amendement werd toegevoegd.

Mijnheer de voorzitter, ik besluit.

Men mag hierover met mij van mening verschillen, maar ik meen dat deze etappe een goede zaak is in het kader van het reguleren van een aantal elementen en het vrijmaken van de concurrentie, die nu ten volle kan spelen in deze markt. Wil dat zeggen dat er in een volgende legislatuur geen bijkomende initiatieven kunnen of moeten worden genomen? Nee, waarschijnlijk zal dat wel moeten omdat dit segment dermate snel verandert dat de wetgever ervoor moet zorgen niet te veel achter de feiten aan te lopen.

17.09 Sabien Lahaye-Battheu (Open Vld): Mijnheer de voorzitter, ik wens bondig te interveniëren van op mijn bank.

Ik wil even melden dat de werkzaamheden in de commissie op een intense en correcte manier zijn verlopen. Wij hebben twee vergaderingen aan dit ontwerp gewijd. Tijdens de eerste vergadering zijn wij tot aan het belangrijke artikel 20 geraakt. Er zijn opmerkingen gemaakt en vragen gesteld en er werd met de minister

afgesproken om tijdens de volgende commissievergadering de antwoorden op die vragen te bekijken, wat ook is gebeurd.

Op de tweede vergadering zijn zowel door de meerderheid als door de oppositie amendementen ingediend. Wij menen ook dat het voorliggend ontwerp een belangrijke bijdrage levert aan meer transparantie en meer vrijheid voor de gebruikers om te kunnen kiezen met kennis van zaken.

Wij zijn ook blij dat een aantal amendementen is aangenomen, bijvoorbeeld dat niet alleen het meest gunstige tariefplan wordt vermeld als er meerdere tariefplannen zijn, en dat naast de tariefplannen ook de downloadsnelheid en andere relevante kenmerken en mogelijke gevolgen worden vermeld wanneer de klant een gecombineerd aanbod kiest. Mijn fractie geeft dan ook haar volle steun aan het ontwerp. Ik meen dat de werkzaamheden zeer goed zijn verlopen.

17.10 Peter Dedecker (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mag ik een kort antwoord geven aan mevrouw Lahaye-Battheu, voorzitter van de commissie voor de Infrastructuur?

U zegt dat de werkzaamheden zeer degelijk zijn verlopen. Het klopt dat wij tijdens de eerste vergadering de eerste twintig artikelen van het ontwerp hebben besproken. Er werden op die artikelen echter een aantal opmerkingen geuit, die door de minister werden meegenomen en hebben geresulteerd in extra amendementen op de eerste artikelen, die ter sprake kwamen tijdens de tweede vergadering.

Doch, wanneer zijn die amendementen toegelicht? Tijdens de stemming over de artikelen. Dat is geen serieuze manier van werken. Op het moment van de stemming wordt een amendement toegelicht. Men heeft zelfs niet de tijd om iets na te kijken. Dat noem ik geen serieuze manier van werken. Dat is saucissenwetgeving. Ik heb nog nooit zo'n 'kiekenkot' gezien als die commissievergadering. Niemand kon nog volgen en bovendien werden de nummers van de amendementen ineens veranderd. De helft van de commissie wist op een bepaald moment niet meer over welk amendement men bezig was. U was toen zelf ook een beetje verward. Het was allesbehalve een ordentelijke, goede vergadering waarbij men wist waarover men stemde.

17.11 Minister Johan Vande Lanotte: Mijnheer de voorzitter, het is de laatste wet die wij over de telecomunicatie zullen stemmen.

Op tweeënhalf jaar werden veel parlementaire vragen gesteld over het onderwerp. Zowel de eerste wet als het huidige ontwerp is heel belangrijk. Ik zou mevrouw de voorzitter en alle leden van de commissie dan ook willen bedanken omdat ik – in tegenstelling tot de heer Dedecker – vind dat wij in de commissie op een vrij goede, heel open en transparante manier hebben gewerkt.

Het kon er op bepaalde momenten chaotisch aan toegaan, maar ik meen niet dat men kan zeggen dat er in de commissie geen open discussie geweest is tussen meerderheid en oppositie. Ik heb al veel ervaring met commissies in mijn lange politieke leven, maar niet in alle commissies is even veel debat mogelijk als in deze commissie mogelijk was.

Dat er veel amendementen vanuit de meerderheid zijn ingediend, is de logica zelve. In de loop van het jaar zijn er veel opmerkingen gekomen. De meerderheidspartijen hebben, net als de oppositiepartijen, hun desiderata naar voren gebracht op het moment dat een aantal zaken moest worden gewijzigd. Dat er vooral amendementen van de meerderheid zijn aanvaard en minder van de oppositie, is eigen aan het feit dat u in de oppositie zit en niet in de meerderheid. Er is een voordeel en een nadeel, dat hoort er nu eenmaal bij. Men kan niet in de oppositie zitten en menen dat men even veel als de meerderheid kan wegen op het beleid. Die keuze moet men in het leven maken.

Wij hebben inderdaad een aantal wijzigingen aangebracht. Dat is evident. Er is bijna niets erger dan instabiliteit, daarin hebt u gelijk, maar het is nog erger als de wereld verandert terwijl de regels gelijk blijven. Ofwel moet men de regels dan ontwijken, ofwel komt de telecomsector economisch tot stilstand.

Wij hebben inderdaad een aantal Europese regels omgezet. Wij moesten dat doen.

Ten gronde moet men afwegen: wat is betutteling en wat is ondersteunen?

Precies in deze sector is het voor de consumenten haast onmogelijk te vergelijken als zij dat helemaal alleen

moeten doen. De telecomsector is heel ingewikkeld. Er zijn vele formules, er zijn vele accenten. Bovendien blijkt uit de analyses van het BIPT dat een van de problemen van deze sector is dat mensen te veel kopen omdat zij niet goed weten wat ze kopen. Wanneer iemand naar de bakker gaat en daar zeven broden koopt voor een gezin van twee mensen, is dat zijn eigen probleem. Hij zal zelf wel kunnen inschatten dat hij te veel gekocht heeft. In de telecomsector ziet men echter dat vele mensen een abonnement kopen dat niet gepast is voor hun gebruik.

Met andere woorden, wanneer zij een overdreven aankoop doen – wij merken dat een dergelijke aankoop vaak gebeurt – en achteraf blijkt dat zij zulks niet nodig hebben, dan is het geen betutteling hen daarop te wijzen. In voorkomend geval gaat het om informatie, wat heel belangrijk is.

In deze wet is naar mijn oordeel overigens de belangrijkste maatregel die wij treffen de verplichting een elektronische standaardfactuur te krijgen. Die werkwijze zal toelaten de elektronische factuur zonder veel eigen opzoekwerk in de simulator in te brengen en aldus de conclusies op basis van de reële data te krijgen.

Het is belangrijk dat wij deze wet kunnen goedkeuren. Ik wil dan ook eindigen met alle mensen, zowel van de meerderheid als van de oppositie, die de voorbije tweeëneenhalf jaar aan het telecomdossier hebben gewerkt, te bedanken. Wij hebben ook goede discussies met de oppositie gevoerd die, weliswaar in mindere mate, ook tot resultaten hebben geleid. Ik wil hen echter in elk geval voor hun inbreng bedanken.

Le **président**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles **Bespreking van de artikelen**

Nous passons à la discussion des articles du projet de loi n.º 3318. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(3318/5)**
Wij vatten de bespreking aan van de artikelen van het wetsontwerp nr. 3318. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(3318/5)**

Le projet de loi compte 41 articles.
Het wetsontwerp telt 41 artikelen.

* * * * *

Amendements redéposés:

Heringediende amendementen:

Art. 4/1(n)

- 10 - Peter Dedecker (3318/2)

Art. 4/2(n)

- 11 - Peter Dedecker (3318/2)

Art. 8/1(n)

- 14 - Peter Dedecker (3318/2)

Art. 8/2(n)

- 15 - Peter Dedecker (3318/2)

Art. 9/1(n)

- 18 - Peter Dedecker (3318/2)

Art. 42(n)

- 12 - Peter Dedecker (3318/2)

Art. 43(n)

- 13 - Peter Dedecker (3318/2)

* * * * *

La discussion des articles est close. Le vote sur les amendements réservés ainsi que sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over de aangehouden amendementen en over het geheel zal later plaatsvinden.

* * * * *

Besluit van de artikelsgewijze bespreking:

Conclusion de la discussion des articles:

Réservé: le vote sur les amendements.

Aangehouden: de stemming over de amendementen.

Artikel per artikel aangenomen: de artikelen 1 à 41.

Adoptés article par article: les articles 1 tot 41.

* * * * *

Nous passons à la discussion des articles du projet de loi n° 3319. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(3319/1)**

Wij vatten de bespreking aan van de artikelen van het wetsontwerp nr. 3319. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(3319/1)**

Le projet de loi compte 3 articles.

Het wetsontwerp telt 3 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.

Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 3 sont adoptés article par article.

De artikelen 1 tot 3 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

18 Proposition de résolution visant au respect de la liberté de la presse en Turquie (2409/1-5)

18 Voorstel van resolutie betreffende de naleving van de persvrijheid in Turkije (2409/1-5)

Proposition déposée par:

Voorstel ingediend door:

Juliette Boulet, Eva Brems, Roel Deseyn, Corinne De Permentier

La commission des Relations extérieures propose de rejeter cette proposition de résolution. **(2409/5)**

De commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen stelt voor dit voorstel van resolutie te verwerpen. **(2409/5)**

Conformément à l'article 88 du Règlement, l'assemblée plénière se prononcera sur cette proposition de rejet après avoir entendu le rapporteur et, éventuellement, un des auteurs.

Overeenkomstig artikel 88 van het Reglement spreekt de plenaire vergadering zich uit over dit voorstel tot verwerping na de rapporteur en eventueel een van de indieners te hebben gehoord.

18.01 Christiane Vienne, rapporteur: Monsieur le président, chers collègues, lors de la discussion que nous avons eue sur cette question, il est revenu à plusieurs reprises le fait que ce texte avait déjà été voté au Sénat et qu'il n'y avait donc pas de raison qu'il revienne tel quel à la Chambre.

Pour le reste, je m'en référerai au rapport écrit.

Le **président**: Mme Boulet étant auteur de ce texte, elle peut intervenir.

18.02 Juliette Boulet (Ecolo-Groen): Monsieur le président, chers collègues, je voudrais vous faire part de mon amertume et de ma colère sur la façon dont le parlement a travaillé sur cette résolution et sur la suivante. Peut-être même devrais-je dire sur la façon dont il a "non travaillé" sur cette résolution. Je vais refaire l'historique; je pense en effet que c'est important.

Cela fait plus d'une année que cette résolution a été déposée, présentée et même discutée à plusieurs reprises.

On parle d'une résolution qui dénonce les atteintes aux libertés de la presse en Turquie.

On en a discuté lors de l'une et l'autre commission, avec une certaine ouverture de la part de la majorité. Le ministre, comme c'est de coutume, a formulé des remarques via ses collaborateurs et a dit que, moyennant quelques modifications de fond et de forme, des actualisations ou des références à l'un ou l'autre traité international, il n'y avait pas de problème à ce que cette résolution soit votée. J'ai intégré ces modifications via des amendements.

Certains collègues sont même venus me voir pour être coauteurs de la résolution, notamment Mme Corinne De Permentier et le collègue Roel Deseyn. J'ai accepté bien volontiers que ces collègues deviennent coauteurs de cette résolution et qu'ils la défendent avec moi.

J'ai rencontré les représentants de l'ambassade de Turquie, qui étaient indisposés par le dépôt de cette résolution. J'ai discuté à deux reprises avec eux et j'ai proposé des modifications qui ont été intégrées dans la résolution en signe d'ouverture et de respect mutuel. Nous en étions arrivés là le 15 mai et presque tout le monde semblait disposé à voter cette résolution. J'ai dû m'absenter prématurément pour trois mois, ensuite il y a eu les vacances parlementaires et l'échéance électorale se rapprochait un peu plus. J'ai interprété cela comme une fébrilité supplémentaire qui fait que cette résolution a été rejetée purement et simplement.

Un des mauvais arguments utilisés par Mme Vienne était de dire que cette résolution avait déjà été votée au Sénat. Or j'ai insisté à maintes reprises sur le fait que la résolution n'était pas la même. Cette résolution parlait certes de la Turquie et de la liberté de la presse en Turquie mais elle parlait aussi d'autres pays. Vu les actualisations que j'avais faites et qui étaient bien nécessaires, cette résolution n'était plus la même, ni la même que celle qui a été votée à la Fédération Wallonie-Bruxelles. Par ailleurs, je considère également que les parlements agissent en toute autonomie et indépendamment du travail des autres. Sinon, à quoi serviraient-ils encore?

En ce qui concerne le fond, le président de la commission des Relations extérieures, M. de Donnea, nous a toujours demandé de travailler à des résolutions précises, visant une thématique et, idéalement, un pays. C'est ce que j'ai fait pour cette résolution concernant la Turquie et la liberté de la presse, qui y est sans cesse bafouée.

Je souhaiterais encore aborder quelques éléments factuels, monsieur le président.

Selon le Classement mondial de la liberté de la presse 2014 publié par Reporters sans frontières, qui comprend les données de 180 pays, la Turquie arrive toujours en 154ème position avec un total de 153 journalistes blessés et 39 journalistes incarcérés. Le rapport du Comité pour la protection des journalistes (CPJ), publié le 12 février dernier, affirme pour sa part que la Turquie est à la tête des pays ayant le plus grand nombre de journalistes incarcérés, pour la deuxième année consécutive. Le rapport mentionne aussi que des journalistes sont systématiquement ciblés par la police, et même, parfois, par les manifestants. Le rapport du CPJ rappelle que l'année dernière, la Turquie a mis 40 journalistes derrière les barreaux et en a limogé 59 autres. Le rapport conclut, enfin, que le gouvernement a tenté de censurer la couverture d'événements sensibles et a menacé les médias sociaux. Le rapport de Reporters sans frontières mentionne aussi que la lutte contre le terrorisme est utilisée par le gouvernement qui s'empresse de qualifier les journalistes de menace pour la sécurité nationale. Des dizaines de journalistes ont été emprisonnés sous ce prétexte, en Turquie, en particulier pour avoir couvert la question kurde. Il y a également de nombreux journalistes kurdes qui se trouvent en prison en vertu de cette loi.

Par ailleurs, le 6 février dernier, le parlement turc a adopté une nouvelle législation visant à renforcer le contrôle d'internet et des réseaux sociaux. Ces derniers jours, il semble faire marche arrière concernant certains éléments, mais pas sur tous. En tout cas, cela met en évidence que cette résolution reste, malheureusement, d'actualité et vaut vraiment la peine d'être votée, aujourd'hui, par notre parlement.

Voilà les raisons pour lesquelles, chers collègues, je vous demande de voter contre le rejet de ladite résolution.

Fait personnel **Persoonlijk feit**

18.03 **Christiane Vienne (PS):** Monsieur le président, chers collègues, je voudrais simplement attirer votre attention sur le fait que, dans la résolution proposée par notre collègue, les considérants a, b, c, d, e, f sont littéralement les mêmes que ceux qui ont été adoptés au Sénat. La demande 1 est littéralement la même,

mais elle est étendue aux autres pays. Les demandes 2, 3, 4, 5 sont les mêmes dans un cas étendu à d'autres pays.

Pour ma part, je suis convaincue que le travail parlementaire ne consiste pas à faire voter les mêmes textes dans les deux assemblées.

En tant que groupe, nous avons fermement condamné les atteintes aux droits de l'homme en Turquie. Nous estimons que l'outil présenté ici par notre collègue n'est pas adéquat et ne correspond pas à un travail parlementaire de fond.

18.04 Juliette Boulet (Ecolo-Groen): Monsieur le président, j'ajouterai simplement que ma proposition comportait en plus des actualisations, bien nécessaires, et des suggestions émises par le gouvernement.

Par ailleurs, madame Vienne, un travail utile de la commission Relations extérieures eût été de contribuer à cette résolution avec du fond et des apports. Les auteurs, désormais auteurs de l'opposition en même temps que de la majorité, auraient été très heureux de vous voir coopérer en ce sens.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

Le **président**: Plus personne ne peut prendre la parole.

Geen andere spreker mag het woord nemen.

Le vote sur la proposition de rejet de cette proposition de résolution aura lieu ultérieurement.

De stemming over het voorstel tot verwerping van dit voorstel van resolutie zal later plaatsvinden.

19 Proposition de résolution relative aux Jeux olympiques d'hiver en Russie (3133/1-2)

19 Voorstel van resolutie betreffende de Olympische Winterspelen in Rusland (3133/1-2)

Proposition déposée par:

Voorstel ingediend door:

Eva Brems, Juliette Boulet

La commission des Relations extérieures propose de rejeter cette proposition de résolution. **(3133/2)**

De commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen stelt voor dit voorstel van resolutie te verwerpen. **(3133/2)**

Conformément à l'article 88 du Règlement, l'assemblée plénière se prononcera sur cette proposition de rejet après avoir entendu le rapporteur et, éventuellement, un des auteurs.

Overeenkomstig artikel 88 van het Reglement spreekt de plenaire vergadering zich uit over dit voorstel tot verwerping na de rapporteur en eventueel een van de indieners te hebben gehoord.

Le rapporteur, M. Peter Luykx, renvoie à son rapport écrit.

19.01 Juliette Boulet (Ecolo-Groen): Monsieur le président, chers collègues, en ce qui concerne cette proposition de résolution relative aux Jeux olympiques d'hiver en Russie qui sont en cours, la discussion a eu lieu en commission des Relations extérieures quelques jours avant l'ouverture des Jeux olympiques de Sotchi. C'eut été un signal intéressant que cette commission des Relations extérieures vote cette résolution et les demandes qu'elle contient à deux jours des Jeux olympiques de Sotchi.

Les mêmes arguments ont été utilisés: le fait qu'une autre résolution y ressemble – ce n'est pas celle d'un écologiste mais nous nous y sommes ralliés – et le fait qu'une résolution avait également été votée au Sénat. La majorité a utilisé cet argument pour rejeter notre résolution.

Je rappelle que cette résolution-ci allait plus loin, puisqu'elle réclamait le boycott de la cérémonie d'ouverture au nom des lois liberticides qui sont mises en place et l'invitation à la délation des propos manifestant de la sympathie à l'égard des LGBT, législation mise en place par le gouvernement russe et Vladimir Poutine en superpuissance.

Selon d'autres arguments, il eut été ridicule de dire que la Belgique n'assisterait pas à l'ouverture des Jeux olympiques d'hiver, puisqu'il n'était pas coutume que nous y soyons invités et que donc, nous n'y allions

jamais. Cependant, je préciserai que notre ministre des Affaires étrangères avait fait savoir, lors de l'Euro de football en 2012 qui se tenait en Ukraine, qu'il ne s'y rendrait pas en raison de la situation en Ukraine déjà en 2012 et de la situation précise de Ioulia Tymochenko.

S'il s'agit d'actes politiques posés par le ministre Reynders, il y a deux ans, ce sont aussi des actes politiques qui ont été posés à l'occasion des Jeux olympiques de Sotchi par David Cameron et Barack Obama. En effet, ceux-ci ont fait savoir, qu'ils aient été invités ou non, qu'ils ne s'y rendraient pas et que, par ailleurs, ils manifestaient tout leur soutien à diverses personnalités sportives qui avaient rendu publique leur appartenance à la communauté homosexuelle.

J'espérais donc que cette résolution soit votée par mes collègues à quelques jours des Jeux olympiques de Sotchi. Je pensais évidemment que mes collègues socialistes, qui s'étaient fendus d'un communiqué de presse assez intéressant, allaient joindre l'acte à la parole en soutenant notre résolution. Je cite un extrait de leur communiqué de presse, qui est accessible sur internet: "À ce titre, les députés socialistes s'interrogent sur le bien-fondé d'une présence diplomatique belge lors de la cérémonie d'ouverture des Jeux olympiques de Sotchi." J'aurais espéré qu'ils me soutiennent à cette occasion et ce, pour plusieurs raisons.

Amnesty, à quelques jours de l'ouverture des Jeux olympiques, s'était inquiétée de ce que le harcèlement contre les militants de la société civile se soit intensifié. Il s'est encore intensifié lors des Jeux olympiques de Sotchi, toujours en cours.

En outre, je pense que nous avons raison de faire part de toutes ces inquiétudes. Une ancienne députée italienne, défenseuse des droits des personnes LGBT, a été arrêtée alors qu'elle assistait aux Jeux olympiques avec, dans les tribunes, une bannière sur laquelle figurait l'inscription "Gay is OK" en russe. Elle a été détenue quelques jours avant d'être libérée. Toute la procédure pour pouvoir établir les contacts avec elle a été mise en place en Italie, impliquant notamment les services de la ministre des Affaires étrangères italienne.

Pour terminer, la détérioration de la situation en Ukraine met en évidence que Poutine n'observe pas de trêve olympique. Il n'y a donc pas de raison que nous nous taisions à l'occasion d'un événement à sa gloire.

De nouveau, monsieur le président, chers collègues, je vous invite à voter contre le rejet de cette résolution. Je vous remercie.

Le **président**: Plus personne ne peut prendre la parole.
Geen andere spreker mag het woord nemen.

Le vote sur la proposition de rejet de cette proposition de résolution aura lieu ultérieurement.
De stemming over het voorstel tot verwerping van dit voorstel van resolutie zal later plaatsvinden.

20 **Projet de loi portant insertion du livre X "Contrats d'agence commerciale, contrats de coopération commerciale et concessions de vente" dans le Code de droit économique, et portant insertion des définitions propres au livre X, dans le livre I du Code de droit économique (3280/1-8)**

20 **Wetsontwerp houdende invoeging van boek X "Handelsagentuurovereenkomsten, commerciële samenwerkingsovereenkomsten en verkoopconcessies", in het Wetboek van economisch recht, en houdende invoeging van de definities eigen aan boek X in boek I van het Wetboek van economisch recht (3280/1-8)**

Discussion générale ***Algemene bespreking***

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

20.01 **Bruno Tuybens**, rapporteur: Mijnheer de voorzitter, ik verwijs naar het schriftelijk verslag.

20.02 **Karel Uyttersprot** (N-VA): Mijnheer de minister, met betrekking tot boek X van het Wetboek van economisch recht weet u dat de banken en verzekeringsinstellingen ongerust zijn over het feit dat de precontractuele verplichtingen waaraan commerciële samenwerkingsakkoorden onderhevig zijn, niet gelden voor banken en verzekeringen. Die sector is daar ongerust over. Ik verwijs daarvoor naar artikel X.26 en ons

amendement nr. 11.

De sector denkt dat hier het gelijkheidsbeginsel wordt geschaad. In de commissie hebt u in reactie op ons amendement verwezen naar de specifieke wetgeving in deze sectoren, met name een wet van maart 2006 en van maart 1995. Kunt u bevestigen dat dit voor de sector van de bank- en verzekeringsinstellingen een voldoende waarborg is? U verwees daarin ook naar een advies dat u kreeg van een bekend advocatenkantoor uit Parijs. Ik kijk uit naar het antwoord.

20.03 Peter Logghe (VB): Mijnheer de minister, u hebt in de commissie geantwoord op het amendement van collega Uyttersprot. Dat betrof artikel 3, titel 2, de precontractuele informatie in het kader van de commerciële samenwerkingsovereenkomsten. Wij dienen het amendement opnieuw in, omdat wij ons in de toelichting aansluiten bij de argumentatie van collega Uyttersprot. Ook wij vinden dat er een onderscheid wordt gemaakt dat eigenlijk niet door de beugel kan, misschien zelfs niet door de grondwettelijke beugel.

U bent afgekomen met een Franstalige tekst waarin stond dat het wel degelijk ging om een logische, duidelijke, klare en objectieve voorwaarde, maar er zijn voldoende adviezen binnen die natuurlijk juist het tegenovergestelde beweren. Die adviezen stellen dat het hier niet gaat om een duidelijke en objectieve voorwaarde of een duidelijke en objectieve verantwoording van het onderscheid.

Als er twijfel is, mag men als Parlementslid vooral niet twijfelen. Ik zal mijn amendement dan ook opnieuw indienen, met dezelfde argumentatie. De Raad van State volgt die argumentatie trouwens ten dele. Er zijn ook voldoende adviezen binnen van andere advocatenkantoren, mijnheer de minister, waaruit duidelijk blijkt dat hier wel degelijk sprake zou kunnen zijn van een schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet. Het zou dus gaan om een onderscheid dat niet in overeenstemming is met die artikelen 10 en 11.

Met andere woorden, wij dienen dit amendement opnieuw in. Ik ben ervan overtuigd dat heel wat collega's toch even zullen nadenken. Bij twijfel moet men volgens mij zoeken naar de duidelijkste en meest rechtszekere oplossing. Als het amendement toch zou worden weggestemd – wat mij zou verdrieten en mij eerlijk gezegd ook zou verbazen –, zullen wij onze onthouding uit de commissie op dit wetsontwerp moeten handhaven. Ik zou dit jammer vinden.

20.04 Minister Johan Vande Lanotte: Mijnheer de voorzitter, er is natuurlijk niets zo subjectief als het beoordelen van het gelijkheidsbeginsel. Het gelijkheidsbeginsel houdt in dat men verschillende zaken verschillend mag behandelen op voorwaarde dat dit onderscheid gerechtvaardigd is en niet willekeurig is. De Arbitragecommissie heeft nadien juridisch zo uitgebreid mogelijk geargumenteed en gezegd dat we hier te maken hebben met een specifieke sector, namelijk de bankagenturen. Zij hebben in het verleden geen grote problemen gebracht, ook en vooral omdat er een heel specifieke wetgeving is. Wij willen die specificiteit behouden omdat ze goed werkt en nuttig is. Het gaat ook over mensen met andere opleidingen en dergelijke meer. De algemene principes toepassen zou dus geen goede zaak zijn.

Het is evident dat iedereen een mening kan hebben of dat nu een goede motivering is of niet. Dat is zo, het is uiteraard geen objectieve wetenschap. Ik ben echter van oordeel dat het argument waarmee men voor deze sector wil vasthouden aan zo'n specificiteit, ook het feit dat dit binnen die sector al bij al tot weinig grote problemen of klachten geleid heeft, toch een niet-onbelangrijk argument is om dat onderscheid tussen die twee sectoren te behouden.

Kan gelijk wie nu zeggen dat het 100 % zeker is? Neen, dat kan men nooit. Het gelijkheidsbeginsel is in ruime mate subjectief. Ik vind de argumentatie die wij gekregen hebben echter toch wel zeer overtuigend, ze komt ook uit het werkveld. Bijgevolg ben ik geneigd om dat te ondersteunen.

Nog eens, iedereen heeft zijn eigen gedachte over het gelijkheidsbeginsel. Ik vind wel dat de argumenten die aangebracht werden in tempore non suspecto – het is geen verdediging die opgebouwd is omdat er een klacht was en men heeft doelbewust die keuze gemaakt van bij het begin – hun verdiensten hebben. Daarom stel ik voor om die redenering te volgen en het wetsontwerp, zoals het door de commissie werd goedgekeurd, als dusdanig goed te keuren.

20.05 Peter Logghe (VB): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, over één ding zijn wij het eens en dat is dat het beoordelen van het gelijkheidsbeginsel inderdaad een moeilijke zaak is. Ook al is het moeilijk om dat te beoordelen, ik zou toch proberen. U bent socialist, u zou het moeten beoordelen in het voordeel van de zwakkere partijen en de zwakkere partijen in deze overeenkomsten omtrent de bankagentuur en

verzekeringsagentschap zijn wel degelijk de zelfstandige bankagenten en verzekeringsmakelaars.

Mijnheer de minister, het gaat hier om correcte precontractuele informatie. Het gaat hier over het financieel plan, voorafgaand aan die bankagentschapsovereenkomsten en de verzekeringsmakelaariovereenkomsten.

Ik zou er, met andere woorden, toch niet te veel twijfel over laten bestaan dat dit amendement wel degelijk in het voordeel van die mensen is. Ik wil de vergadering oproepen om dit amendement te steunen en op het groene knopje te duwen.

Le **président**: Quelqu'un demande-t-il encore la parole? (*Non*)
Vraagt nog iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles **Bespreking van de artikelen**

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion. (Rgt 85, 4) **(3280/7)**

Wij vatten de bespreking aan van de artikelen. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(3280/7)**

L'intitulé en français a été modifié par la commission en "projet de loi portant insertion du livre X "Contrats d'agence commerciale, contrats de coopération commerciale et concessions de vente" dans le Code de droit économique, et portant insertion des définitions propres au livre X, dans le livre Ier du Code de droit économique".

Het opschrift in het Frans werd door de commissie gewijzigd in "projet de loi portant insertion du livre X "Contrats d'agence commerciale, contrats de coopération commerciale et concessions de vente" dans le Code de droit économique, et portant insertion des définitions propres au livre X, dans le livre Ier du Code de droit économique".

Le projet de loi compte 14 articles.
Het wetsontwerp telt 14 artikelen.

* * * * *

Amendement déposé:
Ingediend amendement:
Art. 3

• 12 - *Peter Logghe (3280/8)*

* * * * *

La discussion des articles est close. Le vote sur l'amendement et l'article réservés ainsi que sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.

De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het aangehouden amendement, het aangehouden artikel en over het geheel zal later plaatsvinden.

* * * * *

Conclusion de la discussion des articles:
Besluit van de artikelsgewijze bespreking:
Réservé: le vote sur l'amendement et l'article 3.
Aangehouden: de stemming over het amendement en artikel 3.
Adoptés article par article: les articles 1, 2, 4 à 14.
Artikel per artikel aangenomen: de artikelen 1, 2, 4 tot 14.

* * * * *

21 **Projet de loi sur le commerce des produits dérivés du phoque (3336/1-2)**

21 **Wetsontwerp betreffende de handel in zeehondenproducten (3336/1-2)**

Discussion générale

Algemene bespreking

La discussion générale est ouverte.
De algemene bespreking is geopend.

M. Willem-Frederik Schiltz, rapporteur, renvoie à son rapport écrit.

Quelqu'un demande-t-il la parole? (*Non*)
Vraagt iemand het woord? (*Nee*)

La discussion générale est close.
De algemene bespreking is gesloten.

Discussion des articles
Bespreking van de artikelen

Nous passons à la discussion des articles. Le texte adopté par la commission sert de base à la discussion.
(Rgt 85, 4) **(3336/1)**

Wij vatten de bespreking aan van de artikelen. De door de commissie aangenomen tekst geldt als basis voor de bespreking. (Rgt 85, 4) **(3336/1)**

Le projet de loi compte 8 articles.
Het wetsontwerp telt 8 artikelen.

Aucun amendement n'a été déposé.
Er werden geen amendementen ingediend.

Les articles 1 à 8 sont adoptés article par article.
De artikelen 1 tot 8 worden artikel per artikel aangenomen.

La discussion des articles est close. Le vote sur l'ensemble aura lieu ultérieurement.
De bespreking van de artikelen is gesloten. De stemming over het geheel zal later plaatsvinden.

22 **Prise en considération de propositions**
22 **Inoverwegingneming van voorstellen**

Vous avez pris connaissance dans l'ordre du jour qui vous a été distribué de la liste des propositions dont la prise en considération est demandée.
In de laatst rondgedeelde agenda komt een lijst van voorstellen voor waarvan de inoverwegingneming is gevraagd.

S'il n'y a pas d'observations à ce sujet, je considérerai la prise en considération comme acquise et je renvoie les propositions aux commissions compétentes conformément au Règlement.
Indien er geen bezwaar is, beschouw ik die als aangenomen; overeenkomstig het Reglement worden die voorstellen naar de bevoegde commissies verzonden.

Pas d'observations? (*Non*)
Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)
Aldus wordt besloten.

Conformément à l'avis de la Conférence des présidents du 19 février 2014, je vous propose également de prendre en considération la proposition de résolution de M. Bruno Tuybens et consorts visant à lutter contre la discrimination à l'égard des holebis en Ouganda (n° 3385/1).
Renvoi à la commission des Relations extérieures

Overeenkomstig het advies van de Conferentie van voorzitters van 19 februari 2014, stel ik u ook voor het voorstel van resolutie van de heer Bruno Tuybens c.s. betreffende de bestrijding van holebi-discriminatie in Oeganda (nr. 3385/1) in overweging te nemen.

Verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen

Pas d'observations? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus wordt besloten.

Je vous propose également de prendre en considération la proposition de loi de Mme Katrin Jadin, MM. André Frédéric et Raf Terwingen, Mmes Karin Temmerman et Muriel Gerkens, MM. Stefaan Van Hecke et Patrick Dewael et Mme Catherine Fonck modifiant la loi du 31 décembre 1983 de réformes institutionnelles pour la Communauté germanophone (n° 3273/1).

Renvoi à la commission de Révision de la Constitution et de la Réforme des institutions

Ik stel u ook voor het wetsvoorstel van mevrouw Katrin Jadin, de heren André Frédéric en Raf Terwingen, de dames Karin Temmerman en Muriel Gerkens, de heren Stefaan Van Hecke en Patrick Dewael en mevrouw Catherine Fonck tot wijziging van de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap (nr. 3273/1), in overweging te nemen.

Verzonden naar de commissie voor de Herziening van de Grondwet en de Hervorming van de Instellingen

Pas d'observations? (*Non*)

Il en sera ainsi.

Geen bezwaar? (*Nee*)

Aldus wordt besloten.

23 Demande d'urgence du gouvernement

23 Urgentieverzoek van de regering

Le gouvernement a demandé l'urgence conformément à l'article 51 du Règlement lors du dépôt du projet de loi modifiant la loi organique du 18 juillet 1991 du contrôle des services de police et de renseignement et de l'organe de coordination pour l'analyse de la menace (n° 3376/1).

De regering heeft de spoedbehandeling gevraagd met toepassing van artikel 51 van het Reglement, bij de indiening van het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op politie- en inlichtingendiensten en op het coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse (nr. 3376/1).

Je vous propose de nous prononcer sur cette demande par assis et levé.

Ik stel u voor om ons bij zitten en opstaan over die vraag uit te spreken.

L'urgence est adoptée par assis et levé.

De urgentie wordt aangenomen bij zitten en opstaan.

Votes nominatifs

Naamstemmingen

24 Wetsvoorstel tot hervorming van de procedure van klachtenbehandeling bij de Hoge Raad voor de Justitie (nieuw opschrift) (811/5)

24 Proposition de loi réformant la procédure de règlement des plaintes auprès du Conseil supérieur de la Justice (nouvel intitulé) (811/5)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 1)

Ja	134	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	1	Abstentions
Totaal	135	Total

Monsieur Blanchart, pouvez-vous annuler le vote de M. Thiébaut qui n'est pas là?

Il n'y a pas d'abstention puisque le titulaire du siège 110 n'est pas là.

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsvoorstel aan. Het zal als ontwerp aan de Senaat worden overgezonden.

(811/6)

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de loi. Elle sera transmise en tant que projet au Sénat.

(811/6)

25 Wetsvoorstel tot wijziging van verschillende bepalingen met het oog op de oprichting van een nationaal register voor gerechtsdeskundigen en tot oprichting van een nationaal register voor beëdigd vertalers, tolken en vertalers-tolken (nieuw opschrift) (1499/6)

25 Proposition de loi modifiant diverses dispositions en vue d'établir un registre national des experts judiciaires et établissant un registre national des traducteurs, interprètes et traducteurs-interprètes jurés (nouvel intitulé) (1499/6)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 2)

Ja	134	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	134	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsvoorstel aan. Het zal als ontwerp aan de Senaat worden overgezonden.

(1499/8)

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de loi. Elle sera transmise en tant que projet au Sénat.

(1499/8)

26 Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 162 van het Wetboek van strafvordering (2675/4)

26 Proposition de loi modifiant l'article 162 du Code d'instruction criminelle (2675/4)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 3)

Ja	134	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	134	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsvoorstel aan. Het zal als ontwerp aan de Senaat worden overgezonden.

(2675/5)

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de loi. Elle sera transmise en tant que projet au Sénat. **(2675/5)**

27 Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 21 december 1998 betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu, de volksgezondheid en de werknemers en tot opheffing van de wet van 14 juli 1994 inzake de oprichting van een comité voor het toekennen van het Europees milieukeurmerk (nieuw opschrift) **(3264/3)**

27 Projet de loi modifiant la loi du 21 décembre 1998 relative aux normes de produits ayant pour but la promotion de modes de production et de consommation durables et la protection de l'environnement, de la santé et des travailleurs et abrogeant la loi du 14 juillet 1994 portant création du Comité d'attribution du label écologique européen (nouvel intitulé) **(3264/3)**

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 4)

Ja	133	Oui
Nee	1	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	134	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Senaat worden overgezonden. **(3264/4)**

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera transmis au Sénat. **(3264/4)**

28 Wetsontwerp houdende instemming met het Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest betreffende het opnemen van luchtvaartactiviteiten in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap overeenkomstig richtlijn 2008/101/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 tot wijziging van richtlijn 2003/87/EG teneinde ook luchtvaartactiviteiten op te nemen in de regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap, afgesloten te Brussel op 2 september 2013 **(3258/1)**

28 Projet de loi portant assentiment à l'Accord de coopération entre l'Etat fédéral, la Région flamande, la Région wallonne et la Région de Bruxelles-Capitale relatif à l'intégration des activités aériennes dans le système communautaire d'échange de quotas d'émission de gaz à effet de serre conformément à la directive 2008/101/CE du Parlement européen et du Conseil du 19 novembre 2008 modifiant la directive 2003/87/CE afin d'intégrer les activités aériennes dans le système communautaire d'échange de quotas d'émission de gaz à effet de serre, conclu à Bruxelles, le 2 septembre 2013 **(3258/1)**

Overgezonden door de Senaat

Transmis par le Sénat

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? *(Non)*

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? *(Nee)*

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 5)

Ja	125	Oui
Nee	10	Non
Onthoudingen	1	Abstentions
Totaal	136	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd. **(3258/4)**

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera soumis à la sanction royale. **(3258/4)**

Raison d'abstention? *(Non)*

Reden van onthouding? *(Nee)*

29 Aangehouden amendementen op het wetsontwerp houdende diverse bepalingen inzake elektronische communicatie **(3318/1-5)**

29 Amendements réservés au projet de loi portant des dispositions diverses en matière de communications électroniques **(3318/1-5)**

Stemming over amendement nr. 10 van Peter Dedecker tot invoeging van een artikel 4/1 (n). **(3318/2)**

Vote sur l'amendement n° 10 de Peter Dedecker tendant à insérer un article 4/1 (n). **(3318/2)**

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(...): (...)

Le **président**: Nous allons recommencer ce vote.

(Stemming nr. 6 wordt geannuleerd)

(Le vote n° 6 est annulé)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 7)

Ja	35	Oui
Nee	100	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	135	Total

Bijgevolg is het amendement verworpen.

En conséquence, l'amendement est rejeté.

29.01 **Kristof Calvo** (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, ik heb tegengestemd.

De **voorzitter**: Waarvan akte.

Stemming over amendement nr. 11 van Peter Dedecker tot invoeging van een artikel 4/2 (n). **(3318/2)**

Vote sur l'amendement n° 11 de Peter Dedecker tendant à insérer un article 4/2 (n). **(3318/2)**

Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? *(Ja)*

Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? *(Oui)*

(Stemming/vote 7)

Bijgevolg is het amendement verworpen.

En conséquence, l'amendement est rejeté.

Stemming over amendement nr. 14 van Peter Dedecker tot invoeging van een artikel 8/1 (n). **(3318/2)**
Vote sur l'amendement n° 14 de Peter Dedecker tendant à insérer un article 8/1 (n). **(3318/2)**

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 8)

Ja	46	Oui
Nee	90	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	136	Total

Bijgevolg is het amendement verworpen.

En conséquence, l'amendement est rejeté.

Stemming over amendement nr. 15 van Peter Dedecker tot invoeging van een artikel 8/2 (n). **(3318/2)**
Vote sur l'amendement n° 15 de Peter Dedecker tendant à insérer un article 8/2 (n). **(3318/2)**

Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? *(Ja)*

Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? *(Oui)*

(Stemming/vote 8)

Bijgevolg is het amendement verworpen.

En conséquence, l'amendement est rejeté.

Stemming over amendement nr. 18 van Peter Dedecker tot invoeging van een artikel 9/1 (n). **(3318/2)**
Vote sur l'amendement n° 18 de Peter Dedecker tendant à insérer un article 9/1 (n). **(3318/2)**

Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? *(Ja)*

Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? *(Oui)*

(Stemming/vote 8)

Bijgevolg is het amendement verworpen.

En conséquence, l'amendement est rejeté.

Stemming over amendement nr. 12 van Peter Dedecker tot invoeging van een artikel 42 (n). **(3318/2)**
Vote sur l'amendement n° 12 de Peter Dedecker tendant à insérer un article 42 (n). **(3318/2)**

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 9)

Ja	35	Oui
Nee	96	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	131	Total

Bijgevolg is het amendement verworpen.

En conséquence, l'amendement est rejeté.

Stemming over amendement nr. 13 van Peter Dedecker tot invoeging van een artikel 43 (n). **(3318/2)**
Vote sur l'amendement n° 13 de Peter Dedecker tendant à insérer un article 43 (n). **(3318/2)**

Mag de uitslag van de vorige stemming ook gelden voor deze stemming? (*Ja*)
 Peut-on considérer que le résultat du vote précédent est valable pour celui-ci? (*Oui*)

(*Stemming/vote 9*)

Bijgevolg is het amendement verworpen.
 En conséquence, l'amendement est rejeté.

30 Geheel van het wetsontwerp houdende diverse bepalingen inzake elektronische communicatie (3318/5)

30 Ensemble du projet de loi portant des dispositions diverses en matière de communications électroniques (3318/5)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)
 Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.
 Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?
 Einde van de stemming / Fin du vote.
 Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(*Stemming/vote 10*)

Ja	90	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	46	Abstentions
Totaal	136	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Senaat worden overgezonden. (3318/6)
 En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera transmis au Sénat. (3318/6)

Raison d'abstention? (*Non*)
 Reden van onthouding? (*Nee*)

31 Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 6 juli 2005 betreffende sommige juridische bepalingen inzake elektronische communicatie, alsook de wet van 17 januari 2003 betreffende de rechtsmiddelen en de geschillenbehandeling naar aanleiding van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector (3319/1)

31 Projet de loi portant modification de la loi du 6 juillet 2005 relative à certaines dispositions judiciaires en matière de communications électroniques ainsi que la loi du 17 janvier 2003 concernant les recours et le traitement des litiges à l'occasion de la loi du 17 janvier 2003 relative au statut du régulateur des secteurs des postes et des télécommunications belges (3319/1)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)
 Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.
 Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?
 Einde van de stemming / Fin du vote.
 Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(*Stemming/vote 11*)

Ja	88	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	48	Abstentions
Totaal	136	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Senaat worden overgezonden. (3319/3)
 En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera transmis au Sénat. (3319/3)

Raison d'abstention? (*Non*)
Reden van onthouding? (*Nee*)

32 Proposition de rejet faite par la commission des Relations extérieures de la proposition de résolution visant au respect de la liberté de la presse en Turquie (2409/1-5)

32 Voorstel tot verwerping door de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen van het voorstel van resolutie betreffende de naleving van de persvrijheid in Turkije (2409/1-5)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.
Heeft iedereen gestemd en zijn stem gecontroleerd? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(*Stemming/vote 12*)

Ja	64	Oui
Nee	37	Non
Onthoudingen	34	Abstentions
Totaal	135	Total

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de rejet. La proposition de résolution n° 2409/1 est donc rejetée.

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel tot verwerping aan. Het voorstel van resolutie nr. 2409/1 is dus verworpen.

Raison d'abstention? (*Non*)
Reden van onthouding? (*Nee*)

M. Calvo a voté contre. Monsieur Calvo, deux distractions en une séance, cela fait beaucoup!

33 Proposition de rejet faite par la commission des Relations extérieures de la proposition de résolution relative aux Jeux Olympiques d'hiver en Russie (3133/1-2)

33 Voorstel tot verwerping door de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen van het voorstel van resolutie betreffende de Olympische Winterspelen in Rusland (3133/1-2)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)
Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.
Heeft iedereen gestemd en zijn stem gecontroleerd? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?
Einde van de stemming / Fin du vote.
Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(*Stemming/vote 13*)

Ja	112	Oui
Nee	14	Non
Onthoudingen	10	Abstentions
Totaal	136	Total

En conséquence, la Chambre adopte la proposition de rejet. La proposition de résolution n° 3133/1 est donc rejetée.

Bijgevolg neemt de Kamer het voorstel tot verwerping aan. Het voorstel van resolutie nr. 3133/1 is dus verworpen.

Raison d'abstention? (*Non*)
Reden van onthouding? (*Nee*)

34 Aangehouden amendement en artikel van het wetsontwerp houdende invoeging van boek X

"Handelsagentuurovereenkomsten, commerciële samenwerkingsovereenkomsten en verkoopconcessies", in het Wetboek van economisch recht, en houdende invoeging van de definities eigen aan boek X in boek I van het Wetboek van economisch recht (3280/1-8)

34 Amendement et article réservés du projet de loi portant insertion du livre X "Contrats d'agence commerciale, contrats de coopération commerciale et concessions de vente" dans le Code de droit économique, et portant insertion des définitions propres au livre X, dans le livre Ier du Code de droit économique (nouvel intitulé) (3280/1-8)

Stemming over amendement nr. 12 van Peter Logghe op artikel 3. **(3280/8)**

Vote sur l'amendement n° 12 de Peter Logghe à l'article 3. **(3280/8)**

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 14)

Ja	9	Oui
Nee	101	Non
Onthoudingen	26	Abstentions
Totaal	136	Total

Bijgevolg is het amendement verworpen.

En conséquence, l'amendement est rejeté.

De artikelen X.1 tot X.40 worden artikel per artikel aangenomen. Bijgevolg is artikel 3 aangenomen.

Les articles X.1 à X.40 sont adoptés article par article. En conséquence, l'article 3 est adopté.

Raison d'abstention? (*Non*)

Reden van onthouding? (*Nee*)

35 Geheel van het wetsontwerp houdende invoeging van boek X "Handelsagentuurovereenkomsten, commerciële samenwerkingsovereenkomsten en verkoopconcessies", in het Wetboek van economisch recht, en houdende invoeging van de definities eigen aan boek X in boek I van het Wetboek van economisch recht (3280/7)

35 Ensemble du projet de loi portant insertion du livre X "Contrats d'agence commerciale, contrats de coopération commerciale et concessions de vente" dans le Code de droit économique, et portant insertion des définitions propres au livre X, dans le livre Ier du Code de droit économique (nouvel intitulé) (3280/7)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(Stemming/vote 15)

Ja	114	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	20	Abstentions
Totaal	134	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Senaat worden overgezonden. **(3280/9)**

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera transmis au Sénat. **(3280/9)**

Raison d'abstention? (*Non*)

Reden van onthouding? (*Nee*)

M. Lutgen a voté pour.

36 Wetsontwerp betreffende de handel in zeehondenproducten (3336/1)

36 Projet de loi sur le commerce des produits dérivés du phoque (3336/1)

Quelqu'un demande-t-il la parole pour une déclaration avant le vote? (*Non*)

Vraagt iemand het woord voor een stemverklaring? (*Nee*)

Begin van de stemming / Début du vote.

Heeft iedereen gestemd en zijn stem nagekeken? / Tout le monde a-t-il voté et vérifié son vote?

Einde van de stemming / Fin du vote.

Uitslag van de stemming / Résultat du vote.

(*Stemming/vote 16*)

Ja	136	Oui
Nee	0	Non
Onthoudingen	0	Abstentions
Totaal	136	Total

Bijgevolg neemt de Kamer het wetsontwerp aan. Het zal aan de Senaat worden overgezonden. **(3336/3)**

En conséquence, la Chambre adopte le projet de loi. Il sera transmis au Sénat. **(3336/3)**

37 Adoption de l'ordre du jour

37 Goedkeuring van de agenda

Nous devons nous prononcer sur le projet d'ordre du jour que vous propose la Conférence des présidents.

Wij moeten ons thans uitspreken over de ontwerpagenda die de Conferentie van voorzitters u voorstelt.

Pas d'observations? (*Non*) La proposition est adoptée.

Geen bezwaar? (*Nee*) Het voorstel is aangenomen.

La séance est levée. Prochaine séance le jeudi 27 février 2014 à 14.15 heures.

De vergadering wordt gesloten. Volgende vergadering donderdag 27 februari 2014 om 14.15 uur.

La séance est levée à 18.59 heures.

De vergadering wordt gesloten om 18.59 uur.

L'annexe est reprise dans une brochure séparée, portant le numéro CRIV 53 PLEN 187 annexe.

De bijlage is opgenomen in een aparte brochure met nummer CRIV 53 PLEN 187 bijlage.

DETAIL DES VOTES NOMINATIFS

DETAIL VAN DE NAAMSTEMMINGEN

Vote nominatif - Naamstemming: 001

Oui	134	Ja
-----	-----	----

Annemans Gerolf, Arens Joseph, Bacquelaine Daniel, Balcaen Ronny, Bastin Christophe, Battheu Sabien, Becq Sonja, Blanchart Philippe, Bonni Véronique, Boulet Juliette, Bracke Siegfried, Brotcorne Christian, Burgeon Colette, Calvo y Castañer Kristof, Caverenne Valérie, Clarinval David, Clerfayt Bernard, Colen Alexandra, Collard Philippe, Coudyser Cathy, Dallemagne Georges, De Bont Rita, De Bue Valérie, De Clercq Mathias, De Croo Herman, Dedecker Peter, Dedecker Jean Marie, de Donnea François-Xavier, Degroote Koenraad, Delizée Jean-Marc, De Man Filip, Demir Zuhail, Demol Elsa, De Permentier Corinne, Deseyn Roel, Devin Laurent, Devlies Carl, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, De Wit Sophie, D'haeseleer Guy, Dierick Leen, Drèze Benoît, Ducarme Denis, Dumery Daphné, Emmery Isabelle, Fernandez Fernandez Julia, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Frédéric André, Galant Jacqueline, Gennez Caroline, Genot Zoé, George Joseph, Gerkens Muriel, Gilkinet Georges, Goffin Philippe, Goyvaerts Hagen, Grosemans Karolien, Gustin Luc, Henry Olivier, Jabour Mohammed, Jadin Kattrin, Jadot Eric, Jambon Jan, Kindermans Gerald, Kitir Meryame, Lacroix Christophe, Lahssaini Fouad, Lalieux Karine, Lambert Marie-Claire, Landuyt Renaat, Lanjri Nahima, Logghe Peter, Louis Laurent, Lutgen Benoît, Luyckx Peter, Maertens Bert, Maingain Olivier, Marghem Marie-Christine, Mathot Alain, Mayeur Yvan, Meire Laurence, Michel Charles, Mouton Rosaline, Musin Linda, Mylle Gerda, Nyanga-Lumbala Jeanne, Özen Özlem, Pas Barbara, Perpète André, Ponthier Annick, Rutten Gwendolyn, Sampaoi Vincent, Schiltz Willem-Frederik, Seminara Franco, Slegers Bercy, Smeyers Sarah, Sminate Nadia, Snoy et d'Oppuers Thérèse, Somers Bart, Somers Ine, Temmerman Karin, Terwingen Raf, Thiéry Damien, Tobback Bruno, Tuybens Bruno, Uyttersprot Karel, Valkeniers Bruno, Vanackere Steven, Van Biesen Luk, Van Cauter Carina, Van den Bergh Jef, Vandeput Steven, Van der Auwera Liesbeth, Van der Maelen Dirk, Van Eetvelde Miranda, Van Esbroeck Jan, Van Gool Dominica, Van Grootenbrulle Bruno, Van Hecke Stefaan, Vanheste Ann, Van Moer Reinilde, Van Quickenborne Vincent, Van Vaerenbergh Kristien, Vanvelthoven Peter, Vercamer Stefaan, Vienne Christiane, Waterschoot Kristof, Weyts Ben, Wierinck Godelieve, Wilrycx Frank, Wouters Veerle

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	001	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Thiébaud Eric

Vote nominatif - Naamstemming: 002

Oui	134	Ja
-----	-----	----

Annemans Gerolf, Arens Joseph, Bacquelaine Daniel, Balcaen Ronny, Bastin Christophe, Battheu Sabien, Becq Sonja, Blanchart Philippe, Bonni Véronique, Boulet Juliette, Bracke Siegfried, Brotcorne Christian, Burgeon Colette, Calvo y Castañer Kristof, Caverenne Valérie, Clarinval David, Clerfayt Bernard, Colen Alexandra, Collard Philippe, Coudyser Cathy, Dallemagne Georges, De Bont Rita, De Bue Valérie, De Clercq Mathias, De Croo Herman, Dedecker Peter, Dedecker Jean Marie, de Donnea François-Xavier, Degroote Koenraad, Delizée Jean-Marc, De Man Filip, Demir Zuhail, Demol Elsa, De Permentier Corinne, Deseyn Roel, Devin Laurent, Devlies Carl, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, De Wit Sophie, D'haeseleer Guy, Dierick Leen, Drèze Benoît, Ducarme Denis, Dumery Daphné, Emmery Isabelle, Fernandez Fernandez

Julia, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Frédéric André, Galant Jacqueline, Gennez Caroline, Genot Zoé, George Joseph, Gerkens Muriel, Gilkinet Georges, Goffin Philippe, Goyvaerts Hagen, Grosemans Karolien, Gustin Luc, Henry Olivier, Jabour Mohammed, Jadin Katrin, Jadot Eric, Jambon Jan, Kindermans Gerald, Kitir Meryame, Lacroix Christophe, Lahssaini Fouad, Lalieux Karine, Lambert Marie-Claire, Landuyt Renaat, Lanjri Nahima, Logghe Peter, Louis Laurent, Lutgen Benoît, Luyckx Peter, Maertens Bert, Maingain Olivier, Marghem Marie-Christine, Mathot Alain, Mayeur Yvan, Meire Laurence, Michel Charles, Mouton Rosaline, Musin Linda, Mylle Gerda, Nyanga-Lumbala Jeanne, Özen Özlem, Pas Barbara, Perpète André, Ponthier Annick, Rutten Gwendolyn, Sampaoi Vincent, Schiltz Willem-Frederik, Seminara Franco, Slegers Bercy, Smeyers Sarah, Sminate Nadia, Snoy et d'Oppuers Thérèse, Somers Bart, Somers Ine, Temmerman Karin, Terwingen Raf, Thiéry Damien, Tobback Bruno, Tuybens Bruno, Uyttersprot Karel, Valkeniers Bruno, Vanackere Steven, Van Biesen Luk, Van Cauter Carina, Van den Bergh Jef, Vandeput Steven, Van der Auwera Liesbeth, Van der Maelen Dirk, Van Eetvelde Miranda, Van Esbroeck Jan, Van Gool Dominica, Van Grootenbrulle Bruno, Van Hecke Stefaan, Vanheste Ann, Van Moer Reinilde, Van Quickenborne Vincent, Van Vaerenbergh Kristien, Vanvelthoven Peter, Vercamer Stefaan, Vienne Christiane, Waterschoot Kristof, Weyts Ben, Wierinck Godelieve, Wilrycx Frank, Wouters Veerle

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	000	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Vote nominatif - Naamstemming: 003

Oui	134	Ja
-----	-----	----

Annemans Gerolf, Arens Joseph, Bacquelaine Daniel, Balcaen Ronny, Bastin Christophe, Battheu Sabien, Becq Sonja, Blanchart Philippe, Bonni Véronique, Boulet Juliette, Bracke Siegfried, Brocorme Christian, Burgeon Colette, Calvo y Castañer Kristof, Caverenne Valérie, Clarinval David, Clerfayt Bernard, Colen Alexandra, Collard Philippe, Coudyser Cathy, Dallemagne Georges, De Bont Rita, De Bue Valérie, De Clercq Mathias, De Croo Herman, Dedeker Peter, Dedeker Jean Marie, de Donnea François-Xavier, Degroote Koenraad, Delizée Jean-Marc, De Man Filip, Demir Zuhail, Demol Elsa, De Permentier Corinne, Deseyn Roel, Devin Laurent, Devlies Carl, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, De Wit Sophie, D'haeseleer Guy, Dierick Leen, Drèze Benoît, Ducarme Denis, Dumery Daphné, Emmery Isabelle, Fernandez Fernandez Julia, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Frédéric André, Galant Jacqueline, Gennez Caroline, Genot Zoé, George Joseph, Gerkens Muriel, Gilkinet Georges, Goffin Philippe, Goyvaerts Hagen, Grosemans Karolien, Gustin Luc, Henry Olivier, Jabour Mohammed, Jadin Katrin, Jadot Eric, Jambon Jan, Kindermans Gerald, Kitir Meryame, Lacroix Christophe, Lahssaini Fouad, Lalieux Karine, Lambert Marie-Claire, Landuyt Renaat, Lanjri Nahima, Logghe Peter, Louis Laurent, Lutgen Benoît, Luyckx Peter, Maertens Bert, Maingain Olivier, Marghem Marie-Christine, Mathot Alain, Mayeur Yvan, Meire Laurence, Michel Charles, Mouton Rosaline, Musin Linda, Mylle Gerda, Nyanga-Lumbala Jeanne, Özen Özlem, Pas Barbara, Perpète André, Ponthier Annick, Rutten Gwendolyn, Sampaoi Vincent, Schiltz Willem-Frederik, Seminara Franco, Slegers Bercy, Smeyers Sarah, Sminate Nadia, Snoy et d'Oppuers Thérèse, Somers Bart, Somers Ine, Temmerman Karin, Terwingen Raf, Thiéry Damien, Tobback Bruno, Tuybens Bruno, Uyttersprot Karel, Valkeniers Bruno, Vanackere Steven, Van Biesen Luk, Van Cauter Carina, Van den Bergh Jef, Vandeput Steven, Van der Auwera Liesbeth, Van der Maelen Dirk, Van Eetvelde Miranda, Van Esbroeck Jan, Van Gool Dominica, Van Grootenbrulle Bruno, Van Hecke Stefaan, Vanheste Ann, Van Moer Reinilde, Van Quickenborne Vincent, Van Vaerenbergh Kristien, Vanvelthoven Peter, Vercamer Stefaan, Vienne Christiane, Waterschoot Kristof, Weyts Ben, Wierinck Godelieve, Wilrycx Frank, Wouters Veerle

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	000	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Vote nominatif - Naamstemming: 004

Oui	133	Ja
-----	-----	----

Annemans Gerolf, Arens Joseph, Bacquelaine Daniel, Balcaen Ronny, Bastin Christophe, Battheu Sabien, Becq Sonja, Blanchart Philippe, Bonni Véronique, Boulet Juliette, Bracke Siegfried, Brotcorne Christian, Burgeon Colette, Calvo y Castañer Kristof, Caverenne Valérie, Clarinval David, Clerfayt Bernard, Colen Alexandra, Collard Philippe, Coudyser Cathy, Dallemagne Georges, De Bont Rita, De Bue Valérie, De Clercq Mathias, De Croo Herman, Dedecker Peter, Dedecker Jean Marie, de Donnea François-Xavier, Degroote Koenraad, Delizée Jean-Marc, De Man Filip, Demir Zuhail, Demol Elsa, De Permentier Corinne, Deseyn Roel, Devin Laurent, Devlies Carl, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, De Wit Sophie, D'haeseleer Guy, Dierick Leen, Drèze Benoît, Ducarme Denis, Dumery Daphné, Emmery Isabelle, Fernandez Fernandez Julia, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Frédéric André, Galant Jacqueline, Gennez Caroline, Genot Zoé, George Joseph, Gerkens Muriel, Gilkinet Georges, Goffin Philippe, Goyvaerts Hagen, Grosemans Karolien, Gustin Luc, Henry Olivier, Jabour Mohammed, Jadin Kattrin, Jadot Eric, Jambon Jan, Kindermans Gerald, Kitir Meryame, Lacroix Christophe, Lahssaini Fouad, Lalieux Karine, Lambert Marie-Claire, Landuyt Renaat, Lanjri Nahima, Logghe Peter, Lutgen Benoît, Luyckx Peter, Maertens Bert, Maingain Olivier, Marghem Marie-Christine, Mathot Alain, Mayor Yvan, Meire Laurence, Michel Charles, Mouton Rosaline, Musin Linda, Mylle Gerda, Nyanga-Lumbala Jeanne, Özen Özlem, Pas Barbara, Perpète André, Ponthier Annick, Rutten Gwendolyn, Sampaoli Vincent, Schiltz Willem-Frederik, Seminara Franco, Slegers Bercy, Smeyers Sarah, Sminate Nadia, Snoy et d'Oppuers Thérèse, Somers Bart, Somers Ine, Temmerman Karin, Terwingen Raf, Thiéry Damien, Tobback Bruno, Tuybens Bruno, Uyttersprot Karel, Valkeniers Bruno, Vanackere Steven, Van Biesen Luk, Van Cauter Carina, Van den Bergh Jef, Vandeput Steven, Van der Auwera Liesbeth, Van der Maelen Dirk, Van Eetvelde Miranda, Van Esbroeck Jan, Van Gool Dominica, Van Grootenbrulle Bruno, Van Hecke Stefaan, Vanheste Ann, Van Moer Reinilde, Van Quickenborne Vincent, Van Vaerenbergh Kristien, Vanvelthoven Peter, Vercamer Stefaan, Vienne Christiane, Waterschoot Kristof, Weyts Ben, Wierinck Godelieve, Wilrycx Frank, Wouters Veerle

Non	001	Nee
-----	-----	-----

Louis Laurent

Abstentions	000	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Vote nominatif - Naamstemming: 005

Oui	125	Ja
-----	-----	----

Arens Joseph, Bacquelaine Daniel, Balcaen Ronny, Bastin Christophe, Battheu Sabien, Becq Sonja, Blanchart Philippe, Bonni Véronique, Boulet Juliette, Bracke Siegfried, Brotcorne Christian, Burgeon Colette, Calvo y Castañer Kristof, Caverenne Valérie, Clarinval David, Clerfayt Bernard, Collard Philippe, Coudyser Cathy, Dallemagne Georges, De Bue Valérie, De Clercq Mathias, De Croo Herman, Dedecker Peter, Dedecker Jean Marie, de Donnea François-Xavier, Degroote Koenraad, Delizée Jean-Marc, Demir Zuhail, Demol Elsa, De Permentier Corinne, Deseyn Roel, Detiège Maya, Devin Laurent, Devlies Carl, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, De Wit Sophie, Dierick Leen, Drèze Benoît, Ducarme Denis, Dumery Daphné, Emmery Isabelle, Fernandez Fernandez Julia, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Frédéric André, Galant Jacqueline, Geerts David, Gennez Caroline, Genot Zoé, George Joseph, Gerkens Muriel, Gilkinet Georges, Goffin Philippe, Grosemans Karolien, Gustin Luc, Henry Olivier, Jabour Mohammed, Jadin Kattrin, Jadot Eric, Jambon Jan, Kindermans Gerald, Kitir Meryame, Lacroix Christophe, Lahssaini Fouad, Lalieux Karine, Lambert Marie-Claire, Landuyt Renaat, Lanjri Nahima, Lutgen Benoît, Luyckx Peter, Maertens Bert, Maingain Olivier, Marghem Marie-Christine, Mathot Alain, Mayeur Yvan, Meire Laurence, Michel Charles, Mouton Rosaline, Musin Linda, Mylle Gerda, Nyanga-Lumbala Jeanne, Özen Özlem, Perpète André, Rutten Gwendolyn, Sampaoli Vincent, Schiltz Willem-Frederik, Seminara Franco, Slegers Bercy, Smeyers Sarah, Sminate Nadia, Snoy et d'Oppuers Thérèse, Somers Bart, Somers Ine, Temmerman Karin, Terwingen Raf, Thiéry Damien, Tobback Bruno, Tuybens Bruno, Uyttersprot Karel, Vanackere Steven, Van Biesen Luk, Van Cauter Carina, Van den Bergh Jef, Vandeput Steven, Van der Auwera Liesbeth, Van der Maelen Dirk, Van Eetvelde Miranda, Van Esbroeck Jan, Van Gool Dominica, Van Grootenbrulle Bruno, Van Hecke Stefaan, Vanheste Ann, Van Moer Reinilde, Van Quickenborne Vincent, Van Vaerenbergh Kristien, Vanvelthoven Peter, Vercamer Stefaan, Vienne Christiane, Waterschoot Kristof, Weyts Ben, Wierinck Godelieve, Wilrycx Frank, Wouters Veerle

Non	010	Nee
-----	-----	-----

Annemans Gerolf, De Bont Rita, De Man Filip, D'haeseleer Guy, Goyvaerts Hagen, Logghe Peter, Louis Laurent, Pas Barbara, Ponthier Annick, Valkeniers Bruno

Abstentions	001	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Colen Alexandra

Vote nominatif - Naamstemming: 006

Oui	041	Ja
-----	-----	----

Annemans Gerolf, Bracke Siegfried, Colen Alexandra, Collard Philippe, Coudyser Cathy, De Bont Rita, De Bue Valérie, Dedecker Peter, de Donnea François-Xavier, Degroote Koenraad, De Man Filip, Demir Zuhail, Demol Elsa, De Permentier Corinne, De Wit Sophie, D'haeseleer Guy, Dumery Daphné, Francken Theo, Galant Jacqueline, Goyvaerts Hagen, Grosemans Karolien, Gustin Luc, Jambon Jan, Logghe Peter, Louis Laurent, Luyckx Peter, Maertens Bert, Marghem Marie-Christine, Pas Barbara, Ponthier Annick, Smeyers Sarah, Sminate Nadia, Uyttersprot Karel, Valkeniers Bruno, Vandeput Steven, Van Eetvelde Miranda, Van Esbroeck Jan, Van Moer Reinilde, Van Vaerenbergh Kristien, Weyts Ben, Wouters Veerle

Non	081	Nee
-----	-----	-----

Arens Joseph, Bacquelaine Daniel, Bastin Christophe, Battheu Sabien, Becq Sonja, Blanchart Philippe, Bonni Véronique, Brotcorne Christian, Burgeon Colette, Caverenne Valérie, Clarinval David, Dallemagne Georges, De Clercq Mathias, De Croo Herman, Delizée Jean-Marc, Deseyn Roel, Detiège Maya, Devin Laurent, Devlies Carl, Dewael Patrick, Dierick Leen, Drèze Benoît, Ducarme Denis, Emmery Isabelle, Fernandez Fernandez Julia, Flahaut André, Fonck Catherine, Frédéric André, Geerts David, Gennez Caroline, George Joseph, Goffin Philippe, Henry Olivier, Jabour Mohammed, Jadin Kattrin, Kindermans

Gerald, Kitir Meryame, Lacroix Christophe, Lalieux Karine, Lambert Marie-Claire, Landuyt Renaat, Lanjri Nahima, Lutgen Benoît, Mathot Alain, Mayeur Yvan, Meire Laurence, Michel Charles, Mouton Rosaline, Musin Linda, Mylle Gerda, Nyanga-Lumbala Jeanne, Özen Özlem, Perpète André, Rutten Gwendolyn, Sampaoli Vincent, Schiltz Willem-Frederik, Seminara Franco, Slegers Bercy, Somers Bart, Somers Ine, Temmerman Karin, Terwingen Raf, Thiéry Damien, Tobback Bruno, Tuybens Bruno, Vanackere Steven, Van Biesen Luk, Van Cauter Carina, Van den Bergh Jef, Van der Auwera Liesbeth, Van der Maelen Dirk, Van Gool Dominica, Van Grootenbrulle Bruno, Vanheste Ann, Van Quickenborne Vincent, Vanvelthoven Peter, Vercamer Stefaan, Vienne Christiane, Waterschoot Kristof, Wierinck Godelieve, Wilrycx Frank

Abstentions	013	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Balcaen Ronny, Boulet Juliette, Calvo y Castañer Kristof, Clerfayt Bernard, Dedecker Jean Marie, De Vriendt Wouter, Gerkens Muriel, Gilkinet Georges, Jadot Eric, Lahssaini Fouad, Maingain Olivier, Snoy et d'Oppuers Thérèse, Van Hecke Stefaan

Vote nominatif - Naamstemming: 007

Oui	035	Ja
-----	-----	----

Annemans Gerolf, Bracke Siegfried, Colen Alexandra, Coudyser Cathy, De Bont Rita, Dedecker Peter, Dedecker Jean Marie, Degroote Koenraad, De Man Filip, Demir Zuhail, Demol Elsa, De Wit Sophie, D'haeseleer Guy, Dumery Daphné, Francken Theo, Goyvaerts Hagen, Grosemans Karolien, Jambon Jan, Logghe Peter, Louis Laurent, Luykx Peter, Maertens Bert, Pas Barbara, Ponthier Annick, Smeyers Sarah, Sminate Nadia, Uyttersprot Karel, Valkeniers Bruno, Vandeput Steven, Van Eetvelde Miranda, Van Esbroeck Jan, Van Moer Reinilde, Van Vaerenbergh Kristien, Weyts Ben, Wouters Veerle

Non	100	Nee
-----	-----	-----

Arens Joseph, Bacquelaine Daniel, Balcaen Ronny, Bastin Christophe, Battheu Sabien, Becq Sonja, Blanchart Philippe, Bonni Véronique, Boulet Juliette, Brotcorne Christian, Burgeon Colette, Caverenne Valérie, Clarinval David, Clerfayt Bernard, Collard Philippe, Dallemagne Georges, De Bue Valérie, De Clercq Mathias, De Croo Herman, de Donnea François-Xavier, Delizée Jean-Marc, De Permentier Corinne, Deseyn Roel, Detiège Maya, Devin Laurent, Devlies Carl, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, Dierick Leen, Drèze Benoît, Ducarme Denis, Emmery Isabelle, Fernandez Fernandez Julia, Flahaut André, Fonck Catherine, Frédéric André, Galant Jacqueline, Geerts David, Gennez Caroline, Genot Zoé, George Joseph, Gerkens Muriel, Gilkinet Georges, Goffin Philippe, Gustin Luc, Henry Olivier, Jabour Mohammed, Jadin Katrin, Jadot Eric, Kindermans Gerald, Kitir Meryame, Lacroix Christophe, Lahssaini Fouad, Lalieux Karine, Lambert Marie-Claire, Landuyt Renaat, Lanjri Nahima, Lutgen Benoît, Maingain Olivier, Marghem Marie-Christine, Mathot Alain, Mayeur Yvan, Meire Laurence, Michel Charles, Mouton Rosaline, Musin Linda, Mylle Gerda, Nyanga-Lumbala Jeanne, Özen Özlem, Perpète André, Rutten Gwendolyn, Sampaoli Vincent, Schiltz Willem-Frederik, Seminara Franco, Slegers Bercy, Snoy et d'Oppuers Thérèse, Somers Bart, Somers Ine, Temmerman Karin, Terwingen Raf, Thiéry Damien, Tobback Bruno, Tuybens Bruno, Vanackere Steven, Van Biesen Luk, Van Cauter Carina, Van den Bergh Jef, Van der Auwera Liesbeth, Van der Maelen Dirk, Van Gool Dominica, Van Grootenbrulle Bruno, Van Hecke Stefaan, Vanheste Ann, Van Quickenborne Vincent, Vanvelthoven Peter, Vercamer Stefaan, Vienne Christiane, Waterschoot Kristof, Wierinck Godelieve, Wilrycx Frank

Abstentions	000	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Vote nominatif - Naamstemming: 008

Oui	046	Ja
-----	-----	----

Annemans Gerolf, Balcaen Ronny, Boulet Juliette, Bracke Siegfried, Calvo y Castañer Kristof, Colen Alexandra, Coudyser Cathy, De Bont Rita, Dedecker Peter, Dedecker Jean Marie, Degroote Koenraad, De Man Filip, Demir Zuhail, Demol Elsa, De Vriendt Wouter, De Wit Sophie, D'haeseleer Guy, Dumery Daphné, Francken Theo, Genot Zoé, Gerkens Muriel, Gilkinet Georges, Goyvaerts Hagen, Grosemans Karolien, Jadot Eric, Jambon Jan, Lahssaini Fouad, Logghe Peter, Louis Laurent, Luyckx Peter, Maertens Bert, Pas Barbara, Ponthier Annick, Smeyers Sarah, Sminate Nadia, Snoy et d'Oppuers Thérèse, Uyttersprot Karel, Valkeniers Bruno, Vandeput Steven, Van Eetvelde Miranda, Van Esbroeck Jan, Van Hecke Stefaan, Van Moer Reinilde, Van Vaerenbergh Kristien, Weyts Ben, Wouters Veerle

Non	090	Nee
-----	-----	-----

Arens Joseph, Bacquelaïne Daniel, Bastin Christophe, Battheu Sabien, Becq Sonja, Blanchart Philippe, Bonni Véronique, Brotcorne Christian, Burgeon Colette, Caverenne Valérie, Clarinval David, Clerfayt Bernard, Collard Philippe, Dallemagne Georges, De Bue Valérie, De Clercq Mathias, De Croo Herman, de Donnea François-Xavier, Delizée Jean-Marc, De Permentier Corinne, Deseyn Roel, Detiège Maya, Devin Laurent, Devlies Carl, Dewael Patrick, Dierick Leen, Drèze Benoît, Ducarme Denis, Emmery Isabelle, Fernandez Fernandez Julia, Flahaut André, Fonck Catherine, Frédéric André, Galant Jacqueline, Geerts David, Gennez Caroline, George Joseph, Goffin Philippe, Gustin Luc, Henry Olivier, Jabour Mohammed, Jadin Katrin, Kindermans Gerald, Kitir Meryame, Lacroix Christophe, Lalieux Karine, Lambert Marie-Claire, Landuyt Renaat, Lanjri Nahima, Lutgen Benoît, Maingain Olivier, Marghem Marie-Christine, Mathot Alain, Mayeur Yvan, Meire Laurence, Michel Charles, Mouton Rosaline, Musin Linda, Mylle Gerda, Nyanga-Lumbala Jeanne, Özen Özlem, Perpète André, Ruttens Gwendolyn, Sampaoli Vincent, Schiltz Willem-Frederik, Seminara Franco, Slegers Bercy, Somers Bart, Somers Ine, Temmerman Karin, Terwingen Raf, Thiéry Damien, Tobback Bruno, Tuybens Bruno, Vanackere Steven, Van Biesen Luk, Van Cauter Carina, Van den Bergh Jef, Van der Auwera Liesbeth, Van der Maelen Dirk, Van Gool Dominica, Van Grootenbrulle Bruno, Vanheste Ann, Van Quickenborne Vincent, Vanvelthoven Peter, Vercamer Stefaan, Vienne Christiane, Waterschoot Kristof, Wierinck Godelieve, Wilrycx Frank

Abstentions	000	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Vote nominatif - Naamstemming: 009

Oui	035	Ja
-----	-----	----

Annemans Gerolf, Bracke Siegfried, Colen Alexandra, Coudyser Cathy, De Bont Rita, Dedecker Peter, Dedecker Jean Marie, Degroote Koenraad, De Man Filip, Demir Zuhail, Demol Elsa, De Wit Sophie, D'haeseleer Guy, Dumery Daphné, Francken Theo, Goyvaerts Hagen, Grosemans Karolien, Jambon Jan, Logghe Peter, Louis Laurent, Luyckx Peter, Maertens Bert, Pas Barbara, Ponthier Annick, Smeyers Sarah, Sminate Nadia, Uyttersprot Karel, Valkeniers Bruno, Vandeput Steven, Van Eetvelde Miranda, Van Esbroeck Jan, Van Moer Reinilde, Van Vaerenbergh Kristien, Weyts Ben, Wouters Veerle

Non	096	Nee
-----	-----	-----

Arens Joseph, Bacquelaïne Daniel, Balcaen Ronny, Bastin Christophe, Battheu Sabien, Becq Sonja, Blanchart Philippe, Bonni Véronique, Boulet Juliette, Brotcorne Christian, Burgeon Colette, Calvo y Castañer

Kristof, Caverenne Valérie, Clarinval David, Collard Philippe, Dallemagne Georges, De Bue Valérie, De Clercq Mathias, De Croo Herman, de Donnea François-Xavier, Delizée Jean-Marc, De Permentier Corinne, Deseyn Roel, Detiège Maya, Devin Laurent, Devlies Carl, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, Dierick Leen, Drèze Benoît, Ducarme Denis, Emmery Isabelle, Fernandez Fernandez Julia, Flahaut André, Fonck Catherine, Frédéric André, Galant Jacqueline, Geerts David, Gennez Caroline, George Joseph, Gerkens Muriel, Gilkinet Georges, Goffin Philippe, Gustin Luc, Henry Olivier, Jabour Mohammed, Jadin Kattrin, Jadot Eric, Kindermans Gerald, Kitir Meryame, Lacroix Christophe, Lahssaini Fouad, Lalieux Karine, Lambert Marie-Claire, Landuyt Renaat, Lanjri Nahima, Lutgen Benoît, Marghem Marie-Christine, Mathot Alain, Meire Laurence, Michel Charles, Mouton Rosaline, Musin Linda, Mylle Gerda, Nyanga-Lumbala Jeanne, Özen Özlem, Perpète André, Rutten Gwendolyn, Sampaoli Vincent, Schiltz Willem-Frederik, Seminara Franco, Slegers Bercy, Snoy et d'Oppuers Thérèse, Somers Bart, Somers Ine, Temmerman Karin, Terwingen Raf, Thiéry Damien, Tobback Bruno, Tuybens Bruno, Vanackere Steven, Van Biesen Luk, Van Cauter Carina, Van den Bergh Jef, Van der Maelen Dirk, Van Gool Dominica, Van Grootenbrulle Bruno, Van Hecke Stefaan, Vanheste Ann, Van Quickenborne Vincent, Vanvelthoven Peter, Vercamer Stefaan, Vienne Christiane, Waterschoot Kristof, Wierinck Godelieve, Wilrycx Frank

Abstentions	000	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Vote nominatif - Naamstemming: 010

Oui	090	Ja
-----	-----	----

Arens Joseph, Bacquelaine Daniel, Bastin Christophe, Battheu Sabien, Becq Sonja, Blanchart Philippe, Bonni Véronique, Brotcorne Christian, Burgeon Colette, Caverenne Valérie, Clarinval David, Clerfayt Bernard, Collard Philippe, Dallemagne Georges, De Bue Valérie, De Clercq Mathias, De Croo Herman, de Donnea François-Xavier, Delizée Jean-Marc, De Permentier Corinne, Deseyn Roel, Detiège Maya, Devin Laurent, Devlies Carl, Dewael Patrick, Dierick Leen, Drèze Benoît, Ducarme Denis, Emmery Isabelle, Fernandez Fernandez Julia, Flahaut André, Fonck Catherine, Frédéric André, Galant Jacqueline, Geerts David, Gennez Caroline, George Joseph, Goffin Philippe, Gustin Luc, Henry Olivier, Jabour Mohammed, Jadin Kattrin, Kindermans Gerald, Kitir Meryame, Lacroix Christophe, Lalieux Karine, Lambert Marie-Claire, Landuyt Renaat, Lanjri Nahima, Lutgen Benoît, Maingain Olivier, Marghem Marie-Christine, Mathot Alain, Mayeur Yvan, Meire Laurence, Michel Charles, Mouton Rosaline, Musin Linda, Mylle Gerda, Nyanga-Lumbala Jeanne, Özen Özlem, Perpète André, Rutten Gwendolyn, Sampaoli Vincent, Schiltz Willem-Frederik, Seminara Franco, Slegers Bercy, Somers Bart, Somers Ine, Temmerman Karin, Terwingen Raf, Thiéry Damien, Tobback Bruno, Tuybens Bruno, Vanackere Steven, Van Biesen Luk, Van Cauter Carina, Van den Bergh Jef, Van der Auwera Liesbeth, Van der Maelen Dirk, Van Gool Dominica, Van Grootenbrulle Bruno, Vanheste Ann, Van Quickenborne Vincent, Vanvelthoven Peter, Vercamer Stefaan, Vienne Christiane, Waterschoot Kristof, Wierinck Godelieve, Wilrycx Frank

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	046	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Annemans Gerolf, Balcaen Ronny, Boulet Juliette, Bracke Siegfried, Calvo y Castañer Kristof, Colen Alexandra, Coudyser Cathy, De Bont Rita, Dedecker Peter, Dedecker Jean Marie, Degroote Koenraad, De Man Filip, Demir Zuhail, Demol Elsa, De Vriendt Wouter, De Wit Sophie, D'haeseleer Guy, Dumery Daphné, Francken Theo, Genot Zoé, Gerkens Muriel, Gilkinet Georges, Goyvaerts Hagen, Grosemans Karolien, Jadot Eric, Jambon Jan, Lahssaini Fouad, Logghe Peter, Louis Laurent, Luyckx Peter, Maertens Bert, Pas

Barbara, Ponthier Annick, Smeyers Sarah, Sminate Nadia, Snoy et d'Oppuers Thérèse, Uyttersprot Karel, Valkeniers Bruno, Vandeput Steven, Van Eetvelde Miranda, Van Esbroeck Jan, Van Hecke Stefaan, Van Moer Reinilde, Van Vaerenbergh Kristien, Weyts Ben, Wouters Veerle

Vote nominatif - Naamstemming: 011

Oui	088	Ja
-----	-----	----

Arens Joseph, Bacquelaine Daniel, Bastin Christophe, Battheu Sabien, Becq Sonja, Blanchart Philippe, Bonni Véronique, Brotcorne Christian, Burgeon Colette, Caverenne Valérie, Clarinval David, Collard Philippe, Dallemagne Georges, De Bue Valérie, De Clercq Mathias, De Croo Herman, de Donnea François-Xavier, Delizée Jean-Marc, De Permentier Corinne, Deseyn Roel, Detiège Maya, Devin Laurent, Devlies Carl, Dewael Patrick, Dierick Leen, Drèze Benoît, Ducarme Denis, Emmery Isabelle, Fernandez Fernandez Julia, Flahaut André, Fonck Catherine, Frédéric André, Galant Jacqueline, Geerts David, Gennez Caroline, George Joseph, Goffin Philippe, Gustin Luc, Henry Olivier, Jabour Mohammed, Jadin Katrin, Kindermans Gerald, Kitir Meryame, Lacroix Christophe, Lalieux Karine, Lambert Marie-Claire, Landuyt Renaat, Lanjri Nahima, Lutgen Benoît, Marghem Marie-Christine, Mathot Alain, Mayeur Yvan, Meire Laurence, Michel Charles, Mouton Rosaline, Musin Linda, Mylle Gerda, Nyanga-Lumbala Jeanne, Özen Özlem, Perpète André, Rutten Gwendolyn, Sampaoli Vincent, Schiltz Willem-Frederik, Seminara Franco, Slegers Bercy, Somers Bart, Somers Ine, Temmerman Karin, Terwingen Raf, Thiéry Damien, Tobback Bruno, Tuybens Bruno, Vanackere Steven, Van Biesen Luk, Van Cauter Carina, Van den Bergh Jef, Van der Auwera Liesbeth, Van der Maelen Dirk, Van Gool Dominica, Van Grootenbrulle Bruno, Vanheste Ann, Van Quickenborne Vincent, Vanvelthoven Peter, Vercamer Stefaan, Vienne Christiane, Waterschoot Kristof, Wierinck Godelieve, Wilrycx Frank

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	048	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Annemans Gerolf, Balcaen Ronny, Boulet Juliette, Bracke Siegfried, Calvo y Castañer Kristof, Clerfayt Bernard, Colen Alexandra, Coudyser Cathy, De Bont Rita, Dedecker Peter, Dedecker Jean Marie, Degroote Koenraad, De Man Filip, Demir Zuhail, Demol Elsa, De Vriendt Wouter, De Wit Sophie, D'haeseleer Guy, Dumery Daphné, Francken Theo, Genot Zoé, Gerkens Muriel, Gilkinet Georges, Goyvaerts Hagen, Grosemans Karolien, Jadot Eric, Jambon Jan, Lahssaini Fouad, Logghe Peter, Louis Laurent, Luyckx Peter, Maertens Bert, Maingain Olivier, Pas Barbara, Ponthier Annick, Smeyers Sarah, Sminate Nadia, Snoy et d'Oppuers Thérèse, Uyttersprot Karel, Valkeniers Bruno, Vandeput Steven, Van Eetvelde Miranda, Van Esbroeck Jan, Van Hecke Stefaan, Van Moer Reinilde, Van Vaerenbergh Kristien, Weyts Ben, Wouters Veerle

Vote nominatif - Naamstemming: 012

Oui	064	Ja
-----	-----	----

Bacquelaine Daniel, Battheu Sabien, Blanchart Philippe, Bonni Véronique, Burgeon Colette, Caverenne Valérie, Clarinval David, Collard Philippe, De Bue Valérie, De Clercq Mathias, De Croo Herman, de Donnea François-Xavier, Delizée Jean-Marc, De Permentier Corinne, Detiège Maya, Devin Laurent, Dewael Patrick, Ducarme Denis, Emmery Isabelle, Fernandez Fernandez Julia, Flahaut André, Frédéric André, Galant Jacqueline, Geerts David, Gennez Caroline, Goffin Philippe, Gustin Luc, Henry Olivier, Jabour Mohammed, Jadin Katrin, Kitir Meryame, Lacroix Christophe, Lalieux Karine, Lambert Marie-Claire, Landuyt Renaat,

Marghem Marie-Christine, Mathot Alain, Mayeur Yvan, Meire Laurence, Michel Charles, Mouton Rosaline, Musin Linda, Özen Özlem, Perpète André, Rutten Gwendolyn, Sampaoli Vincent, Schiltz Willem-Frederik, Seminara Franco, Somers Bart, Somers Ine, Temmerman Karin, Thiéry Damien, Tobback Bruno, Tuybens Bruno, Van Biesen Luk, Van Cauter Carina, Van der Maelen Dirk, Van Grootenbrulle Bruno, Vanheste Ann, Van Quickenborne Vincent, Vanvelthoven Peter, Vienne Christiane, Wierinck Godelieve, Wilrycx Frank

Non	037	Nee
-----	-----	-----

Balcaen Ronny, Boulet Juliette, Bracke Siegfried, Clerfayt Bernard, Coudyser Cathy, Dedecker Peter, Dedecker Jean Marie, Degroote Koenraad, Demir Zuhail, Demol Elsa, De Vriendt Wouter, De Wit Sophie, Dumery Daphné, Francken Theo, Genot Zoé, Gerkens Muriel, Gilkinet Georges, Grosemans Karolien, Jadot Eric, Jambon Jan, Lahssaini Fouad, Louis Laurent, Luykx Peter, Maertens Bert, Maingain Olivier, Smeyers Sarah, Sminate Nadia, Snoy et d'Oppuers Thérèse, Uyttersprot Karel, Vandeput Steven, Van Eetvelde Miranda, Van Esbroeck Jan, Van Hecke Stefaan, Van Moer Reinilde, Van Vaerenbergh Kristien, Weyts Ben, Wouters Veerle

Abstentions	034	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Annemans Gerolf, Arens Joseph, Bastin Christophe, Becq Sonja, Brotcorne Christian, Colen Alexandra, Dallemagne Georges, De Bont Rita, De Man Filip, Deseyn Roel, Devlies Carl, D'haeseleer Guy, Dierick Leen, Drèze Benoît, Fonck Catherine, George Joseph, Goyvaerts Hagen, Kindermans Gerald, Lanjri Nahima, Logghe Peter, Lutgen Benoît, Mylle Gerda, Nyanga-Lumbala Jeanne, Pas Barbara, Ponthier Annick, Slegers Bercy, Terwingen Raf, Valkeniers Bruno, Vanackere Steven, Van den Bergh Jef, Van der Auwera Liesbeth, Van Gool Dominica, Vercamer Stefaan, Waterschoot Kristof

Vote nominatif - Naamstemming: 013

Oui	112	Ja
-----	-----	----

Arens Joseph, Bacquelaïne Daniel, Bastin Christophe, Battheu Sabien, Becq Sonja, Blanchart Philippe, Bonni Véronique, Bracke Siegfried, Brotcorne Christian, Burgeon Colette, Caverenne Valérie, Clarinval David, Collard Philippe, Coudyser Cathy, Dallemagne Georges, De Bue Valérie, De Clercq Mathias, De Croo Herman, Dedecker Peter, Dedecker Jean Marie, de Donnea François-Xavier, Degroote Koenraad, Delizée Jean-Marc, Demir Zuhail, Demol Elsa, De Permentier Corinne, Deseyn Roel, Detiège Maya, Devin Laurent, Devlies Carl, Dewael Patrick, De Wit Sophie, Dierick Leen, Drèze Benoît, Ducarme Denis, Dumery Daphné, Emmery Isabelle, Fernandez Fernandez Julia, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Frédéric André, Galant Jacqueline, Geerts David, Gennez Caroline, George Joseph, Goffin Philippe, Grosemans Karolien, Gustin Luc, Henry Olivier, Jabour Mohammed, Jadin Katrin, Jambon Jan, Kindermans Gerald, Kitiir Meryame, Lacroix Christophe, Lalieux Karine, Lambert Marie-Claire, Landuyt Renaat, Lanjri Nahima, Lutgen Benoît, Luykx Peter, Maertens Bert, Marghem Marie-Christine, Mathot Alain, Mayeur Yvan, Meire Laurence, Michel Charles, Mouton Rosaline, Musin Linda, Mylle Gerda, Nyanga-Lumbala Jeanne, Özen Özlem, Perpète André, Rutten Gwendolyn, Sampaoli Vincent, Schiltz Willem-Frederik, Seminara Franco, Slegers Bercy, Smeyers Sarah, Sminate Nadia, Somers Bart, Somers Ine, Temmerman Karin, Terwingen Raf, Thiéry Damien, Tobback Bruno, Tuybens Bruno, Uyttersprot Karel, Vanackere Steven, Van Biesen Luk, Van Cauter Carina, Van den Bergh Jef, Vandeput Steven, Van der Auwera Liesbeth, Van der Maelen Dirk, Van Eetvelde Miranda, Van Esbroeck Jan, Van Gool Dominica, Van Grootenbrulle Bruno, Vanheste Ann, Van Moer Reinilde, Van Quickenborne Vincent, Van Vaerenbergh Kristien, Vanvelthoven Peter, Vercamer Stefaan, Vienne Christiane, Waterschoot Kristof, Weyts Ben, Wierinck Godelieve, Wilrycx Frank, Wouters Veerle

Non	014	Nee
-----	-----	-----

Balcaen Ronny, Boulet Juliette, Calvo y Castañer Kristof, Clerfayt Bernard, De Vriendt Wouter, Genot Zoé, Gerkens Muriel, Gilkinet Georges, Jadot Eric, Lahssaini Fouad, Louis Laurent, Maingain Olivier, Snoy et d'Oppuers Thérèse, Van Hecke Stefaan

Abstentions	010	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Annemans Gerolf, Colen Alexandra, De Bont Rita, De Man Filip, D'haeseleer Guy, Goyvaerts Hagen, Logghe Peter, Pas Barbara, Ponthier Annick, Valkeniers Bruno

Vote nominatif - Naamstemming: 014

Oui	009	Ja
-----	-----	----

Annemans Gerolf, De Bont Rita, De Man Filip, D'haeseleer Guy, Goyvaerts Hagen, Logghe Peter, Pas Barbara, Ponthier Annick, Valkeniers Bruno

Non	101	Nee
-----	-----	-----

Arens Joseph, Bacquelaïne Daniel, Balcaen Ronny, Bastin Christophe, Battheu Sabien, Becq Sonja, Blanchart Philippe, Bonni Véronique, Boulet Juliette, Brotcorne Christian, Burgeon Colette, Calvo y Castañer Kristof, Caverenne Valérie, Clarinval David, Clerfayt Bernard, Collard Philippe, Dallemagne Georges, De Bue Valérie, De Clercq Mathias, De Croo Herman, de Donnea François-Xavier, Delizée Jean-Marc, De Permentier Corinne, Deseyn Roel, Detiège Maya, Devin Laurent, Devlies Carl, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, Dierick Leen, Drèze Benoît, Ducarme Denis, Emmery Isabelle, Fernandez Fernandez Julia, Flahaut André, Fonck Catherine, Frédéric André, Galant Jacqueline, Geerts David, Gennez Caroline, Genot Zoé, George Joseph, Gerkens Muriel, Gilkinet Georges, Goffin Philippe, Gustin Luc, Henry Olivier, Jabour Mohammed, Jadin Katrin, Jadot Eric, Kindermans Gerald, Kitir Meryame, Lacroix Christophe, Lahssaini Fouad, Lalieux Karine, Lambert Marie-Claire, Landuyt Renaat, Lanjri Nahima, Lutgen Benoît, Maingain Olivier, Marghem Marie-Christine, Mathot Alain, Mayeur Yvan, Meire Laurence, Michel Charles, Mouton Rosaline, Musin Linda, Mylle Gerda, Nyanga-Lumbala Jeanne, Özen Özlem, Perpète André, Rutten Gwendolyn, Sampaoli Vincent, Schiltz Willem-Frederik, Seminara Franco, Slegers Bercy, Snoy et d'Oppuers Thérèse, Somers Bart, Somers Ine, Temmerman Karin, Terwingen Raf, Thiéry Damien, Tobback Bruno, Tuybens Bruno, Vanackere Steven, Van Biesen Luk, Van Cauter Carina, Van den Bergh Jef, Van der Auwera Liesbeth, Van der Maelen Dirk, Van Gool Dominica, Van Grootenbrulle Bruno, Van Hecke Stefaan, Vanheste Ann, Van Quickenborne Vincent, Vanvelthoven Peter, Vercamer Stefaan, Vienne Christiane, Waterschoot Kristof, Wierinck Godelieve, Wilrycx Frank

Abstentions	026	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Bracke Siegfried, Colen Alexandra, Coudyser Cathy, Dedecker Peter, Dedecker Jean Marie, Degroote Koenraad, Demir Zuhail, Demol Elsa, De Wit Sophie, Dumery Daphné, Francken Theo, Grosemans Karolien, Jambon Jan, Louis Laurent, Luykx Peter, Maertens Bert, Smeyers Sarah, Sminate Nadia, Uyttersprot Karel, Vandeput Steven, Van Eetvelde Miranda, Van Esbroeck Jan, Van Moer Reinilde, Van Vaerenbergh Kristien, Weyts Ben, Wouters Veerle

Vote nominatif - Naamstemming: 015

Oui	114	Ja
-----	-----	----

Arens Joseph, Bacquelaine Daniel, Bastin Christophe, Battheu Sabien, Becq Sonja, Blanchart Philippe, Bonni Véronique, Bracke Siegfried, Brotcorne Christian, Burgeon Colette, Caverenne Valérie, Clarinval David, Clerfayt Bernard, Colen Alexandra, Collard Philippe, Coudyser Cathy, Dallemagne Georges, De Bue Valérie, De Clercq Mathias, De Croo Herman, Dedecker Peter, Dedecker Jean Marie, de Donnea François-Xavier, Degroote Koenraad, Delizée Jean-Marc, Demir Zuhail, Demol Elsa, De Permentier Corinne, Deseyn Roel, Detiège Maya, Devin Laurent, Devlies Carl, Dewael Patrick, De Wit Sophie, Dierick Leen, Drèze Benoît, Ducarme Denis, Dumery Daphné, Emmery Isabelle, Fernandez Fernandez Julia, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Frédéric André, Galant Jacqueline, Geerts David, Gennez Caroline, George Joseph, Goffin Philippe, Grosemans Karolien, Gustin Luc, Henry Olivier, Jabour Mohammed, Jadin Katrin, Jambon Jan, Kindermans Gerald, Kitir Meryame, Lacroix Christophe, Lalieux Karine, Lambert Marie-Claire, Landuyt Renaat, Lanjri Nahima, Louis Laurent, Luyckx Peter, Maertens Bert, Maingain Olivier, Marghem Marie-Christine, Mathot Alain, Mayeur Yvan, Meire Laurence, Michel Charles, Mouton Rosaline, Musin Linda, Mylle Gerda, Nyanga-Lumbala Jeanne, Özen Özlem, Perpète André, Rutten Gwendolyn, Sampaoli Vincent, Schiltz Willem-Frederik, Seminara Franco, Slegers Bercy, Smeyers Sarah, Sminate Nadia, Somers Bart, Somers Ine, Temmerman Karin, Terwingen Raf, Thiéry Damien, Tobback Bruno, Uyttersprot Karel, Vanackere Steven, Van Biesen Luk, Van Cauter Carina, Van den Bergh Jef, Vandeput Steven, Van der Auwera Liesbeth, Van der Maelen Dirk, Van Eetvelde Miranda, Van Esbroeck Jan, Van Gool Dominica, Van Grootenbrulle Bruno, Vanheste Ann, Van Moer Reinilde, Van Quickenborne Vincent, Van Vaerenbergh Kristien, Vanvelthoven Peter, Vercamer Stefaan, Vienne Christiane, Waterschoot Kristof, Weyts Ben, Wierinck Godelieve, Wilrycx Frank, Wouters Veerle

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	020	Onthoudingen
-------------	-----	--------------

Annemans Gerolf, Balcaen Ronny, Boulet Juliette, Calvo y Castañer Kristof, De Bont Rita, De Man Filip, De Vriendt Wouter, D'haeseleer Guy, Genot Zoé, Gerkens Muriel, Gilkinet Georges, Goyvaerts Hagen, Jadot Eric, Lahssaini Fouad, Logghe Peter, Pas Barbara, Ponthier Annick, Snoy et d'Oppuers Thérèse, Valkeniers Bruno, Van Hecke Stefaan

Vote nominatif - Naamstemming: 016

Oui	136	Ja
-----	-----	----

Annemans Gerolf, Arens Joseph, Bacquelaine Daniel, Balcaen Ronny, Bastin Christophe, Battheu Sabien, Becq Sonja, Blanchart Philippe, Bonni Véronique, Boulet Juliette, Bracke Siegfried, Brotcorne Christian, Burgeon Colette, Calvo y Castañer Kristof, Caverenne Valérie, Clarinval David, Clerfayt Bernard, Colen Alexandra, Collard Philippe, Coudyser Cathy, Dallemagne Georges, De Bont Rita, De Bue Valérie, De Clercq Mathias, De Croo Herman, Dedecker Peter, Dedecker Jean Marie, de Donnea François-Xavier, Degroote Koenraad, Delizée Jean-Marc, De Man Filip, Demir Zuhail, Demol Elsa, De Permentier Corinne, Deseyn Roel, Detiège Maya, Devin Laurent, Devlies Carl, De Vriendt Wouter, Dewael Patrick, De Wit Sophie, D'haeseleer Guy, Dierick Leen, Drèze Benoît, Ducarme Denis, Dumery Daphné, Emmery Isabelle, Fernandez Fernandez Julia, Flahaut André, Fonck Catherine, Francken Theo, Frédéric André, Galant Jacqueline, Geerts David, Gennez Caroline, Genot Zoé, George Joseph, Gerkens Muriel, Gilkinet Georges, Goffin Philippe, Goyvaerts Hagen, Grosemans Karolien, Gustin Luc, Henry Olivier, Jabour Mohammed, Jadin Katrin, Jadot Eric, Jambon Jan, Kindermans Gerald, Kitir Meryame, Lacroix Christophe, Lahssaini Fouad, Lalieux Karine, Lambert Marie-Claire, Landuyt Renaat, Lanjri Nahima, Logghe Peter, Louis Laurent, Lutgen Benoît, Luyckx Peter, Maertens Bert, Maingain Olivier, Marghem Marie-Christine, Mathot Alain, Mayeur Yvan, Meire Laurence, Michel Charles, Mouton Rosaline, Musin Linda, Mylle Gerda, Nyanga-Lumbala Jeanne, Özen Özlem, Pas Barbara, Perpète André, Ponthier Annick, Rutten Gwendolyn, Sampaoli Vincent, Schiltz Willem-Frederik, Seminara Franco, Slegers Bercy, Smeyers Sarah, Sminate Nadia, Snoy et

d'Oppuers Thérèse, Somers Bart, Somers Ine, Temmerman Karin, Terwingen Raf, Thiéry Damien, Tobback Bruno, Tuybens Bruno, Uyttersprot Karel, Valkeniers Bruno, Vanackere Steven, Van Biesen Luk, Van Cauter Carina, Van den Bergh Jef, Vandeput Steven, Van der Auwera Liesbeth, Van der Maelen Dirk, Van Eetvelde Miranda, Van Esbroeck Jan, Van Gool Dominica, Van Grootenbrulle Bruno, Van Hecke Stefaan, Vanheste Ann, Van Moer Reinilde, Van Quickenborne Vincent, Van Vaerenbergh Kristien, Vanvelthoven Peter, Vercamer Stefaan, Vienne Christiane, Waterschoot Kristof, Weyts Ben, Wierinck Godelieve, Wilrycx Frank, Wouters Veerle

Non	000	Nee
-----	-----	-----

Abstentions	000	Onthoudingen
-------------	-----	--------------